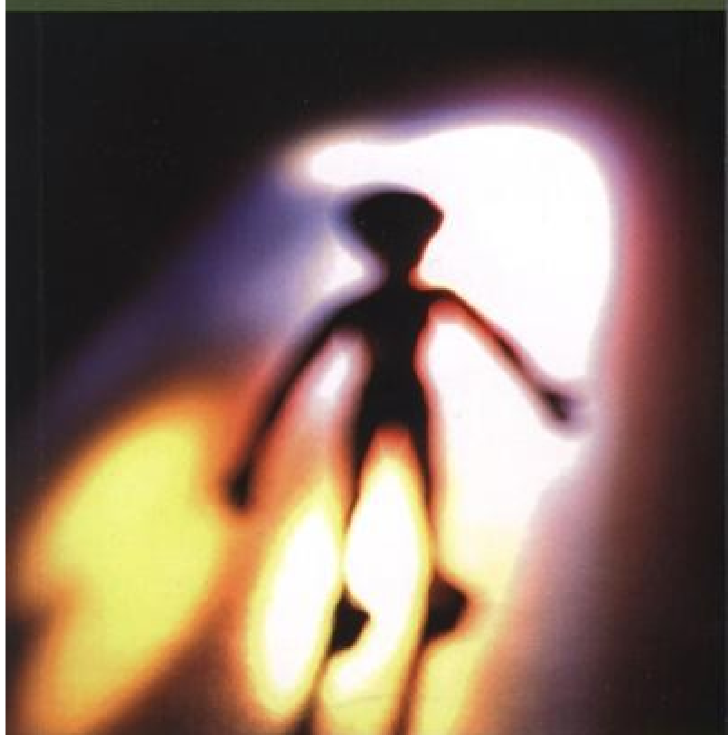
Arkadi & Boris

STRUGAȚKI

Piciul

FICȚIUNE FĂRĂ FRONTIERE

PARALELA 45

Arkadi & Boris Strugaţki

Piciul

Traducere din limba rusă de Valerian Stoicescu
PARALELA 45

PUSTIU ŞI LINIŞTE

— Ştii, îmi spuse Maika, am o presimţire, aşa, cam prostească.

Eram lângă glider. Ea stătea în picioare şi se uita la nisipul îngheţat în care lovea cu tocul.

N-am ştiut ce să-i răspund. Nu presimţeam nimic, deşi în general nici mie nu-mi plăcea pe aici. Mijindu-mi ochii, am privit aisbergul ce răsărea deasupra orizontului, o stâncă gigantică de zahăr, un canin colţos extrem de rece, de un alb orbitor, încremenit, intact, lipsit de obişnuitele sclipiri şi licăriri vii, înfipt în acest ţărm plat şi anemic acum o sută de mii de ani, hotărât să rămână aici încă o sută de mii spre invidia tuturor confraţilor săi ce rătăceau într-o plutire eternă pe suprafaţa oceanului. Plaja netedă, gri gălbuie, sclipea în miriade de solzişori de brumă. La dreapta, oceanul plumburiu, cu răsuflări de metal îngheţat, încreţit în cute răcoroase, la orizont negru ca tuşul, nefiresc, mort. La stânga, deasupra izvoarelor fierbinţi şi a mlaştinii, se aşternuse o ceaţă gri, stratificată, prin care se întrezăreau vârfurile dealurilor ca ţepii unei perii gigantice, dincolo de ele îngrămădindu-se stânci întunecate şi pătate de zăpadă ce se întindeau de-a lungul ţărmului cât vedeai cu ochii. Deasupra lor, pe un cer senin şi îngheţat de o mohoreală vineţie, se cuibărise un soare micuţ şi geros.

Vandehuze ieşi din glider, îşi trase imediat peste cap gluga îmblănită şi se apropie de noi.

— Sunt gata, anunţă el. Unde-i Komov?

Maika ridică scurt din umeri şi, suflând în pumni, îşi încălzi degetele îngheţate.

— Probabil c-o să apară imediat, spuse neatentă.

— Azi încotro? l-am întrebat pe Vandehuze. Iar pe lac?

Vandehuze îşi dădu puţin capul pe spate, îşi scoase în afară buza de jos şi mă privi somnoros pe deasupra vârfului nasului, întocmai ca o cămilă bătrână cu perciuni de râs.

— O să te plictiseşti singur pe aici, mă compătimi el. Va trebui totuşi să suporţi, nu-i aşa?

— Cred că da, i-am răspuns.

Vandehuze îşi dădu şi mai mult capul pe spate şi cu aceeaşi îngâmfare de cămilă se uită la aisberg.

— Mda, spuse resemnat. Seamănă mult cu Pământul, numai că nu este acelaşi lucru. Şi ăsta e necazul cu faptele identic terestre. Tot timpul te simţi păcălit. Te simţi furat. Dar şi cu asta te poţi obişnui. Nu-i aşa, Maika?

Maika nu răspunse. Astăzi se întristase de tot sau poate, din contră, se înfuriase. Dar asta i se întâmplă deseori, aşa-i place.

În spatele nostru, cu un zgomot uşor, se despică membrana intrării, iar pe nisip sări Komov. Se apropie în grabă de noi şi, în timp ce se încheia din mers la şubă, întrebă scurt:

— Gata?

— Gata, îi răspunse Vandehuze. Încotro astăzi, Ghenadi? Tot pe lac?

— Deci aşa, spuse Komov, moşmondindu-se cu închizătoarea de la gât. După cum am înţeles, Maika, astăzi ai pătratul şaizeci şi patru. Punctele mele: ţărmul apusean al lacului, înălţimea şapte, înălţimea doisprezece. Orarul îl precizăm pe drum. Popov, pe dumneata te rog să dai drumul la radiograme. Le-am lăsat în cabina de comandă. Ţinem legătura prin glider. Întoarcerea la optsprezece zero zero după timpul local. Dacă întârziem, te anunţăm.

— E clar, am zis cam fără chef. Nu prea-mi plăcuse menţionarea acestei posibile întârzieri.

Maika se apropie în tăcere de glider. Komov se încheie în fine la şubă, o netezi cu palma în dreptul pieptului, apoi se îndreptă şi el spre glider. Vandehuze îmi strânse umărul:

— Cască ochii cât mai puţin la toate peisajele astea, mă sfătui. Pe cât posibil, stai numai acasă şi citeşte. Nu înghiţi răbdări prăjite.

Se căţără fără grabă în glider, se aşeză în fotoliul pilotului şi îmi făcu cu mâna. Maika îşi permise în sfârşit să zâmbească şi flutură şi ea mâna. Komov dădu din cap fără să se uite la mine. Hubloul se închise. Gliderul se urni silenţios din loc şi ţâşni drept înainte, spre înălţimi; un punct negru ce dispăru de parcă nici nu existase. Sunt sigur.

Am stat un timp cu mâinile adânc înfipte în buzunarele şubei şi-am privit cum trudesc băieţii mei. Noaptea munciseră de minune, slăbiseră, erau traşi la faţă de oboseală, iar acum zăceau cu energocaptatoarele deschise la maximum, înfulecând cu poftă supica searbădă, liliachie, cu care îi hrănea astrul

debil. Nu mai aveau alte griji. Şi nici că le mai păsa de altceva, nici măcar de mine, cel puţin până când nu li se termina programul. Într-adevăr, de fiecare dată când mă nimeream în raza lui vizuală, grăsanul Tom îşi aprindea luminiţa rubinie de pe frunte, semnal pe care puteam să-l consider ori un salut ori o plecăciune respectuoasă şi în acelaşi timp absentă, deşi ştiam foarte bine că asta înseamnă pur şi simplu: „Şi la mine, ca şi la ceilalţi, totul e-n regulă. Ne îndeplinim sarcinile. Aveţi noi ordine?” N-aveam. În schimb aveam multă singurătate. Şi-n plus de asta liniştea, o linişte mormântală.

Nu era însă acea linişte de vată care îţi astupă urechile, ca în laboratorul acustic, şi nici pacea minunată a unei seri pământene la ţară, când tăcerea îţi clăteşte blând creierul şi ţi-l răcoreşte, liniştea contopirii cu tot ce este mai bun pe lume. Tăcerea acestei planete era aparte, îţi răscolea toate fibrele corpului, era transparentă şi sfredelitoare ca vidul, liniştea unei lumi imense şi complet pustii.

M-am uitat în jur cu o privire hăituită. Poate că n-ar fi trebuit să mă exprim aşa. Poate că era mai bine să fi spus pur şi simplu: „M-am uitat în jur”. Şi totuşi nu mă uitasem aşa, oricum, ci chiar ca un om hăituit. Ciberii trudeau fără zgomot. Pe cer, soarele vineţiu pâlpâia liniştit. Trebuia să termin într-un fel cu toate astea.

Aş fi putut să mă hotărăsc, în sfârşit, să mă îndrept spre aisberg. Până acolo erau cinci kilometri, dar instrucţiunile standard interziceau categoric celor de serviciu să se îndepărteze de navă la mai mult de o sută de metri. Probabil că în alte împrejurări ar fi fost al dracului de tentant să risc şi să încalc instrucţiunile. Dar nu aici. Aş putea să mă îndepărtez şi la cinci kilometri şi la douăzeci şi cinci, tot nu s-ar întâmpla nimic, nici cu mine, nici cu celelalte zeci de nave amplasate pe toate coordonatele climaterice ale planetei, la sud de mine. Nici un monstru sângeros nu va sări din aceşti mărăcini strâmbi ca să mă devoreze, pentru simplul motiv că nu existau astfel de creaturi. Dinspre ocean nu se va năpusti niciun taifun sălbatic care să ridice nava şi s-o arunce peste aceste stânci sumbre. Aici nu se înregistrează nici taifunuri, nici cutremure. Nu vor exista nici apeluri de urgenţă trimise de la bază cu instrucţiuni pentru alarme biologice, ele fiind lipsite de sens aici, unde nu sunt viruşi, nici bacterii periculoase pentru organismele multicelulare. Pe această planetă nu există nimic în afară de

ocean, stânci şi arbuşti pitici. Nu e deloc tentant să încâlci instrucţiunile, zău aşa.

Şi nici să le execuţi nu e interesant. Pe oricare planetă cumsecade, vreau să zic o planetă biologic activă, prost oi fi să stau, uite aşa, cu mâinile în sân, la a treia zi după aterizare. Aş fi alergat acum ca un căpiat. Potrivirea, pornirea şi controlul zilnic al reglajelor paznicului cercetaş, organizarea Z.S.A.B.-ului în jurul navei şi al şantierului. Asigurarea sus numitei Zone de Securitate Absolută Biologică contra atacului subteran. La fiecare două ore controlul şi schimbul filtrelor: cele externe şi interne de la bord şi cele personale; amenajarea sepulcrală pentru depozitarea tuturor deşeurilor, inclusiv filtrele folosite; la fiecare patru ore sterilizarea, degajarea şi dezactivarea sistemelor de conducere ale cibermecanismelor; controlul informaţiilor primite de la roboţii sanitari propulsaţi dincolo de graniţele Z.S.A.B.-ului... Şi alte mărunţişuri, cum ar fi: sondele meteo, cercetarea seismică, evitarea pericolelor de natură speologică, taifunuri, surpări, dislocări carstice, turbioane, incendii forestiere, erupţii vulcanice...

Mi-am imaginat cum în costumul meu de scafandru, transpirat, nervos, nedormit şi deja puţin sonat, spăl conexiunile nervoase ale grăsanului Tom în timp ce paznicul cercetaş patrulează sus, deasupra capului meu, şi îmi comunică pentru a douăzecea oară, cu perseverenţa unui idiot, că a apărut, uite acolo, sub un buştean, o broască înfiorătoare, pestriţă, de specie necunoscută lui, iar în căşti îmi zumzăie semnalele alarmate ale roboţilor sanitari, extrem de tulburaţi că au descoperit un virus băştinaş ce dă o reacţie nestandardizată în analiza Baltermantz şi ca atare, teoretic, este capabil să spargă bioblocada. Vandehuze, aşa cum îi stă bine unui medic şi căpitan, se află în navă şi mă informează îngrijorat că a apărut pericolul scufundării în mlaştină, în timp ce Komov, cu calmul lui glacial, îmi comunică prin radio că motorul gliderului a dispărut, fiind înfulecat de nişte insecte mici ca furnicile şi care în momentul de faţă au început să guste şi din scafandrul lui... Uff!... Dar pe o asemenea planetă bineînţeles că nu m-ar fi luat. M-au trimis tocmai aici, unde instrucţiunile sunt inutile.

Am zăbovit în faţa hubloului, mi-am scuturat tălpile de nisip, am stat puţin cu palma lipită de corpul cald şi viu al navei, după care am împins membrana cu degetul. În navă era linişte, totuşi liniştea casei, a unui apartament pustiu şi intim. Am aruncat

şuba de pe mine şi am trecut direct la pupitrul de control. Nu m-am oprit la tabloul meu de comandă, am văzut şi aşa că totul era în regulă şi imediat m-am aşezat la staţia radio. Radiogramele erau pe măsuţă. Am deschis codificatorul şi am introdus textul. În prima radiogramă, Komov comunicase la bază coordonatele presupuselor „staule”, menţiona despre mormolocii aruncaţi ieri în lac şi îl sfătuia pe Kitamura să nu se grăbească cu şopârlele. Toate astea erau mai mult sau mai puţin de înţeles, dar din a doua radiogramă, cea adresată centrului informaţional, am priceput doar că lui Komov îi arde buza după datele referitoare la factorul igrec pentru umanoidul binormal cu indexul pe patru niveluri: un total de nouă cifre şi paisprezece litere greceşti. Era o xenopsihologie superioară, impenetrabilă, din care eu, ca oricare umanoid normal cu indexul zero, n-am priceput o iotă. Şi nici nu trebuie.

Am cules textul şi, deschizând canalul auxiliar, am transmis toate comunicările printr-un singur impuls. Am înregistrat radiogramele şi brusc mă fulgeră ideea că e timpul să trimit raportul. Adică ce înseamnă propriu zis raportul?... „Grupa ER-2, lucrări de construcţie după standardul cincisprezece, realizarea atâtor procente, data, semnătura.” Gata. Trebuie să mă ridic şi să mă duc la tabloul meu de comandă pentru a privi graficul realizărilor. Am înţeles de ce am simţit nevoia să fac raportul. Nu el era important, dar fiind totuşi un cibertehnician destul de experimentat, simţisem o defecţiune fără să aud sau să văd ceva. Ca şi în ziua precedentă, Tom se oprise din nou, nitam-nisam. La fel ca ieri, am apăsat iritat clapa apelului de control: „Ce s-a întâmplat?”. Tot ca şi ieri, semnalul de întârziere se stinse imediat şi se aprinse luminiţa rubinie: „La noi totul e-n regulă. Ne executăm sarcinile. Aveţi noi ordine?”. I-am ordonat să reînceapă munca şi am aprins video-ecranul. Jack şi Rex munceau cu râvnă, iar Tom se urnise şi el, deşi în primele secunde o făcuse cam straniu, parcă într-o rână. Se îndreptă însă imediat.

— Se pare, am zis cu voce tare, că ai cam obosit, frăţioare. Ar trebui să te mai curăţ. Am răsfoit agenda de lucru a lui Tom. Profilaxia era fixată pentru astă seară. Lasă c-o să răzbatem noi cumva până diseară. Ce părere ai?

Tom nu mă contrazise. Un timp m-am uitat la ei cum muncesc, după care am stins video-ecranul: aisbergul, ceaţa de deasupra mlaştinii, stâncile întunecate... Aş vrea să mă lipsesc

de toate astea. Raportul însă l-am trimis şi-am luat legătura imediat cu ER-6. Vadik răspunse imediat, de parcă numai asta avea de făcut.

— Ei, cum mai e pe acolo pe la voi? ne-am întrebat reciproc.

— Pe la noi nimic deosebit, am răspuns.

— La noi au crăpat şopârlele, îmi comunică Vadik.

— Vai de voi, l-am deplâns. Şi dacă nu v-ar fi prevenit Komov, elevul preferat al doctorului Mboga: „Nu vă grăbiţi cu târâtoarele”.

— Da’ cine s-a grăbit? protestă Vadik. Dacă vrei să ştii, atunci află că ele pur şi simplu nu pot rezista aici. Arşiţă, nu glumă!

— Vă scăldaţi? L-am întrebat invidios.

Vadik tăcu.

— Ne mai scufundăm din când în când, răspunse într-un târziu.

— De ce?

— E prea pustiu, îmi răspunse. Parc-ar fi o cadă înspăimântătoare, uriaşă... Nu cred că ai să înţelegi asta. Un om normal nu-şi poate imagina o cadă atât de idioată. Am înotat pe aici vreo cinci kilometri, la început totul era în regulă, dar de cum mi-am închipuit că aici nu e un bazin, ci un ocean, şi că în afară de mine nu mai există nicio altă creatură vie... Nu, moşule. N-ai să înţelegi. Era gata gata să mă înec.

— Mda, am mormăit. Deci şi pe la voi e la fel...

Am mai trăncănit vreo câteva minute, până când baza l-a chemat pe Vadik şi atunci ne-am luat rămas bun în grabă. L-am căutat apoi pe ER-9. Hans n-a răspuns. Aş fi putut, bineînţeles, să-i chem pe ER-1, ER-3, ER-4 ş.a.m.d. până la ER-12, să trăncănim despre pustietate, că-i fără viaţă, dar la ce bun? Dacă stau să mă gândesc, e inutil. Am închis staţia radio şi m-am mutat la tabloul de comandă. Un timp am stat pur şi simplu. Priveam ecranele şi mă gândeam că treaba pe care o facem are o dublă utilitate: îi salvăm pe pantieni de la o dispariţie totală şi inevitabilă, scăpăm planeta asta de pustietate, de liniştea morţii, de non-sens. Pe urmă îmi trecu prin minte că pantienii sunt totuşi o rasă destul de ciudată dacă xenopsihologii noştri consideră că această planetă li se potriveşte cel mai bine. Întâi o să i aducă aici, evident nu pe toţi, doar câte doi trei reprezentanţi din fiecare trib, vor vedea această plajă îngheţată, acest aisberg, oceanul îngheţat şi pustiu, cerul vânăt şi gol, vor

vedea toate astea şi vor exclama fericiţi: „Excelent! Exact ca acasă!”. Nu-mi vine să cred. Probabil însă că la sosirea lor deja nu va mai fi atât de pustiu: lacuri cu peşte, vânat în tufişuri, pe maluri melci comestibili. Poate că şi şopârlele vor supravieţui cumva... Şi apoi trebuie spus că în situaţia lor pantienii nu prea au de ales. Dacă, de exemplu, s-ar şti că Soarele nostru va exploda din moment în moment şi va rade de pe Pământ tot ce este viu, probabil că nici eu nu aş fi capricios. Poate că mi-aş spune: „Nu-i nimic. O să ne descurcăm într-un fel”. De altfel, nici nu-i întreabă pe pantieni. Tot nu înţeleg nimic, nu cunosc cosmologie, nici măcar formele cele mai primitive. Poate că nici nu vor afla că s-au mutat pe altă planetă...

Şi dintr-o dată am simţit că aud ceva. Mă încerca sentimentul că aş fi simţit strecuratul unei şopârle, poate şi din cauza discuţiei cu Vadik, iar sunetul propriu zis oricum abia se auzise şi fusese complet neclar. Într-un colţ îndepărtat al camerei de comandă ticăi ceva şi imediat se auzi de undeva susurul apei. La limita inferioară a audio frecvenţei se zbătea şi zumzăia o muscă prinsă într-un păienjeniş, bâzâiturile fiind însoţite de mormăieli repezite, iar pe coridor începu să fugă din nou şopârla. Când m-am ridicat am simţit cum îmi înţepenise gâtul de atâta încordare. Neatent, am atins agenda de pe marginea tabloului de comandă şi aceasta se prăbuşi cu un zgomot infernal pe podea. Fredonând un marş triumfal, am ieşit pe coridor în pas de defilare.

Şi toate astea numai din cauza liniştii; a pustiului şi a liniştii. În fiecare seară, Vandehuze ne explica aceste stări cu lux de amănunte. Omul nu e ca natura. Nu suportă vidul şi caută permanent să-l umple cu ceva real, iar dacă nu reuşeşte îl încarcă cu vedenii şi îşi imaginează sunete. În aceste trei zile se pare că auzisem suficient de multe sunete imaginate. Era de aşteptat să-nceapă şi vedeniile...

Mărşăluiam pe coridor, pe lângă cabinele pustii, pe lângă bibliotecă şi depozitul de armament, iar în dreptul cabinetului medical am simţit un miros slab proaspăt şi-n acelaşi timp neplăcut, ceva asemănător amoniacului. M-am oprit şi am adulmecat aerul. Era un miros cunoscut, dar încă nu-l recunoşteam. Am strecurat capul în „Chirurgie”. Tot timpul conectat şi gata de acţiune, ciberchirurgul (o „caracatiţă” albă, imensă, ce stătea spânzurată de tavan) mă privi rece cu ochii lui imenşi, verzi, apoi îşi ridică mâinile mecanice gata de acţiune.

Mirosul era mult mai persistent aici. Am cuplat ventilaţia de avarie şi am mărşăluit mai departe. Ca să vezi ce mi s-au ascuţit simţurile! La mine, oricum ai lua-o, mirosul n-a fost niciodată bun de ceva...

Mi-am încheiat marşul de patrulare în bucătărie. Şi aici erau multe mirosuri, dar contra lor nu aveam nimic de obiectat. Orice s-ar zice, în bucătărie nu se poate fără ele. Pe alte nave, ori eşti în cabina de comandă ori la bucătărie, tot aia e. La mine n-a fost şi nici nu va fi vreodată aşa. Doar am şi eu regulile mele. Curăţenie curăţenie, dar la bucătărie trebuie să miroasă frumos, gustos şi îmbietor, că doar aici trebuie să alcătuiesc meniul de patru ori pe zi şi asta, băgaţi de seamă, cu o lipsă totală de apetit, pentru că liniştea, pustiul şi pofta de mâncare sunt lucruri incompatibile.

Alcătuirea meniului mi-a luat nu mai puţin de treizeci de minute. O jumătate de oră grea, în care am făcut şi eu ce-am putut. Am „aprins” apoi bucătarul, i-am tălmăcit meniul şi am plecat să văd cum se descurcă băieţii mei.

Încă din pragul camerei de comandă am observat apariţia unei S.E. Toate cele trei ecrane ale tabloului de comandă indicau o oprire totală. M-am repezit la pupitru şi am cuplat video-ecranul. Mi-a sărit inima din loc. Şantierul era pustiu. Nu mi se mai întâmplase aşa ceva niciodată şi de fapt nici n-am crezut vreodată că poate fi posibil. Mi-am scuturat capul şi am fugit spre ieşire. Cineva îmi furase ciberii... Vreun meteorit rătăcit... Poate l-a lovit pe Tom în noadă... A înnebunit programul... Imposibil, imposibil!... M-am năpustit în ecluză şi am smuls o şubă de acolo. Nu nimeream mânecile, închizătoarele dispăruseră cine ştie pe unde şi până m-am luptat cu şuba, precum baronul Munchhausen cu blana înnebunită, în faţa ochilor mei se derula o imagine înfricoşătoare: cineva invizibil şi inimaginabil îl ducea pe Tom al meu ca pe un căţeluş, ceilalţi ciberi târându-se şi ei supuşi, direct în ceaţa mlaştinii fumegânde, scufundându-se într-un bălegar brun şi dispărând pentru totdeauna. Am tras un şut în membrană şi am sărit afară.

Totul începu să plutească în faţa ochilor. Ciberii erau aici, lângă navă. Se înghesuiau lângă hubloul depozitului de mărfuri, toţi trei împingându-se uşor unul în altul, fiecare încercând parcă să intre primul... Dar asta era imposibil, era înspăimântător! Încercau să se ascundă cât mai repede în depozit, să se ferească de ceva, să se salveze... Cunoşteam acest

fenomen, „turbarea” unui robot, chiar dacă este extrem de rar, însă niciodată nu mai auzisem că poate apărea la un robot constructor. Nervii mei fiind totuşi încordaţi la maximum, eram pregătit să văd şi asta, chiar dacă mai apoi nu s-a întâmplat nimic.

Tom mă observă şi, încetând să se mai agite, îşi aprinse semnalul: „Aştept ordine”. L-am mustrat cu un gest hotărât: „Întoarce-te la bază şi continuă executarea programului”. Ascultător, Tom cuplă pe „înapoi”, se răsuci şi se îndreptă spre platformă. Jack şi Rex îl urmară, iar eu am rămas tot lângă hublou; mi se uscase gâtlejul, genunchii îmi erau moi şi doream nespus de mult să mă aşez.

Dar n-am făcut-o. M-am controlat sumar: şuba încheiată anapoda, urechi îngheţate, transpiraţie rece pe obraji şi frunte. Încet, străduindu-mă să-mi controlez mişcările, mi-am şters faţa, m-am încheiat corect, am tras gluga pe ochi şi mi-am pus mănuşile. Mi-e ruşine să recunosc, dar mi-era frică. De fapt, erau numai rămăşiţele unei frici trecute, amestecate cu ruşine. Un cibertehnician ce se speriase de ciberii proprii. Puteam să jur că nu voi povesti niciodată nimic despre această întâmplare, nimănui. Fir-ar să fie, şi acum îmi mai tremurau picioarele, încă moi, dar cel mai mult simţeam nevoia să mă întorc în navă unde, liniştit şi ordonat, să descopăr semnificaţiile întâmplării. Poate era nevoie şi de ceva îndrumare tehnică... De fapt, cred că n-aveam curajul să mă apropii de băieţii mei...

Mi-am îndesat mâinile în buzunare şi m-am îndreptat hotărât spre platforma de construcţii. Băieţii trudeau ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Tom, ca de obicei, îmi ceru politicos noi ordine. Jack lucra la fundaţiile dispeceratului. Descriind zigzaguri pe o porţiune finisată a pistei de aterizare, Rex se ocupa de curăţenie. Totuşi ceva nu era în regulă cu programul. Apăruseră nişte pietre pe pistă... Nu-şi aveau rostul aici, materialul de construcţie fiind în cantităţi suficiente. Da. De când se oprise Tom, acum o oră întreagă, ciberii lucrau, dar o făceau aiurea. Crengi aruncate pe pistă... M-am aplecat, am ridicat o creangă şi, lovindu-mi cizma cu ea, m-am plimbat încolo şi-ncoace. N-ar fi mai bine să-i opresc chiar acum, fără să mai aştept termenul profilaxiei? Ce naiba, doar n-oi fi „ciopârţit” programul? Imposibil. Am aruncat creanga deasupra pietrelor culese de Rex şi m-am îndreptat spre navă.

LINIŞTE ŞI VOCI

În următoarele două ore am fost atât de ocupat, încât nu m-au mai deranjat nici liniştea, nici vidul. Pentru început m-am sfătuit cu Hans şi Vadik. Pe Hans l-am trezit şi acesta, buimac de somn, nu făcea altceva decât să mârâie şi să îngaime absurdităţi, ceva despre o ploaie şi tensiunea scăzută. Nu puteam obţine nimic de la el. Pe Vadik a trebuit mult timp să-l conving că nu glumesc şi că nu-mi bat joc de el. Mi-era însă din ce în ce mai greu s-o fac, sugrumat tot mai des din cauza râsului nervos. În sfârşit, l-am încredinţat că nu-mi arde de glume şi că am cu totul alte motive pentru râs. Atunci deveni serios şi îmi spuse că şi la el un ciber şef se opreşte uneori brusc, dar asta nu-i de mirare: căldura, sistemul încă nu s-a acomodat, deşi lucrează în limitele normelor tehnice. Deci, poate din cauza frigului? Ăsta să fie motivul?... Deocamdată nu ştiam. De fapt, speram să aflu de la Vadik, care imediat luă legătura cu „isteaţa” Ninon de la ER-8. Am analizat această posibilitate în trei. Fără nici un rezultat însă. „Isteaţa” Ninon mă sfătui atunci să-l contactez pe inginerul şef cibertehnician al bazei, care îşi storsese creierii cu aceste sisteme de construcţii şi era, ca să zicem aşa, creatorul lor. Eh, merci, aşa ştiam şi eu. Nu-mi surâdea deloc ideea de a da buzna la Şef după consultaţii, la nici trei zile de muncă independentă şi încă fără nicio soluţie ca lumea. Chiar niciuna.

Pe scurt, m-am aşezat la pupitrul meu de comandă, am desfăcut programul şi am început să-l puric: instrucţiune după instrucţiune, ciclu după ciclu, subrutină după subrutină. Trebuie să recunosc că n-am găsit nicio greşeală. De partea programului alcătuită numai de mine şi-nainte eram gata să răspund cu capul, acum puteam să răspund şi cu prestigiul meu. Mai nasol era însă cu câmpurile standard. Multe dintre ele îmi erau puţin cunoscute şi dacă m-aş fi angajat să le verific din nou pe fiecare în parte, fără-ndoială că nu aş fi îndeplinit graficul de lucrări. Atunci m-am hotărât să fac un compromis. Temporar, am exclus din program toate câmpurile parţial inutile, am simplificat programul până la limita lui extremă, l-am introdus în sistemul

de comandă şi doar am pus degetul pe butonul de pornire, când mi-am dat seama brusc că de o vreme încoace iar aud ceva, ceva complet straniu şi nefiresc, dar extrem de cunoscut.

Plângea un copil. Undeva departe, la capătul celălalt al navei, dincolo de o mulţime de uşi, plângea disperat un copilaş, sfâşietor, cu suspine. Un prunc micuţ, mic de tot, n-avea mai mult de un an. Am ridicat mâinile şi mi-am astupat urechile cu palmele. Plânsetul încetă. Fără să las mâinile în jos am dat să mă ridic. Am constatat însă cu surprindere că stau în picioare de o bună bucată de vreme, cu urechile astupate, că mi se lipise cămaşa de spate şi că rămăsesem cu gura căscată. Nu se mai auzea niciun scâncet. Aceeaşi linişte, ca de obicei blestemată, şi doar musca din păienjeniş zumzăia într-un colţ invizibil. Am scos batista din buzunar, am despăturit-o uşor şi mi-am şters meticulos fruntea, obrajii. Apoi, făcând câţiva paşi pe lângă pupitru, am pliat la fel de uşor batista. N-aveam niciun gând în cap. Am bătut darabana pe carcasa calculatorului şi am tuşit discret. Totul părea în regulă, auzeam tot. M-am îndreptat înapoi spre fotoliu şi dintr-o dată copilul începu să plângă din nou.

Nu mai ştiu cât timp am stat nemişcat ca un stâlp şi am ascultat; mai îngrozitor era faptul că-l auzeam foarte clar, ba chiar realizam că nu este mieunatul lipsit de noimă al nou născutului şi nici bâzâitul unui bondocel de vreo patru cinci anişori. Ţipa şi suspina un prunc incapabil să meargă şi să vorbească, dar care deja nu mai era sugar. Am un nepot tot aşa: un an şi ceva...

Soneria radioemiţătorului răsună atât de asurzitor şi de neaşteptat că-mi sări inima din loc. Sprijinindu-mă de pupitru, m-am apropiat de staţia radio şi am conectat o pe recepţie. Copilul plângea în continuare.

— Cum o mai duci? mă întrebă Vadik.

— Nicicum.

— Nu ţi-a ieşit nimic?

— Nu. Am observat că acopăr microfonul cu mâna.

— Ce se aude aşa de prost? se miră Vadik. Până la urmă ce vei face?

— Păi, cum s-o nimeri, am mormăit şi nici măcar nu ştiam ce vorbesc. Pruncul continua să plângă. O făcea mai încet, dar tot atât de clar.

— Ce-i cu tine, Stasi? se îngrijoră Vadik. Te-am trezit sau ce?

Mai mult decât orice aş fi vrut să-i spun: ...Ascultă, Vadka, aici la mine plânge tot timpul un copilaş. Ce să fac?”. Totuşi, am avut bunul simţ de a intui cum o să fie înţeleasă toată povestea. De aceea am tuşit şi-am zis:

— Auzi, te sun peste o oră. Răsare ceva pe aici, dar încă nu sunt pe deplin convins.

— Bi-i-ne, aprobă îngândurat Vadik şi întrerupse legătura.

Am mai zăbovit puţin lângă staţia de radioemisie, apoi am revenit la punctul meu de comandă. Copilaşul mai suspină de câteva ori şi tăcu. Tom iar stătea. Din nou se oprise cufărul ăsta stricat. Jack şi Rex stăteau şi ei. Am apăsat cu toate puterile butonul apelului de control. Niciun efect. Îmi venea să plâng, dar mi-am amintit că sistemul nu era cuplat. Singur îl decuplasem acum două ore, când mă apucasem de program. Halal lucrător am mai ajuns! Ce-ar fi să comunic totul la bază şi să cer înlocuirea? Ar fi păcat... Ce dracu... M-am surprins aşteptând într-o încordare groaznică, ca şi când totul stătea gata gata să reînceapă. Am înţeles că dacă voi continua să rămân aici, în camera de comandă, şi voi ciuli mereu urechea, n-o să mai fac nimic altceva decât să ascult. Cu siguranţă că aici aveam şi ce!...

Am deschis hotărât „profilaxia”, am scos din raft o trusă cu instrumente şi mai că n-am rupt o la fugă. Am încercat să mă stăpânesc, reuşind astfel să-mi îmbrac şuba mult mai repede. Aerul îngheţat îmi arsese faţa, trezindu-mă de tot. Cu nisipul scrâşnindu-mi sub tălpi, m-am îndreptat spre şantier, direct spre Tom, fără să mai privesc înapoi. Nu mă mai uitam în jur. Aisberguri, ceţuri, oceane nu mă mai interesau acum. Încercam să nu înghit răbdări prăjite şi să le înlocuiesc cu obligaţiile mele directe, chiar dacă mă cam săturasem de atâta înghiţit, în timp ce sarcinile erau tot atâtea ca la început, ba poate chiar mai multe.

Înainte de toate am verificat reflexele lui Tom. Erau excepţionale. „Perfect”, am spus cu voce tare, am scos din trusă bisturiul şi dintr-o singură mişcare, ca la examen, am desfăcut craniul lui Tom. Lucram cu plăcere, poate chiar cu disperare, repede, precis, calculat, ca o maşină. Pot spune un singur lucru: în viaţa mea n-am lucrat aşa. Degetele şi faţa îmi îngheţaseră, trebuia să respir cu grijă, astfel încât bruma să nu se aşeze pe câmpul de operaţii, dar nici prin cap nu-mi trecea să bag ciberii în atelierul de reparaţii al navei. Îmi era din ce în ce mai uşor,

nu mai auzeam nimic straniu, ba chiar uitasem că mai pot auzi ceva ciudat şi-n două rânduri am fugit spre navă după piese de schimb pentru sistemul de coordonare al lui Tom.

— O să fii nou nouţ, vorbeam complet destins. Acum n-o să mai tragi chiulul, te fac eu bine, bătrânelul meu, te pun eu pe picioare. Om te fac... Tare ai vrea să fii om, nu-i aşa? Ehe, mie-mi zici! Bine mai e să fii om, să te iubească toţi, să te dezmierde, să te păstreze cu grijă... Dar ce tot spun? Cum o să devii om cu un asemenea bloc axiomatic? Nici la circ n-o să fii bun. O să fii plin de îndoieli, o să cazi mereu pe gânduri, învăţând totodată să te scarpini în nas cu un aer extrem de preocupat. „Oare merită? Dar la ce folosesc toate astea? Pentru ce toate aceste piste şi fundaţii?” Iar acum, drăguţule...

— Şura... gemu alături de mine o voce răguşită de femeie. Unde eşti, Şura?... Mă doare...

Am încremenit. Eram în burta lui Tom, prins din toate părţile de umflăturile uriaşe ale muşchilor lui şi doar picioarele îmi atârnau afară. M-a cuprins brusc o groază de nedescris, ca în cele mai înfiorătoare coşmaruri. Pur şi simplu nu ştiu cum m-am stăpânit să nu mă tăvălesc prin nisip, fulgerat de o criză de isterie. Câtva timp cred că mi-am pierdut cunoştinţa, multă vreme n-am mai auzit nimic; doar holbam ochii în faţa mea, fără să mai înţeleg ceva, privind suprafaţa ramificaţiilor unui nerv, dezvăluite de o luminiţă verde.

— Ce s-a întâmplat? Unde eşti? Nu văd nimic, Şura... hârâia femeia, copleşită de o durere insuportabilă. E cineva aici... Răspunde, Şura! Mă doare îngrozitor! Ajută-mă, nu văd nimic...

Gemea şi plângea, repetând mereu acelaşi lucru şi parcă-i vedeam faţa schimonosită, acoperită de transpiraţia morţii, iar în gemetele ei deja nu mai era nici rugă, nici durere, ci înverşunare, dorinţă, ordin. Simţeam aproape fizic cum degetele ei crispate, reci ca gheaţa, se întind ca nişte gheare spre creierul meu, să-l apuce, să-l cuprindă, să-l strângă. Aproape inconştient, încleştând dinţii până la convulsie, am pipăit cu mâna stângă o supapă pneumatică şi am apăsat din răsputeri. Cu un şuierat năprasnic, argonul comprimat ţâşni afară, iar eu apăsam, apăsam disperat, măturând, distrugând, făcând praf şi pulbere vocea răguşită din creierul meu, simţind în acelaşi timp cum asurzesc, senzaţie ce-mi provoca o nespusă uşurare.

Într-un târziu am realizat că stau lângă Tom, că gerul mă tăia la oase în timp ce suflam în degetele îngheţate, repetând

fericit: „Perdea sonoră, e clar? Perdea sonoră...” Tom stătea adânc înclinat pe partea dreaptă, iar în jurul meu lumea era ascunsă de un uriaş nor imobil de brumă şi nisip îngheţat.

Ascunzându-mi palmele îngheţate la subsuori, l-am ocolit pe Tom şi am observat că jetul de argon formase la marginea terenului o groapă imensă. Am zăbovit puţin la marginea ei, repetând obsesiv ceva despre o perdea sonoră, simţind deja că trebuie să mă opresc din acest automatism verbal şi realizând că stau în ger fără şubă. Mi-am amintit că o aruncasem chiar în acest loc, unde acum era groapa, şi încercam să mă gândesc dacă nu avusesem ceva important în buzunare. Nu, îmi era imposibil să-mi amintesc şi atunci, dând din mână a lehamite, am fugit spre navă într-o goană nesigură.

Înainte de toate, am luat din cheson altă şubă, apoi m-am îndreptat spre cabina mea. La intrare am tuşit ca şi cum aş fi prevenit pe cineva că tocmai intru, am pătruns înăuntru şi imediat m-am aruncat în pat, cu faţa la perete, învelindu-mă cu şuba până peste cap, înţelegând perfect că toate aceste acţiuni erau lipsite de sens. Ştiam că venisem în cabină pentru un anume scop, dar uitasem pentru ce. Mă culcasem şi mă acoperisem cu şuba vrând parcă să arăt cuiva că tocmai pentru asta venisem aici.

Parcă eram nebun. M-am bucurat când, venindu-mi puţin în fire, am înţeles că isteria mea se manifestase numai prin aceste acţiuni complet nevinovate. În general, îmi era clar că o cam terminasem cu munca pe aici, nici vorbă să mai pot lucra în cosmos. Îmi părea al naibii de rău. Şi de ce să n-o recunosc, îmi era ruşine că nu rezistasem nici măcar la prima treabă practică încredinţată, deşi, în aparenţă, fusesem trimis pentru început în locul cel mai liniştit şi nepericulos. Îmi era ciudă că ajunsesem aşa o epavă, cu nervii la pământ. Mă simţeam tot mai stânjenit că odată avusesem faţă de Kaspar Manukian numai sentimente de milă şi mai ales de satisfacţie când acesta nu trecuse testele din proiectul „Arca”, datorită unei sensibilităţi nervoase mai accentuate. Vedeam viitorul în cele mai negre nuanţe: liniştea sanatoriilor, examinări medicale, diferite proceduri, întrebările psihologilor puse cu multă prudenţă, avalanşa de compătimire şi milă, rafalele distrugătoare de compătimire şi milă ce pot dărâma oricând un om...

Am aruncat cu o smucitură şuba de pe mine şi m-am ridicat. „Bine, m-am adresat eu liniştii şi vidului. M-aţi învins. Nu sunt

un Garbovski. Trebuia să trec şi prin asta... Deci aşa... Chiar astăzi îi voi povesti totul lui Vandehuze, iar mâine, probabil, vor trimite şi înlocuitorul”. La naiba, ce harababură pe teren! Tom imobilizat, graficul nerespectat, groapa asta stupidă chiar lângă pistă... Mi-am amintit brusc de ce venisem în cabină, am tras sertarele biroului şi am găsit cristalograful cu înregistrarea marşurilor militare ale irucanezilor, apoi l-am prins cu grijă de lobul urechii drepte. „Cortina sonoră”. Înşfăcând şuba sub braţ, am trecut din nou prin ecluză, am respirat de câteva ori adânc ca să mă liniştesc, am conectat cristalul şi am ieşit afară.

Acum era mai bine. În jurul meu tunau fanfarele barbare, zăngănea bronzul, acoperind bubuitul tobelor; învăluite în praful portocaliu, legiunile Telemului străbăteau cu paşi grei străvechiul Satam; ardeau turnuri, acoperişurile se prăbuşeau în timp ce, cu îngrozitoare fluierături care paralizau reflexele duşmanului, apăreau dragonii de luptă, spărgătorii de ziduri.

Înconjurat şi copleşit de aceste zgomote milenare, m-am cufundat din nou în măruntaiele lui Tom şi, fără să mai fiu deranjat, am dus la bun sfârşit revizia.

Jack şi Rex astupaseră groapa, iar eu tocmai umpleam măruntaiele lui Tom cu ultimii litri de argon, când am observat deasupra plajei o pată neagră ce creştea impetuos. Gliderul. M-am uitat la ceas: optsprezece fără două minute, ora locală. Rezistasem. Acum puteam să opresc tobele şi timpanele şi să găsesc din nou răspunsul la întrebarea: merita oare să apelez la Vandehuze sau la bază, când nu este chiar atât de uşor de găsit un înlocuitor? O Situaţie Excepţională poate cauza perturbarea activităţii pe întreaga planetă. Vor veni tot felul de comisii, verificări, controale, interminabile reverificări, treaba va lâncezi, în timp ce Vadik va fi prost dispus ca dracul. Şi cum mă va privi doctorul xenopsiholog, membru al Comconului, împuternicitul special al proiectului „Arca”, Ghenadi Komov, steaua ştiinţei actuale, elevul preferat al doctorului Mboga şi noul colaborator al însuşi marelui Garbovski?... Ce mai, totul trebuie bine gândit. Priveam gliderul ce se apropia şi mă gândeam: „Totul trebuie gândit foarte minuţios. Pentru asta am la dispoziţie o seară întreagă şi apoi am o presimţire că astăzi vom lăsa totul baltă. La urma urmei, suferinţele personale mă privesc doar pe mine, iar plecarea mea deja nu mai este o problemă personală, ci a tuturor. Perdeaua sonoră s-a comportat excelent, aşa că mai amânăm”...

Toate aceste gânduri îmi dispărură din cap de cum am văzut feţele lui Vandehuze şi Maika. Komov, neschimbat, se uita primprejur cu un aer de vechi stăpânitor al acestor ţinuturi ce-l plictisiseră îndeajuns. Maika, vineţie, părea foarte bolnavă. Komov sărise deja pe nisip şi mă întrebă scurt de ce nu răspund la radioapeluri (aici privirea îi alunecă pe cristalofonul prins de urechea mea). Zâmbi dispreţuitor şi, fără să mai aştepte vreun răspuns, intră în navă. Vandehuze ieşi încet din glider şi se apropie de mine, dând trist din cap şi semănând mai mult ca oricând cu o cămilă bătrână şi bolnavă. Iar Maika rămase tot pe locul ei, nemişcată, posomorâtă, cu bărbia ascunsă în gulerul de blană. Ochii ei păreau a fi de sticlă, iar pistruii roşcaţi parcă se înnegriseră.

— S-a întâmplat ceva? am întrebat speriat.

Vandehuze se opri în faţa mea. Îşi ţinea capul drept, cu maxilarul de jos adus înainte. Mă luă de umăr şi mă scutură uşor. Inima îmi căzu până-n călcâie. Nu ştiam ce să mai cred. Mă scutură din nou şi-mi spuse:

— Un lucru foarte trist, Stasi. Am găsit o navă prăbuşită.

Am înghiţit cu noduri şi-am întrebat:

— De-a noastră?

— Da.

Maika se târî afară din glider şi, epuizată, îmi făcu semn cu mâna, apoi se îndreptă spre navă.

— Morţi? am întrebat.

— Doi, răspunse Vandehuze.

— Cine?

— Deocamdată nu ştim. Nava este veche. Accidentul s-a petrecut cu mulţi ani în urmă.

Mă luă de cot şi am urmat-o împreună pe Maika. M-am mai liniştit puţin. La început, normal, crezusem că se prăbuşise careva din expediţia noastră. Şi, totuşi...

— Nu mi-a plăcut niciodată planeta asta, îmi scăpă.

Am intrat în ecluză, ne-am dezbrăcat şi Vandehuze începu să-şi cureţe meticulos şuba de spinii şi brusturii ce se prinseseră de ea. Nu l-am mai aşteptat şi m-am dus la Maika. Stătea ghemuită pe pat, cu faţa la perete. Poza îmi era cunoscută şi atunci mi-am zis: „Uite ce, să fii calm, fără lacrimi şi compătimiri”. M-am aşezat lângă masă, am bătut darabana şi am întrebat-o pe Maika cu un aer extrem de preocupat:

— Auzi, nava era într-adevăr veche? Vander spune că s-a prăbuşit acum câţiva ani. Aşa-i?

— Aşa e, răspunse Maika, după o mică pauză.

Am privit o cu coada ochiului. Mi se rupea sufletul, dar am continuat la fel de preocupat:

— Câţi... adică... mulţi ani? Zece? Douăzeci? Pare o prostie. Planeta a fost descoperită doar acum doi ani...

Maika nu răspunse. Din nou am bătut darabana pe masă şi am continuat să vorbesc, dar pe un ton mai scăzut:

— Deşi, desigur, puteau fi printre primii exploratori, dintre acei cercetaşi independenţi... Şi ziceai că sunt doi, parc-aşa am înţeles?

Aici se ridică brusc şi se aşeză cu faţa la mine, proptindu-şi palmele în aşternut.

— Doi, ţipă ea. Da, doi! Buştean nesimţit ce eşti!... Butuc!

— Stai! am rămas eu perplex. Ce-i cu tine?...

— De ce ai venit aici? continuă ea aproape în şoaptă. Du-te la roboţii tăi. N-ai decât să discuţi cu ei câţi ani au trecut, ce fel de prostie pare, de ce sunt doi şi nu trei şi nu şapte...

— Stai un pic, Maika, am întrebat o disperat. Am vrut altceva...

Îşi îngropă faţa în palme şi îngăimă:

— Aveau toate oasele rupte... dar încă nu muriseră, încercaseră să mai facă ceva... Pleacă, te rog. Vin şi eu în curând... În curând...

M-am ridicat încet şi am plecat. Voiam s-o îmbrăţişez, să-i spun ceva blând şi liniştitor, dar până acum nu mai încercasem niciodată să consolez pe cineva. Mă aflam pe coridor, când am început brusc să tremur. M-am oprit şi am aşteptat să mă liniştesc. Ce zi! Şi de ce nu povestesc nimănui nimic? Poate că nici nu trebuie. Am deschis ochii şi am observat că în pragul cabinei stă Vandehuze şi se uită la mine.

— Cum e Maika? întrebă încet.

Expresia feţei mele îl lămuri deplin, pentru că dădu trist din cap şi se ascunse în cabina lui.

Iar eu... m-am târât până la bucătărie. Din obişnuinţă. Aşa era obiceiul, ca imediat după întoarcerea gliderului la bază să ne aşezăm cu toţii la masă. Dar astăzi, se vede treaba, totul va fi altfel. Ce, parcă mai poate fi vorba de mâncare... M-am răstit la bucătar, crezând că a încurcat meniul. Săracu de el, nu greşise cu nimic. Masa era gata, gustoasă ca de obicei, dar astăzi totul

părea nelalocul său. Maika, bineînţeles, nu va mânca nimic... Totuşi ar trebui s-o facă... pe lângă meniul obişnuit, am mai comandat bucătarului un jeleu de fructe cu frişcă, special pentru ea, fiind de altfel singura delicatesă pe care ştiam că o adoră. Pentru Komov am hotărât: nimic în plus. După o scurtă chibzuinţă am stabilit acelaşi meniu şi pentru Vandehuze. Pentru orice eventualitate am mai adăugat şi câteva pahare de vin, necesare întăririi sufletelor... Pe urmă m-am retras în sala comenzilor şi m-am aşezat la tabloul meu de lucru.

Băieţii mei lucrau şnur. Maika nu mai era în cabină. Vandehuze şi Komov alcătuiau o radiogramă urgentă către bază. Discutau în contradictoriu.

— Asta nu-i informare, Iacov, protesta Komov. Ştii mai bine ca mine că există o formulare cu puncte precis stabilite: starea navei şi a compartimentelor ei, posibilele cauze ale prăbuşirii, rămăşiţele găsite, precizări ce sunt de o importanţă deosebită ş.a.m.d....

— Ai dreptate, acceptă Vandehuze. Dar acum recunoaşte şi tu, Ghenadi, că această formulare e valabilă numai pentru planetele active biologic. În această situaţie concretă...

— Atunci mai bine nu trimitem nimic. Luăm chiar acum gliderul şi mergem acolo. Completăm pe loc procesul verbal.

Vandehuze clătină din cap.

— Nu, Ghenadi. Mă opun categoric. Comisia trebuie să cuprindă minimum trei persoane. S-a întunecat deja şi nu vom mai putea cerceta amănunţit mediul înconjurător... Şi apoi, astfel de lucruri se fac cu capul limpede, nu după o zi istovitoare. Ce părere ai, Ghenadi?

Komov îşi subţie buzele, strângându-le puternic, apoi dădu uşor cu pumnul în masă.

— Of, ce ghinion! spuse înciudat.

— Treburile astea sunt întotdeauna intempestive, îl consolă Vandehuze. Nu-i nimic, mâine dimineaţă mergem toţi trei...

— Deci azi nu mai comunicăm nimic? îl întrerupse Komov.

— Asta n-am voie s-o fac. Şi-n fond, ce are dacă nu comunicăm?

Sculându-se, Komov îşi duse mâinile la spate şi se uită de sus la Vandehuze.

— Cum de nu înţelegi, Iacov, răspunse Komov, vizibil iritat. Nava este de tip vechi, necunoscută, jurnalul de bord şters, din motive obscure... Dacă trimitem informarea în halul ăsta – el

înşfăcă foaia de pe masă şi o flutură în faţa lui Vandehuze – Sidorov o să creadă că nu vrem sau nu putem să facem singuri expertiza. Deci încă o grijă pe capul lui: formarea unei noi comisii, găsirea altor oameni, izgonirea curioşilor... Ne vom găsi şi noi într-o situaţie penibilă şi caraghioasă. Gândeşte-te un pic. În ce se va transforma munca noastră, dacă se vor perinda pe aici o grămadă de „pierde vară” nesuferiţi?

— Hm, mormăi Vandehuze. Cu alte cuvinte, nu vrei străini la noi în sector. Aşa-i?

— Întocmai!

Vandehuze ridică din umeri.

— Bine, bine... Se gândi puţin, luă foaia de la Komov şi scrise câteva cuvinte în text. Aşa merge? ER-2 către bază, citi el repede. Urgent. În pătratul o sută doi s-a găsit o navă pământeană. Prăbuşită. De tip Pelican, număr de înregistrare, în navă rămăşiţele a doi umanoizi, probabil un bărbat şi o femeie, jurnalul de bord şters, o expertiză amănunţită... Aici Vandehuze ridică vocea şi îşi sublinie spusele, înălţându-şi arătătorul într-un gest semnificativ... vom începe mâine. Ce zici, Ghenadi?

Komov se balansă câteva secunde, când ridicându-se în vârful picioarelor, când lăsându-se pe călcâie, apoi spuse gânditor:

— Fie... o lăsăm aşa. Trimitem orice, numai să nu ne deranjeze nimeni.

Ieşi brusc din cabină şi atunci Vandehuze se întoarse spre mine.

— Stasi, trimite asta, te rog. Cred că a venit şi timpul să mâncăm, ce zici? Se ridică şi rosti gânditor una dintre frazele lui enigmatice: alibi să fie, că se găsesc cadavre.

Am cifrat radiograma şi am trimis-o pe frecvenţa de urgenţă. Nu îmi era bine deloc. Doar cu un minut în urmă, ceva parcă îmi intrase în subconştient şi mă râcâia, stând acolo ca o ţeapă. Am mai zăbovit în faţa radioemiţătorului, ascultând. Ei, da, acum era cu totul altceva. Altfel asculţi când ştii că nava e plină cu oameni. Pe coridorul inelar trece grăbit Komov. Totdeauna merge aşa, de parcă se grăbeşte tot timpul undeva, deşi este conştient că poate să n-o facă; fără el, oricum nu se începe nimic. De undeva se aude o bolboroseală: Vandehuze. Maika îi răspunde şi vocea ei este din nou cea obişnuită: cu registre înalte, sugerând independenţă şi siguranţă; probabil se liniştise

între timp, sau cel puţin se stăpânea. Nici vorbă de linişte, pustiu sau muşte capturate în păienjenişuri... Mi-am dat seama ce mă deranja: vocea femeii muribunde din delirul meu şi femeia ce murise în astronava prăbuşită... o coincidenţă, desigur... Oricum, o coincidenţă neverosimilă.

VOCI ŞI FANTOME

Oricât ar fi de mirare, am dormit buştean. Dimineaţa, ca de obicei, m-am trezit cu o jumătate de oră mai devreme decât ceilalţi şi am fugit la bucătărie să văd care-i mersul cu micul dejun. De acolo, val-vârtej până la cabina de comandă pentru băieţii mei, apoi fuga la gimnastică. Soarele încă nu se ridicase deasupra munţilor, dar se luminase bine. Era foarte frig. Mi se lipiseră nările, genele îmi îngheţaseră şi mişcăm mâinile din răsputeri; făceam genuflexiuni, şi-n general mă grăbeam să ajung cât mai repede înapoi în navă. Şi atunci l-am observat pe Komov. Pesemne că azi se sculase mai devreme decât mine. Fusese cine ştie pe unde, iar acum se întorcea în zona şantierului. Contrar obiceiului, mergea încet. Păşea îngândurat şi absent, lovindu-şi piciorul cu o rămurică. Deja terminasem gimnastica, când a ajuns foarte aproape de mine. Mă salută. Normal, am procedat la fel şi tocmai vroiam să mă „arunc” în navă, când mă opri cu o întrebare:

— Spune-mi, Popov. Când rămâi aici singur, te îndepărtezi de navă?

— Cum adică? Era o mirare nedisimulată, nu atât din cauza întrebării, cât mai ales datorită interesului pe care-l manifesta Ghenadi Komov pentru modul în care-mi petrec timpul.

Relaţiile mele cu Komov nu sunt tocmai limpezi. Nu prea îl agreez.

— Vreau să spun... dacă mergi undeva. De exemplu, spre mlaştină... sau spre dealuri...

Nu suport stilul ăsta de a vorbi cu cineva: să te uiţi oriunde, numai la el nu. Mai ales când eşti îmbrăcat într-o şubă groasă cu glugă, iar interlocutorul tău se găseşte într-un costumaş de sport, pus direct pe pielea goală. Dar ce să-i faci... Ghenadi Komov rămâne Ghenadi Komov, iar eu, cuprinzându-mi umerii şi dansând pe loc, îi răspund:

— Nu. Şi aşa nu îmi ajunge timpul. Nici vorbă de plimbări.

Observă, în sfârşit, că sunt pe cale să îngheţ şi, politicos, îmi arată intrarea cu crenguţa, spunându-mi: „Vă rog. E frig”. Dar în ecluză mă opri din nou:

— Roboţii nu se îndepărtează de navă şi şantier?

— Roboţii? Nu-nţelegeam unde vrea să ajungă. Nu. De ce?

— Nu ştiu... Mă uit şi eu la materialele de construcţie.

Sprijini crenguţa de perete şi se apucă să-şi descheie şuba. Începusem să mă enervez. Dacă, într-un fel sau altul, izbutise să descopere ceva nereguli pe şantierul meu, atunci, una la mână, nu e treaba lui, şi apoi ar fi putut să mi-o spună fără atâtea ocolişuri... La urma urmei ce-i cu interogatoriul ăsta?...

— Materialele de construcţie pentru ciberinstalaţia de acest tip, am explicat eu cât mai sec, sunt acele materiale ce se găsesc în momentul de faţă sub ciberinstalaţie. În cazul de faţă, nisip.

— Şi pietre, adaugă nepăsător, agăţându-şi şuba în cuier.

Reuşi să mă scoată din sărite. Hotărât lucru, îşi băga nasul unde nu-i fierbea oala, aşa că i-am răspuns sfidător:

— Da! Dacă există, atunci şi pietre.

Pentru prima oară se uita în ochii mei.

— Mi-e teamă că m-ai înţeles greşit, Popov, spuse cu o neobişnuită delicateţe. N-am de gând să mă amestec în treburile dumitale. Pur şi simplu au apărut oarece nedumeriri şi atunci m-am adresat ţie pentru că eşti singurul în măsură să le rezolvi.

Ei, asta-i cu totul altceva. Când mă iei cu frumosul, pot şi eu să fiu altfel.

— Desigur, n-au avut nevoie şi de pietre, am spus. Dar ieri, sistemul s-a dereglat puţin şi maşinile au împrăştiat aceste pietre în tot şantierul. Cine ştie de ce au făcut asta? După aceea, evident, au curăţat totul.

Aprobă, dând din cap.

— Da, am observat. Ce defecţiuni erau?

I-am povestit în două vorbe cam ce se petrecuse ieri, ocolind, desigur, chestiunile intime. Asculta şi dădea din cap. Pe urmă înşfăcă crenguţa, îmi mulţumi pentru explicaţie şi plecă. Şi doar în sufragerie, mâncând frişcă cu lapte rece, am realizat că de fapt tot nu ştiam ce nedumeriri avea favoritul doctorului Mboga şi cum reuşisem să i le rezolv. Dar oare reuşisem? M-am oprit din mestecat şi mi-am ridicat privirile spre Komov. Nu, se vede că n-am reuşit.

În general, Ghenadi Komov arată ca un om de pe altă lume. Veşnic cercetează orizonturile îndepărtate şi se gândeşte absent la ceva propriu, probabil al dracului de înălţător. Revine pe

pământ doar în cazurile când cineva sau ceva, întâmplător sau intenţionat, se pune de a curmezişul cercetărilor lui. Atunci, cu o mână fermă, deseori nemilos, îndepărtează obstacolul şi se ridică din nou pe Olimp. În orice caz, cam aşa se vorbeşte despre el, cu toate că până acum n-am observat nimic din toate astea. Totuşi, individul se ocupă de problema psihologiei extraterestre şi nu oricum, ci cu succes, luptă în primele rânduri şi nu se menajează deloc, ajungând astfel unul dintre cei mai de seamă futurologi ai planetei noastre, aşa că i se pot ierta multe, iar manierele lui pot fi privite cu mai multă îngăduinţă. În fond, nu toţi pot fi atât de fermecători precum Garbovski sau doctorul Mboga.

Pe de altă parte, în ultimele zile mi-am amintit tot mai des, totodată uimit şi amărât, de povestirile entuziaste ale Tatianei, care lucrase un an întreg cu Komov. Probabil se îndrăgostise de el, pentru că îl lăuda mereu: un om de o rară comunicativitate, spiritual etc. Aşa îl şi numea: sufletul societăţii. Iar eu cu niciun chip nu reuşeam să-mi imaginez societatea care să aibă un astfel de suflet.

Deci, Ghenadi Komov mi se părea veşnic venit de pe altă lume. Azi însă, la micul dejun, se întrecuse pe sine. Scutura încontinuu solniţa, sărându-şi abundent mâncarea şi, după ce o gustă, aruncă distrat farfuria pe toboganul crematoriului, încurcă muştarul cu untul şi unse astfel delicioasele frigănele, muşcă din ele şi le trimise liniştit după farfuria cu mâncare. Nu răspunse la întrebările lui Iacov Vandehuze, în schimb se agăţă ca o lipitoare de Maika, întrebând-o dacă la releveu rămăseserăm toţi împreună şi dacă nu cumva ne-am despărţit vreun moment. Uneori, pe neaşteptate, se uita nervos în jur, ba chiar o dată sări de la masă şi se năpusti pe coridor, de unde se întoarse peste câteva minute extrem de liniştit: continuă să ungă cu muştar frigănelele până când bietul muştar îi fu smuls din mână.

Maika era şi ea nervoasă. Răspundea tăios, privea numai în farfurie şi nu zâmbi nici măcar o dată tot dejunul. De altfel, o înţelegeam perfect. Aş fi fost şi eu la fel de nervos înaintea unei astfel de acţiuni. La urma urmei, suntem de aceeaşi vârstă, dar are mai multă experienţă decât mine; nu însă din aceea de care va avea nevoie astăzi.

Ce mai încolo şi încoace, Komov era nervos, Maika şi Vandehuze nu erau nici ei mai breji şi, privindu-i, am început să

dau şi eu semne de nelinişte. M-am convins că nu pot ridica problema participării mele la expertiza de azi, o propunere fiind complet deplasată acum. Am înţeles că iar mă va aştepta o zi întreagă de muncă în linişte şi vid şi am început să mă enervez şi eu. Atmosfera de la masă deveni apăsătoare şi încordată. Şi atunci, Vandehuze, în calitatea lui de comandant şi medic al navei, se hotărî să însenineze atmosfera. Se îndreptă de spate, ridicându-şi capul, scoase bărbia înainte şi ne privi lung pe deasupra nasului. Perciunii lui de râs se zbârliră. Pentru început spuse câteva bancuri din viaţa astronauţilor. Bancuri vechi şi cam răsuflate, ce mă obligară să zâmbesc chinuit. Maika nu reacţiona în niciun fel, în schimb Komov se comportă destul de ciudat. Ascultă atent şi serios, dând din cap la poantele bancurilor, apoi îl privi îngândurat pe Vandehuze şi rosti plin de importanţă:

— Ştii, Iacov, cu perciunii tăi, ţi s-ar potrivi de minune nişte ciucuri la urechi.

Era frumos spus şi poate că în alte împrejurări m-aş fi bucurat de ingeniozitatea acestor cuvinte de spirit, dar acum mi se păru complet lipsit de bun simţ. Vandehuze era însă de altă părere. Zâmbi satisfăcut şi îşi răsfiră cu degetul îndoit perciunii: întâi în stânga, apoi în dreapta, după care începu următoarea istorioară.

— Vine un pământean pe o planetă civilizată, intră în contact cu indivizii de acolo şi le oferă serviciile lui în calitate de cel mai mare specialist pământean în construirea şi exploatarea legendarului perpetuum mobile de speţa întâi. Băştinaşii, normal, cască ochii în gura acestui mesager al super raţiunii şi, urmându-i sfaturile, încep imediat lucrările. Îl construiesc. Dar perpetuumul mobile nu funcţionează. Pământeanul începe să învârtă roţile şi să se târască printre tije şi roţi dinţate, certându-i pe aborigeni pentru nerespectarea proiectului. „Tehnica voastră, zice tipul, e cam înapoiată. Uite, ansamblurile astea trebuie neapărat refăcute, iar acelea de acolo, schimbate complet. Ce ziceţi?” Ce era să mai zică, încep modificările şi schimbările radicale. Şi de cum terminară, apare o rachetă pământeană a Salvării: infirmierii îl prind pe inventator şi îi fac injecţia de rigoare, doctorul le prezintă băştinaşilor scuzele cuvenite şi racheta îşi ia zborul. Localnicii, stânjeniţi şi abătuţi, se uitară ruşinaţi unul în ochii celuilalt, apoi încep să se împrăştie, când deodată văd că maşinăria porneşte să

funcţioneze. Da, dragii mei, s-a pus pe lucru şi continuă s-o facă şi astăzi, la mai bine de o sută cincizeci de ani de la pornire.

Mi-a plăcut această istorie simplă, deşi se vedea de la o poştă că nu era adevărată; foarte probabil ca Vandehuze s-o fi născocit pe loc. Spre marea mea uimire, istorioara îi plăcu şi lui Komov la fel de mult. Încă de pe la mijlocul povestirii încetă să mai privească iscoditor masa în căutarea muştarului şi îşi aţinti privirile asupra lui Vandehuze până când acesta termină de povestit, apoi conchise că ideea iresponsabilităţii uneia din părţile contactului i se pare interesantă din punct de vedere teoretic. „Oricum, teoria generală a contactelor cu alte civilizaţii nu a ţinut seama până acum de această posibilitate, deşi, încă de la începutul secolului douăzeci şi unu, un oarecare Schtrauh propunea includerea schizoizilor în componenţa echipajelor de pe navele cosmice. Încă de pe atunci se ştia că un schizoid are ca dominantă generală capacitatea de asociere imparţială: în timp ce un om normal caută vrând-nevrând să găsească într-un haos de neînchipuit ceva arhicunoscut, un stereotip, schizoidul, dimpotrivă, nu numai că vede totul aşa cum este, ci poate compune stereotipuri noi ce decurg direct din natura misterioasă a haosului cercetat. De altfel, continuă Komov înflăcărându-se uşor, această trăsătură capătă prin frecvenţa ei titlul de caracteristică generală pentru schizoizii diferitelor tipuri de raţiuni, iar pentru că, teoretic, nu este deloc exclusă posibilitatea ca obiectivul contactului să fie tocmai un schizoid, ivindu-se astfel situaţia în care o schizotimie nedescoperită la timp să ducă la implicaţii grave în decursul contactului, iată de ce problema pe care o abordezi, Iacov, pare să fie demnă de o oarecare atenţie ştiinţifică.

Vandehuze, zâmbind satisfăcut, anunţă că-i dăruieşte această idee lui Komov şi ne atrase atenţia că sosise timpul de plecare. La aceste cuvinte, Maika, transpusă şi ascultându-l cu gura căscată pe Komov, se ofili imediat. Am pălit şi eu. Discuţiile despre schizoizi mi-au trezit numai gânduri neplăcute. Vandehuze şi Maika ieşiseră deja din sufragerie, când Komov, zăbovind niţel în prag, se întoarse brusc, mă prinse tare de cot şi cercetându-mă îngrijorător de atent cu ochii săi cenuşii, reci, şopti repede:

— De ce te-ai întristat, Stasi? S-a întâmplat ceva?

Am rămas perplex. Mă surprindea clarviziunea cu adevărat supranaturală a acestui specialist în materie de schizoizi. Am

reuşit totuşi să mă stăpânesc în aceste momente când prea multe lucruri păreau decisive pentru mine. Privindu-l pieziş, l-am întrebat cu o voce sugrumată de uimire:

— La ce vă referiţi, Ghenadi Iurievici?

Privirea lui încă îmi mai cerceta faţa, când mă întrebă mult mai încet şi repezit ca prima dată:

— Ţi-e frică să rămâi singur?

Mă înfipsesem însă bine în şa.

— De ce să-mi fie frică? m-am mirat. Cred că exageraţi, Ghenadi Iurievici. Nu mai sunt, totuşi, un copil...

Îmi eliberă cotul.

— N-ai vrea totuşi să vii cu noi?

Am ridicat din umeri.

— Cum să nu vreau? Cu cea mai mare plăcere. Însă ieri, ştiţi prea bine, am avut nişte defecţiuni la roboţi. Cred că totuşi ar fi mai bine să rămân.

— Fie!... rosti cam nehotărât. Se întoarse brusc şi ieşi.

Am rămas în sufragerie, decis să-mi limpezesc harababura din cap. Mă simţeam ca după un examen luat cu brio.

Şi-au luat rămas bun de la mine, fluturându-şi mâinile, apoi au decolat. Nu i-am mai condus cu privirea şi, întorcându-mă imediat în navă, am luat un stereocristalofon. Mi-am blindat urechile cu el şi m-am prăbuşit în fotoliu, în faţa tabloului de comandă. Urmăream munca băieţilor mei, primeam şi citeam radiograme, am discutat cu Vadik şi Ninon (cu această ocazie m-am liniştit de tot, auzind că şi la Vadik urlă muzica). M-am apucat de curăţenie prin camere, am alcătuit un meniu bogat, socotind absolut necesară întărirea moralului; toate acestea în tumultul şi urletul fanfarelor şi mieunatul necofoanelor. Într-un cuvânt, îmi omoram timpul, metodic şi fără milă, cu utilitate pentru mine şi cei din jur. Şi-n tot acest timp omorât, mă rodea insistent un gând chinuitor: cum a aflat Komov de slăbiciunea mea şi ce vrea să întreprindă în legătură cu asta. Ce să mai vorbim, mă încolţise. Nedumeririle lui după vizitarea şantierului, discuţia despre schizoizi, ciudata convorbire de la intrarea în sufragerie... Ce naiba, doar singur mi-a propus să zbor cu el. E clar că se teme să mă lase singur!... Chiar aşa, oare să observe totul? Totuşi, Vandehuze nu remarcase nimic...

Cu astfel de gânduri se scurse cea mai mare parte a zilei mele de muncă. La ora cincisprezece, mult mai devreme decât mă aşteptam, se întoarse gliderul. Abia am avut timp să-mi

smulg stereocristalofonul de la urechi şi să-l ascund, că toată trupa a şi năvălit în navă. I-am întâmpinat în ecluză, cu o amabilitate reţinută, bine studiată. Nu i-am întrebat nimic esenţial, interesându-mă numai dacă vrea cineva să mănânce. Acum, la drept vorbind, îmi era şi un pic de teamă că după bubuiturile şi vacarmul celor şase ore trecute, voi vorbi un pic cam tare, bănuială confirmată de altfel de Maika (spre bucuria mea arăta satisfăcător), care mă privi oarecum uimită. Komov mă cercetă şi el rapid din cap până în picioare şi fără să spună un cuvânt se refugie imediat în camera sa.

— Să mâncăm? mă întrebă Vandehuze gânditor. Ştii, Stasi, acum trebuie să mă reped până în sala comenzilor să scriu raportul expertizei. Nu crezi că ar fi tocmai potrivit dacă mi-ai aduce între timp un păhărel cu tonic?

L-am aprobat, apoi Vandehuze plecă în sala comenzilor. Împreună cu Maika ne-am dus în sufragerie unde am pregătit două pahare cu tonic, unul pentru Maika, celălalt pentru Vandehuze. Când m-am întors, Maika umbla prin salon cu paharul în mână. Mda, era mult mai liniştită decât azi dimineaţă, deşi se simţea o oarecare nervozitate în comportamentul ei. Ca s-o liniştesc complet, am întrebat-o:

— Ei, ce mai e cu nava?

Maika luă o înghiţitură bună, îşi linse buzele şi ocolindu-mi privirea, rosti:

— Ştii, Stasi, toate astea nu sunt întâmplătoare.

Am aşteptat o să continue, dar rămase tăcută.

— Ce nu e întâmplător? am întrebat-o.

— Totul! Schiţă un gest cu paharul. O lume castrată. O neputinţă palidă. O să-ţi aduci aminte de vorbele mele: nici nava nu s-a accidentat aici întâmplător, nici noi n-am găsit-o întâmplător şi în general toate născocirile noastre, proiectul, în sfârşit, toate astea or să se destrame pe această planetuţă! Termină vinul şi puse paharul pe masă. Nu sunt respectate regulile elementare de securitate, majoritatea lucrătorilor de aici nu sunt decât plevuşcă. Aşa... ca tine, ca mine... de altfel... Numai că planeta este biologic pasivă. Şi dacă asta ar fi toată afacerea! Orice om înzestrat cu o brumă de bun simţ înţelege chiar de la început că ceva nu e în regulă aici. Cândva era viaţă pe planeta asta, dar de cum a scăpărat steaua – într-o clipă s-a terminat totul. Biologic pasivă? Da! Dar în schimb, necrotic activă. La fel va fi şi Panta peste câţiva ani. Pomişori strâmbi,

iarbă pipernicită şi totul îmbibat de o moarte străveche. Mirosul morţii, înţelegi? Ba, chiar mai rău, mirosul fostei vieţi! Nu, Stasi, ai să-ţi aminteşti de ce îţi spun acum... Panteenii nu se vor adapta aici, nu se vor bucura niciodată. O casă nouă pentru întreaga omenire? Nici vorbă! Nu o casă nouă, ci un castel vechi, plin de stafii...

Am tresărit. Ea observă şi interpretă greşit.

— Fii pe pace, spuse ea zâmbind amar. Sunt O.K. Pur şi simplu încerc să-mi exprim simţămintele şi presimţirile. Văd că nu mă înţelegi, dar imaginează-ţi şi singur cam ce presimţiri am, dacă pe limbă îmi stau numai cuvinte de genul ăsta: necroză, stafii...

Începu iar să se agite prin salon, apoi, oprindu-se în faţa mea, continuă:

— Pe de altă parte, desigur, parametrii planetei sunt minunaţi, rar de găsit în Cosmos. Activitatea biologică aproape de zero, atmosfera, hidrosfera, clima, balanţa termică – totul ca la carte, numai bun pentru proiectul „Arca”. Dar poţi să-mi tai şi capul dacă pe aici a călcat vreunul din organizatorii acestei bazaconii şi, chiar dacă a fost careva, înseamnă că s-a arătat total lipsit de simţul şi mirosul vieţii... Se înţelege că sunt cu toţii lupi bătrâni, plini de cicatrici, au trecut prin zeci de iaduri... simţul pericolului îl au în perfectă stare! Dar pe astea... pocni din degete şi, sărăcuţa de ea, chiar se schimonosi în neputinţa de a se exprima cât mai convingător. De altfel, n-am de unde să ştiu, poate careva dintre ei o fi simţit ceva rău, dar cum să explici asta celor care nu au fost aici? Tu, însă, sper că mă înţelegi măcar un pic?

Mă privea fix cu ochii ei verzi, dar evitam şi neînţelegând minţeam:

— Nu tocmai. Adică, pe undeva ai dreptate...

— Vezi, spuse ea, nici măcar tu nu mă înţelegi. Bine, destul despre asta. Se aşeză pe masa din faţa mea şi lovindu-mă brusc cu degetul în obraz, râse. M-am descărcat şi acum mi-e mult mai bine... Cu Komov, ştii şi tu, nu prea poţi să stai de vorbă, iar cu Vandehuze mai bine să nu te amesteci... Te desfiinţează cât ai clipi...

Încordarea ce închega discuţia noastră scăzu imediat şi convorbirea se transformă într-o pălăvrăgeală uşoară. Am început să mă plâng de neplăcerile pe care le avusesem ieri cu băieţii şi i-am povestit cum înota Vadik, singur în tot oceanul.

Am întrebat-o apoi cum îi mai merg treburile cu cvartiruirile”, Maika răspunse că marcaseră patru locuri destul de bune. În alte condiţii, orice pantian şi-ar fi petrecut aici toată viaţa cu mare plăcere, dar pentru că toată această născocire era predestinată eşecului, nu mai aveam ce discuta. I-am amintit Maikăi că ea fusese întotdeauna marcată de scepticism, probabil unul înnăscut, şi că acest scepticism era de fiecare dată departe de a fi justificat. Maika mă contrazise, nefiind vorba de un scepticism înnăscut, ci de un scepticism al naturii. Îmi spuse că, în general, sunt un peştişor şi un ţânc care în fond ar trebui să stea în poziţie de drepţi în faţa ei, Maika cea experimentată. Atunci i-am replicat că un om adevărat, cu o experienţă bogată de viaţă, nu vorbeşte niciodată în contradictoriu cu un cibertehnician, pentru că acest cibertehnician este de regulă axa navei, în jurul căreia se fac toate mişcările continue ale vieţii. Maika îmi răspunse că majoritatea axelor de rotaţie sunt în fond nişte noţiuni imaginare, nereprezentând nimic altceva decât nişte locuri geometrice ale unor puncte... Pe urmă, începu o discuţie înverşunată despre diferenţa posibilă între „axa de rotaţie” şi „axa de vârtej”. Pălăvrăgeam destul de tare şi probabil că această discuţie apărea, privită din exterior, destul de nostimă, încercam să aflu ce gânduri are Maika, judecând totodată dacă n-ar fi fost mai bine să mă ocup chiar acum de profilaxia tuturor sistemelor de asigurare a securităţii. E-adevărat că aceste sisteme erau programate pentru prevenirea unui pericol biologic, dar în cazul unui pericol necrotic îmi era imposibil să mă pronunţ asupra eficienţei lor. Dacă mă gândesc însă mai bine, sub piatra stătută nu curge apa şi, în general, dacă mergi mai încet ajungi mai departe.

În concluzie, când Maika începu să caşte gura şi să se plângă de oboseală, am trimis-o la o scurtă odihnă înainte de masă, iar eu, înainte de toate, am căutat la bibliotecă un dicţionar explicativ. M-am uitat la semnificaţia cuvântului „necrotic”. Explicaţia îmi lăsă o impresie destul de proastă şi atunci m-am hotărât să încep imediat profilaxia. Înainte de asta, m-am abătut totuşi pe la sala comenzilor să văd cum mai lucrează băieţii mei. L-am găsit acolo pe Vandehuze exact în momentul când îşi aduna grijuliu referatul expertizei. „Îl duc acum lui Komov, spuse el văzându-mă, apoi o să i-l arăt şi Maikăi, după care, în fine, vom avea cu toţii o discuţie. Ce zici, vii şi tu?” I-am spus să

mă cheme şi că mă va găsi în camera de asigurare a securităţii. Mă privi curios, dar nu spuse nimic şi ieşi.

M-au chemat după două ore. Vandehuze mă anunţă prin interfon că expertiza fusese analizată de toţi membrii comisiei şi mă întrebă dacă vreau s o citesc şi eu. Bineînţeles că aş fi vrut, dar eram în focuri cu profilaxia, paznicul cercetaş stătea pe jumătate jumulit, iar eu eram lac de transpiraţie. Am încropit de urgenţă un răspuns în sensul că nu voi veni să citesc expertiza, dar că negreşit voi fi prezent la discuţie de cum îmi voi termina treburile.

Pe scurt, când am apărut în salon, masa se încheiase şi discuţia începuse. Am luat nişte supă şi, aşezându-mă într-un colţ, am început să mănânc.

— Nu pot accepta ipoteza meteoritică fără a face nişte precizări, protesta Vandehuze. „Pelicanii” sunt bine protejaţi contra meteoriţilor, Ghenadi.

— Nu te contrazic, răspunse Komov, uitându-se absent la suprafaţa mesei şi schimonosindu-se dezgustat. Hai să presupunem totuşi că atacul meteoritic a avut loc chiar în momentul ieşirii navei din hiperspaţiu.

— Da, sigur că da, căzu de acord Vandehuze. În acest caz, bineînţeles... Dar probabilitatea...

— Mă uimeşti, Iacov. Motorul propulsor al navei era complet desfiinţat. Ditamai gaura dintr-o parte în cealaltă, cu urme evidente de degradare termică. Cred că oricărui om normal i-ar fi clar: „a fost un meteorit”.

Vandehuze părea nefericit.

— Bine..., cedă el. Fie şi aşa cum spui... Dar dumneata, Ghenadi, nu poţi să înţelegi fiindcă nu eşti pilot... Pur şi simplu nu realizezi cât e de puţin probabil. Un meteorit uriaş, cu o energie imensă, chiar în momentul ieşirii navei din hiperspaţiu... Nici măcar nu ştiu cu ce aş putea să compar această infimă probabilitate.

— Bun. Şi ce propui?

Vandehuze ne privi pe toţi căutând un sprijin şi, negăsindu-l, spuse:

— E-n regulă. Aşa să fie. Totuşi, insist ca propoziţia să aibă o nuanţă subconjunctivă. Să zicem: „Faptele expuse impun presupunerea că...”

— Impun tragerea unor concluzii, îl corectă Komov.

— Tragerea unor concluzii, se încruntă Vandehuze. Bine, Ghenadi, dar despre ce concluzii poate fi încă vorba? Numai presupuneri! Se impune presupunerea că nava a fost lovită chiar în momentul apariţiei din hiperspaţiu de un meteorit ce înmagazina o energie uriaşă. Cam aşa le văd eu şi propun să fiţi de acord.

Komov rămase câteva secunde pe gânduri, mijindu-şi de câteva ori ochii, apoi spuse:

— O.K. Trec la următoarea corectură.

— O clipă, îl întrerupse Vandehuze. Dar tu, Maika?

Maika ridică din umeri.

— La drept vorbind, nu simt diferenţa. În mare, sunt de acord.

— Următoarea modificare, se grăbi nerăbdător Komov. Nu mai e necesară opinia bazei în privinţa rămăşiţelor umane. De fapt, cred că nu mai e cazul să menţionăm acest aspect în referatul expertizei. Vom trimite o radiogramă specială în care vom arăta că rămăşiţele piloţilor au fost puse într-un container, acoperite cu material plastic sticlos, şi că în cel mai scurt timp posibil vor fi trimise la bază.

— Totuşi… obiectă cam dezorientat Vandehuze.

— Am să mă ocup mâine de asta, îl întrerupse Komov. Personal.

— N-ar fi mai bine să.i îngropăm aici? şopti Maika.

— N-am nimic împotrivă, răspunse imediat Komov. De regulă însă, în astfel de cazuri rămăşiţele sunt trimise pe Pământ… Poftim? se întoarse el spre Vandehuze.

Vandehuze rămase cu gura deschisă, ezită, dar apoi dădu din cap şi spuse:

— Nimic.

— Pe scurt, concluzionă Komov, propun să scoatem acest punct din referat. Eşti de acord, Iacov?

— Da. Dar tu Maika?

Maika ezita şi aici o înţelegeam. Se făcea totul cam prea oficial. E drept, nu ştiu cum ar fi trebuit să se procedeze, totuşi asemenea hotărâri nu se iau prin vot.

— Foarte bine, rosti Komov ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Acum referitor la condiţiile şi cauzele morţii piloţilor. Rezultatele autopsiei şi fotomaterialele mă satisfac întru totul şi propun în consecinţă următoarea formulare pentru textul expertizei: „Poziţia cadavrelor indică faptul că moartea piloţilor

a survenit datorită izbirii navei de solul planetei. Bărbatul a murit înaintea femeii, rămânându-i timp doar pentru a şterge jurnalul de bord... Nu a mai fost capabil să iasă din fotoliul pilotului. Femeia, dimpotrivă, a mai trăit un timp şi a încercat să părăsească nava. Moartea a doborât-o însă în ecluză”.

— Hm, făcu neîncrezător Vandehuze. Nu prea e categoric, ce zici, Ghenadi? Chiar dac-ar fi să ne luăm numai după analiza autopsiei, împotriva căreia nu aveţi nimic de obiectat, şi este evident că biata femeie nu era capabilă să se târască până la ecluză.

— Cu toate astea, era acolo, preciză sec Komov.

— Tocmai din aceste motive..., începu sistematic Vandehuze, punându-şi mâinile la piept.

— Uite ce e, Iacov, spuse Komov. Nimeni nu ştie de ce poate fi capabil omul în situaţii limită. Mai ales o femeie. Aminteşte-ţi de istoria Martei Priesdey. Adu-ţi aminte de istoria Kolesnicencăi. Adu-ţi aminte de istorie în general, Iacov.

Se aşternu tăcerea. Vandehuze stătea.

— Pe mine nu mă miră deloc faptul că a reuşit să ajungă în ecluză, se auzi vocea Maikăi. Altceva nu înţeleg. De ce a şters jurnalul? Fusese o izbitură cumplită, e normal ca omul să moară...

— Ei, poate că..., ezită Vandehuze. Cred că aşa e. Agoniza, bâjbâia căutând tabloul de comandă, o fi agăţat vreo cheie...

— Problema jurnalului de bord, spuse Komov, este pusă la capitolul „fapte de o însemnătate deosebită”. Personal, nu cred că această enigmă va fi dezlegată vreodată... dacă într-adevăr este o enigmă şi nu o conjunctură de fapte întâmplătoare. Deci să continuăm, şi-a adunat el repede foile răvăşite din faţă. De fapt, nu mai am observaţii. Se pare că microflora şi microfauna terestre au dispărut, sau în orice caz nu există urme... Aşa... Hârtii personale... Nu e treaba noastră să-i examinăm minuţios, şi apoi au ajuns în asemenea hal că putem strica totul. Mâine îi pun la conservat şi-i aduc aici... Da! Popov, există aici ceva care ţine de competenţa dumneavoastră. Cunoaşteţi utilajele cibernetice ale navelor din seria „Pelican”?

— Da, sigur că da, am răspuns, dând repede farfuria la o parte.

— Fiţi bun, îmi aruncă el o foaie de hârtie, aveţi aici lista tuturor cibermecanismelor găsite. Verificaţi dacă nu lipseşte ceva...

Am luat lista. Toţi mă priveau şi aşteptau.

— Da, am spus, cred că e completă. Există pană şi cercetaşii iniţiatori, ăştia mereu sunt lipsă... Asta nu mai înţeleg. Ce-nseamnă: „Robot de repartiţie, transformat în utilaj de cusut?”.

— Iacov, explică te rog, ordonă Komov.

Vandehuze îşi înalţă privirile şi îşi împinse bărbia în faţă.

— Ştii, Stasi, spuse un pic cam gânditor. E cam greu să explici ceva. Pur şi simplu transformarea unui ciber într-un utilaj de cusut. Un utilaj care coase, înţelegi? Cineva dintre ei, bănuiesc că femeia, avea un hobby mai puţin obişnuit.

— Aa, m-am mirat. Dar fusese cu siguranţă un ciber pentru reparaţii?!

— Fără-ndoială, spuse Vandehuze.

— Atunci lista e completă, am zis, înapoindu-i lista lui Komov. Chiar prea întreagă, ceea ce se întâmplă cam rar. Probabil că n-au aterizat niciodată pe planete dificile.

— Mulţumesc, mi se adresă Komov. Când o să stabilim varianta finală a referatului şi vom trece totul pe curat, am să te rog să semnezi la capitolul „Pierderile ciberneticii învechite”.

— Dar n-au fost pierderi, l-am contrazis.

Komov nu mă bagă în seamă, iar Vandehuze îmi explică:

— Asta-i denumirea capitolului. „Pierderile ciberneticii învechite”. Ai să semnezi că nu există pierderi.

— Deci aşa... se hotărî Komov, adunându-şi într-un top foile răspândite. Am să te rog acum, Iacov, să stabileşti ordinea finală, după care vom semna şi poate vom trimite chiar azi radiograma. Iar acum, dacă nimeni nu mai are nimic de adăugat, eu am plecat.

Nu mai era nimic de adăugat şi atunci plecă. Vandehuze se ridică, oftând din greu, cântări în palmă referatul, se uită la noi şi, dându-şi capul pe spate, se retrase şi el.

— E clar că Vander e nemulţumit, am remarcat şi mi-am pus friptură în farfurie.

— Nici eu nu sunt mulţumită. A ieşit, cumva, nedemn... Nu ştiu cum să-ţi explic, poate spun copilării, naivităţi... dar ar trebui... trebuia să păstrăm totuşi un minut de reculegere... Şi-n loc de asta, hei rup, s-au pornit: situaţia rămăşiţelor, pierderile cibertehnicii, parametrii topografici... Ptiu! Parc-am fi la şcoală, la lecţiile practice...

Eram întru totul de acord cu ea.

— Aşa e când Komov nu permite nimănui să deschidă gura, continuă răutăcioasă. Lui îi e clar totul, nimic nu e de neînţeles, dar în fond nu este chiar aşa. Nici cu meteoritul nu prea e clară problema, ce să mai vorbim de jurnalul de bord. Nu cred că totul e atât de limpede pentru el! Cred că ascunde ceva şi Vander l-a simţit, numai că nu ştie cum să-l agaţe... sau consideră, poate, că nu ăsta e esenţialul...

— Da, s-ar putea să nu fie esenţialul... am mormăit cam nehotărât.

— Dar nici eu nu zic că acesta-i esenţialul! mă dezaprobă Maika. Pur şi simplu nu-mi place cum se poartă Komov. Nu-l înţeleg. Şi-n general, nu-l înghit! Toţi mi-au împuiat capul cu el, iar eu mă frământ şi număr zilele care mi-au mai rămas să lucrăm împreună... N-am să mai lucrez în viaţa mea cu el!

— Ei, hai că n-a mai rămas chiar atât de mult... am spus împăciuitor. Doar vreo douăzeci de zile...

Aşa ne-am despărţit. Maika plecă să-şi facă ordine prin măsurătorile şi „cazările” ei, iar eu m-am îndreptat spre sala comenzilor, unde mă aştepta o mica surpriză: Tom îmi comunică terminarea lucrărilor de fundaţie şi îmi propuse să apreciez rezultatele. Mi-am pus şuba şi am dat fuga la şantier.

Soarele apusese deja, iar amurgul devenea tot mai pregnant. Un amurg straniu, violet închis, ca de cerneală. Nu exista lună, dar în schimb, ce auroră boreală! Fâşii gigantice de lumină spectrală fluturau tăcute pe deasupra oceanului negru, pulsau, vibrau şi tresăreau, ca bătute de vânt, cu sclipiri albe, verzi, trandafirii, pentru ca brusc să se stingă, lăsându-ţi în ochi pete neclare de lumină, ca apoi să reapară tot atât de brusc, făcând să dispară stelele şi amurgul, colorând totul în cele mai nenaturale, dar pure culori. Ceaţa de deasupra mlaştinii devenea roşie albastră, aisbergul îndepărtat sclipea ca un chihlimbar imens, iar pe litoral începu goana impetuoasă a umbrelor verzui.

Frecându-mi înverşunat obrajii şi nasul ce îngheţaseră, verificam, în această lumină mirifică, fundaţiile realizate. Tom mă urmărea cu insistenţă şi îmi comunica serviabil cifrele necesare, iar când se stingea aurora boreală îşi aprindea, nu mai puţin serviabil, proiectoarele. Şi, ca de obicei, stăruia acea linişte mormântală, destrămată doar de scrâşnetul nisipului îngheţat sub tocurile mele. Pe urmă, am auzit voci: Maika şi Vandehuze ieşiseră la aer curat, să admire spectacolul ceresc.

Maika preţuia mult aurora boreală – singurul lucru care-i făcea plăcere pe această planetă. Eram destul de departe de navă, cam la vreo sută de metri, şi nu-i zăream, auzindu-le în schimb foarte clar vocile. De altfel, la început, nu le-am dat atenţie. Maika povestea ceva despre vârfurile distruse ale pomilor, iar Vandehuze mormăia despre eroziunea cvasiorganică a bordului; probabil discutau din nou despre cauzele şi împrejurările distrugerii „Pelicanului”.

În discuţia lor era însă ceva straniu. Repet, la început nu prea-i băgăm în seamă, dar într-un târziu am înţeles. Vorbeau ca şi cum nu s-ar fi ascultat unul pe altul. De exemplu, Vandehuze spunea: „Unul dintre motoare era bun, altfel n-ar fi putut să manevreze în atmosferă...” Maika o ţinea pe a ei: „Nu, Iacov, nu mai mult de zece-cincisprezece ani. Uită-te numai la aceste sedimente...”

Am coborât la una dintre fundaţii să-i verific baza, iar când am urcat înapoi, discuţia parcă se mai legase; devenise în schimb şi mai de neînţeles. Parcă exersau repetiţia unei piese.

— Şi asta ce o mai fi? întrebă Maika.

— Aş fi spus că-i o jucărie, răspundea Vandehuze.

— La fel aş fi spus şi eu. De ce?

— Hobby. Nimic surprinzător. E un hobby foarte răspândit.

În general, parcă erau discuţiile noastre de la bază, în aşteptarea formării grupelor de plecare. Vadim, să zicem, urla pe neaşteptate, de se cutremura cantina: „Căpitane! M-am hotărât să arunc «coada» navei şi să intru în hiperspaţiu”, la care un altul replica imediat ironic: „De acord, căpitane! Numai să nu-ţi uiţi şi «capul», căpitane!” ş.a.m.d. Ciudata discuţie dintre Maika şi Vander se întrerupse. Se auzi clar fâşâitul membranei şi se aşternu din nou tăcerea. Am controlat şi ultima fundaţie, l-am lăudat pe Tom pentru buna execuţie şi i-am ordonat să-l pună pe Jack la treabă, pentru etapa următoare. Aurora boreală se stinse şi în bezna aşternută nu se mai zărea nimic, în afara luminilor de bord ale ciberilor mei. Simţind cum vârful nasului meu stă gata gata să crape şi să se desprindă, am luat-o la trap spre navă, am bâjbâit în căutarea intrării şi am sărit în ecluză. Ecluza – iată ceva minunat. Unul dintre cele mai plăcute locuri, poate şi fiindcă este prima încăpere a navei; locul cald şi ocrotitor ce-ţi redă dulcele sentiment că te afli din nou acasă, după ce te-ai întors din locuri străine, îngheţate, ameninţătoare. Din întuneric la lumină. Mi-am aruncat şuba şi,

gemând, m-am îndreptat spre sala comenzilor, în timp ce-mi frecam energic palmele.

Vandehuze stătea deja acolo, înconjurat de hârtiuţele lui şi, cu capul plecat, transcria plictisit şi mâhnit referatul. Maşina de cifrat ciripea vioi sub degetele lui.

— Iar băieţii mei au terminat deja fundaţiile, m-am lăudat eu.

— Aha, făcu Vandehuze.

— Cam despre ce jucării poate fi vorba? l am întrebat.

— Jucării..., repetă absent Vandehuze. Jucării? întrebă fără să întrerupă ciripitul maşinii. Aaa, jucăriile... Puse alături o foaie terminată şi luă alta.

Am aşteptat puţin şi i am amintit:

— Ce jucării?

— Ce jucării?... repetă cu voce gravă Vandehuze şi, dându-şi capul pe spate, se uită la mine. Ce întrebare mai e şi asta?... Vezi tu... de altfel, cine ştie ce jucării sunt... Acolo, la „Pelican”... Iartă-mă, Stasi, întâi să termin, ce zici?

M-am furişat în vârful degetelor la tabloul meu de comandă şi l-am urmărit un pic pe Jack cum începe să ridice pereţii staţiei meteo, apoi, tot tiptil, am ieşit din sala comenzilor şi m-am dus la Maika.

Camera Maikăi era luminată cu tot ce era posibil, iar ea stătea turceşte pe pat, fiind de asemenea foarte ocupată. Pe masă, pe pat, pe jos se întindeau adevărate cearşafuri de hârtii lipite între ele, hărţi, planuri de amplasare, aerofotografii făcute armonică, însemnări şi notiţe, iar Maika cerceta totul pe rând, notându-şi ideile, înşfăcând câteodată lupa sau sticla cu suc aflate alături pe un scaun. Privind-o un timp pe Maika, am pândit momentul când sticla părăsi scaunul şi m-am aşezat repede, aşa că, atunci când Maika puse sticla înapoi fără să se uite, nimeri direct în mâna mea întinsă.

— Mulţumesc, am spus şi am luat o înghiţitură.

Maika ridică privirile.

— A-a a, tu eşti? rosti nemulţumită. Ce-i cu tine?

— Am venit doar aşa, fără nicio treabă, am spus bine dispus. Te-ai săturat de plimbare?

— Nici gând, mă contrazise, luând înapoi sticla. Stau aici ca o osândită, ieri seară n-am muncit deloc, iar acum s-au adunat o mulţime... Ce plimbare?

Îmi dădu sticla şi am băut automat din ea, simţind o uşoară nelinişte. Şi dintr-o dată îmi căzu o perdea de pe ochi. Maika

era îmbrăcată mai sumar: în bluza ei preferată, cea pufoasă, şi în şort. Pe cap îşi pusese un batic, iar de sub el se observa părul ud.

— Ai făcut duş? am întrebat prosteşte.

Răspunse ceva, dar deja înţelesesem totul.

M-am ridicat. Am pus cu grijă sticla pe scaun şi am mormăit ceva, nu mai ţin minte ce. Nici nu ştiu cum am reuşit să ajung pe coridor şi apoi în camera mea. Nu ştiu de ce am stins lumina de sus şi am aprins veioza de noapte, apoi m-am întins pe pat şi m-am întors cu faţa la perete. Tremuram din nou. Îmi amintesc că mi se învârteau în cap crâmpeie de gânduri, de genul: „Acum, cu siguranţă, totul e pierdut, e inutil, definitiv şi irevocabil”. M-am surprins că iar ciulesc urechea. Şi auzeam din nou ceva, ceva imposibil. M-am ridicat brusc, am deschis noptiera, am luat un somnifer şi l-am pus sub limbă. Iar m-am culcat. Pe pereţi tropăiau şopârlele, tavanul întunecat prinse a se învârti încet, veioza când se stingea, când lumina insuportabil de tare, muşte muribunde zumzăiau neputincioase pe la colţuri. Parcă venise şi Maika, mă privea neliniştită, apoi mă acoperi cu ceva şi dispăru, după care apăru şi Vadik, se aşeză la picioarele mele şi se răsti supărat: „Ce stai tolănit? Te aşteaptă o întreagă comisie şi tu trândăveşti?...” „Trebuie să vorbeşti mai tare, interveni Ninon, nu vezi că are ceva la urechi şi nu aude?”. Netulburat, cu faţa imobilă, le-am spus că totul e o prostie. M-am sculat din pat şi am intrat cu toţii în „Pelicanul” avariat, unde tot ce era organic fusese distrus. Stăruia un miros greu de amoniac, ca atunci, pe coridor. Şi totuşi parcă nu era „Pelicanul”, ci mai degrabă un şantier unde băieţaşii mei se mişcau de colo colo pe lângă pista de aterizare ce sclipea puternic în soare, iar mie îmi era teamă din ce în ce mai mult că Tom o să strivească două mumii, aşezate de a curmezişul drumului. De fapt, toţi credeam că sunt mumii, când de fapt erau Vandehuze şi Komov, dar asta nu trebuia să mai observe nimeni, pentru că vorbeau între ei şi doar eu îmi dădeam seama. De Maika însă nu te poţi ascunde. „Oare nu vedeţi că i-e rău?”, zise supărată şi puse pe gura şi nasul meu un batic ud, îmbibat cu amoniac. Era cât pe aci să mă înec, m-am scuturat şi m-am ridicat în capul oaselor.

Aveam ochii deschişi şi-n lumina veiozei am observat imediat în faţa mea un om. Stătea lângă pat şi, aplecându-se, mă privi atent, direct în faţă. În lumina slabă, părea închis la culoare,

aproape negru – o siluetă strâmbă, halucinantă, fără faţă, unduitoare, fără o configuraţie clară, cu o sclipire la fel de şovăielnică şi neclară pe pieptul şi umărul ei.

Ştiind sigur cum se vor termina toate astea, am întins mâna şi l-am străbătut ca prin văzduh. Silueta începu să se unduiască puternic, prinse a se topi şi dispăru fără urmă. M-am întins pe spate şi am închis ochii. Ştiaţi că un bei algerian are sub nas un cucui? Chiar sub nas... Eram ud leoarcă şi mă înăbuşeam. Aproape mă sufocam.

FANTOME ŞI OAMENI

M-am trezit târziu, cu capul greu şi cu dorinţa fermă ca, imediat după micul dejun, să mă retrag undeva împreună cu Vandehuze şi să-i povestesc totul. Parcă niciodată nu mai fusesem atât de nefericit. Nimic nu mai avea sens pentru mine, nici măcar gimnastica de dimineaţă. Am făcut doar un duş mai puternic ionizat şi m-am târât până în salon. Chiar de la intrare mi-am dat seama că, datorită necazurilor mele, uitasem ieri seară să programez bucătarul pentru micul dejun. Asta puse capac la toate.

Mormăind nedesluşit o salutare şi simţind cum roşesc de ruşine, m-am aşezat la locul meu şi am privit abătut masa, încercând să nu privesc pe nimeni. Micul dejun era, să fim cinstiţi, mai ceva ca la mănăstire. Masă de monah: pâine neagră şi lapte. Vandehuze îşi săra bucatele. Maika ungea cu unt feliile de pâine. Komov mesteca doar pâine uscată fără a se atinge de lapte.

Nu-mi era foame; mi se făcea frică numai la gândul că trebuie să mestec ceva. Am luat totuşi un pahar cu lapte şi am sorbit un pic. Vedeam cu coada ochiului cum mă priveşte Maika şi cum ar vrea să mă întrebe ce mi se întâmplă. N-a făcut-o totuşi, iar Vandehuze începu o expunere prolixă despre foloasele medicale ale unei „zile de post” şi se bucură că tocmai astăzi avem un astfel de dejun şi nu unul obişnuit. Explică cu lux de amănunte diferenţa între un post obişnuit şi postul mare, referindu-se cu respect la primii creştini. Legat de treaba asta, povesti despre lăsata secului, potolindu-se însă repede când realiză că se înfierbântase prea tare, descriind tot felul de clătite cu icre, cu batog sau somon şi alte bunătăţi de genul ăsta. Amuţi şi începu să-şi aranjeze perciunii un pic cam jenant. Discuţia nu se lega. Mă îngrijora ce se petrecea cu mine. Maika era şi ea îngrijorată, în ceea ce-l privea pe Komov, acesta iar nu era în apele lui. Ca şi ieri, de altfel, avea ochii roşii şi privirea aţintită în masă. Doar uneori îşi mai ridica privirile pentru a se uita întrebător în jur, vrând parcă să răspundă unei chemări. Făcuse în jurul lui o mulţime de firimituri şi nici acum nu înceta

să mărunţească pâinea, de-mi venea să-l plesnesc peste mâini, ca pe un copil neastâmpărat. Am continuat să stăm aşa, o adunare posomorâtă, cu un Vandehuze ce-şi pierdea treptat puterile în încercarea de a ne distra.

Tocmai se chinuia cu o istorie lungă şi plictisitoare, compusă ad-hoc, căreia nu-i putea găsi un sfârşit, când, pe neaşteptate, Komov scoase un horcăit straniu de parcă s-ar fi înecat cu o bucăţică de pâine uscată. M-am uitat la el şi m-am speriat. Komov înţepenise, cu mâinile înfipte în marginea mesei, iar ochii congestionaţi îi ieşiseră din orbite. Se holba undeva spre mine şi devenea vizibil alb ca varul. M-am întors. Am înlemnit de frică. Lângă perete, între filmotecă şi măsuţa de şah, stătea fantoma mea de ieri.

Acum o vedeam foarte clar. Era un om, dacă nu, cu siguranţă un umanoid, mic, slab, gol goluţ. Pielea, închisă la culoare, aproape neagră, lucea ca dată cu unsoare. Nu-i distingeam prea bine faţa sau poate chiar nu mi-o mai aminteam, dar, ca şi în coşmarul meu de ieri noapte, m-a izbit faptul că acest om era oarecum strâmb şi parcă spălăcit. Şi bineînţeles ochii: mari, întunecaţi, ficşi şi orbi, ca ai unei statui.

— Uite-l! Uite-l! urlă Komov.

Arătă cu degetul într-o cu totul altă direcţie şi acolo se închega direct din văzduh o nouă figură. Aceeaşi fantomă nemişcată şi unsuroasă, acum însă îngheţată într-un salt impetuos, în plină goană, ca fotografia unui sprinter lansat din bloc starturi. Şi-n aceeaşi secundă Maika se aruncă la picioarele vedeniei. Fotoliul zbură cu zgomot într-o parte, iar Maika, cu un urlet războinic, trecu prin fantomă şi se ciocni de ecranul videofonului. Am mai apucat să observ cum fantoma se unduieşte şi începe să se topească, în timp ce Komov striga deja:

— Uşa! Uşa!

Am văzut cum ceva mic, alb şi mat ca peretele salonului, încovoiat într-o goană mută, se strecoară pe uşă şi dispare pe coridor. Şi atunci m-am aruncat după el.

Acum mi-e cam ruşine să-mi amintesc, dar atunci îmi păsa ce fel de fiinţă era, de unde venise şi de ce se găsea tocmai aici. Simţeam nu numai o nespusă uşurare, înţelegând că din acest moment se spulberaseră definitiv frica şi coşmarurile mele, dar şi o dorinţă arzătoare de a prinde vietatea, s-o înşfac, s-o strâng şi s-o târăsc.

M-am ciocnit în uşă de Komov, l-am dat jos şi împiedicându-mă de el m-am pomenit fugind în patru labe pe coridorul deja pustiu şi mirosind puternic a amoniac. În spatele meu, Komov urla ceva, tropăiau bocancii, iar eu, izbutind să mă ridic, am trecut prin ecluză, de unde am sărit prin ieşirea neacoperită încă de membrana protectoare. Am aterizat afară în strălucirea liliachie a soarelui.

L-am văzut imediat. Fugea spre şantier, uşor, abia atingând cu picioarele goale nisipul îngheţat. Era tot aşa de strâmb, iar în goană îşi mişca ciudat coatele, ţinându-le depărtate de corp. Nu mai era nici închis la culoare, nici alb mat, ci liliachiu deschis, cu soarele strălucindu-i pe umerii slabi şi strâmbi. Fugea direct spre ciberii mei şi atunci mi-am încetinit alergarea, aşteptând să se sperie şi s-o facă spre dreapta sau stânga. Nici vorbă de aşa ceva. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor când l-am văzut strecurându-se la nici zece paşi de Tom şi primind de la acest prostănac impozant obişnuitul semnal de politeţe: „Aştept ordine”.

— Spre mlaştină! se auzi din spate vocea gâfâită a Maikăi. Goneşte-l spre mlaştină!

Micuţul aborigen se îndrepta oricum spre mlaştină. Trebuie să apreciez aici că individul ştia să fugă, iar distanţa dintre noi nu se micşora decât foarte puţin. Vântul îmi şuiera pe la urechi, iar în depărtare Komov urla şi el ceva, acoperit însă de Maika:

— Mai la stânga, ia-o mai la stânga, striga ea surescitată.

Am luat-o spre stânga şi am sărit pe pista de aterizare, pe o porţiune terminată: dreaptă şi cu suprafaţa finisată. De aici treburile au mers mai bine şi am început să-l ajung. „Nu, n-ai să scapi, repetam în sinea mea. Nu, frate, n-ai să-mi scapi tocmai acum. O să răspunzi tu pentru toate...” Fără a-mi dezlipi privirea, mă uitam la mişcările ritmice ale omoplaţilor lui şi la picioarele greu de observat din cauza goanei, la pâlcurile de ceaţă ce se destrămau în urma lui. Îl ajungeam şi deja simţeam triumful. Pista se terminase, dar până la cortina cenuşie ce masca mlaştina mai rămâneau cam o sută de paşi, suficient ca să-l ajung.

Atingând marginea mlaştinii, se opri lângă tufişurile întunecate de trestie pitică. Ezită câteva secunde, apoi mă privi peste umăr, văzându-i astfel din nou ochii negri, nicidecum morţi şi goi, ba, dimpotrivă, foarte vii şi parcă zâmbitori. Se aşeză brusc pe vine, îşi cuprinse genunchii cu mâinile şi se

rostogoli. Prima dată n-am înţeles bine ce s-a întâmplat. La început, văzusem un om, fără-ndoială unul straniu, care poate nici nu era om, dar totuşi un umanoid, iar acum acesta dispăruse brusc, luându-i locul un ghem cenuşiu, absurd, ce se rostogolea pe suprafaţa mlaştinii, împroşcând în jur mizerie şi apă tulbure, prin mocirla fără fund, de netrecut. Şi cum se mai rostogolea! Nici n-am ajuns bine la mal, că deja dispăruse dincolo de pâlcurile de ceaţă, auzindu-se de acolo, dincolo de perdeaua cenuşie, un fâşâit potolit, plescăituri şi un fluierat strident.

Veni în fugă şi Maika şi se opri alături, cu respiraţia tăiată.

— A plecat, constată amărâtă.

— A plecat, am aprobat şi eu.

Am mai zăbovit câteva secunde, privind valurile tulburi de ceaţă. Pe urmă Maika îşi şterse transpiraţia de pe frunte şi fredonă:

— Am fugit de la bunica, am fugit de la bunicul...[1]

— Iar de tine, plasatoareo, cu atât mai mult voi fugi... am adăugat şi m-am uitat în jur.

Aşa deci. Proştii, cum s-ar zice, fugeau, iar deştepţii, înţelegeţi şi singuri, stăteau şi priveau. Eram împreună cu Maika. Siluetele micuţe ale lui Komov şi Vandehuze păreau nişte pete întunecate alături de navă.

— Aşa fugă mai zic şi eu, rosti Maika, privind şi ea înspre navă. Pe puţin trei kilometri, ce zici, căpitane?

— De acord cu dumneavoastră, căpitane, am replicat.

— Ia ascultă, spuse Maika gânditoare. Dacă numai ni s-a părut?

Am luat-o pe după umeri. Sentimentele de libertate, sănătate, entuziasm, senzaţiile marilor perspective strălucitoare explodară în mine cu o forţă nouă.

— Ce ştii tu despre toate astea, un biet matelot, am ţipat, aproape plângând de bucurie şi scuturând-o cu toată forţa. Ce ştii tu de halucinaţii?... Dar nici nu trebuie să înţelegi ceva! Trăieşte-ţi viaţa fericită şi nu te mai gândi la ele!

Maika clipea pierdută, încercând să se smulgă, dar am mai scuturat-o o dată, de data asta mai uşor şi, cuprinzându-i umerii, am vrut s-o conduc la navă.

[1] Aluzie la o binecunoscută poveste rusească. (n.tr.)

— Stai! se împotrivi slab Maika, complet uluită. Ce-i cu tine?... De fapt... Ia mai lasă-mă, ce-s alintările astea prosteşti?

— Hai să mergem, să mergem, turuiam eu. Să mergem! Favoritul doctorului Mboga ne va arăta acum, o simte inima mea, că am fugit degeaba, n-ar fi trebuit s-o facem...

Maika se eliberă brusc, se opri o secundă, apoi se aşeză pe vine, îşi plecă fruntea şi, cuprinzându-şi genunchii cu mâinile, se clătină în faţă.

— Nu, spuse ea, îndreptându-se din nou. Nu mai înţeleg nimic.

— Nici nu trebuie. Ne va explica totul Komov. Întâi va da cu noi de pământ, că doar i-am stricat contactul, apoi ne va explica totuşi...

— Ascultă, mi-e frig! spuse Maika ţopăind. Fugim?

Am fugit. Entuziasmul iniţial se mai domolise şi am început să mă gândesc ce s-a întâmplat totuşi. Reieşea că de fapt planeta era locuită! Şi nu de oricine, ci de fiinţe asemănătoare omului, poate chiar raţionale şi, de ce nu, chiar civilizate.

— Stasi, mă întrebă Maika în timp ce fugeam, poate că e un pantian?

— De unde până unde? M-am mirat.

— Ei, cine ştie... Nu cunoaştem toate detaliile proiectului. Poate că deja a început mutarea.

— Nu. Nu semăna a pantian. Ăştia sunt înalţi, cu pielea roşie... Pe urmă, sunt îmbrăcaţi, iar ăsta, ce naiba, era gol goluţ!

Ne-am oprit în faţa membranei şi am lăsat-o pe Maika să intre prima.

— Br r-r! se cutremură ea, frecându-şi umerii. Ei, ce mai stăm, mergem să ne pună juvăţu’ de gât?

— De juma’ de metru.

— Bine uns.

— Şapteşcinci de mm diametru, am spus.

Ne-am furişat în sala comenzilor, dar n-am reuşit să trecem neobservaţi. Eram aşteptaţi. Komov umbla de colo colo prin cameră, cu mâinile la spate, iar Vandehuze, privind absent, îşi scotea mereu bărbia înainte şi îşi înfăşura perciunii – cel drept pe arătătorul drept, stângul pe arătătorul mâinii stângi. Văzându-ne, Komov se opri, dar Maika i-o luă înainte:

— A fugit, raportă ea, luând o mină foarte preocupată. A fugit direct prin mlaştină, şi-ncă folosind o metodă complet neobişnuită.

— Taci, o întrerupse Komov.

Acum începe, m-am gândit, intenţionând să izbucnesc imediat şi să azvârl din copite. Dar n-am ghicit. Komov ne ordonă să ne aşezăm, se aşeză şi el şi mi se adresă scurt:

— Te ascult, Popov. Povesteşte-mi totul. Până-n cele mai mici detalii.

Surprinzător, nu m-am mirat. Mi s-a părut foarte normal să povestesc totul: despre foşnete, mirosuri, plânsetul copilului, ţipetele femeii, despre ciudatul dialog de ieri seară şi despre fantoma neagră de azi noapte. Maika asculta cu gura căscată, iar Komov, privindu-mă drept în faţă fără să clipească (ochii mijiţi erau din nou reci şi ficşi, faţa încremenită), îşi muşca buza de jos şi din când în când îşi trosnea degetele de încordare. Când am terminat se aşternu tăcerea. Komov mă întrebă într-un târziu:

— Sigur era un plânset de copil?

— Da a... În orice caz, semăna foarte mult...

Vandehuze suspină zgomotos şi lovi cu palma braţul fotoliului.

— Şi toate astea le-ai îndurat singur, se înfricoşă Maika. Bietul Stasik!

— Trebuie să-ţi spun, Stasi... începu impunător Vandehuze, dar Komov îl întrerupse.

— Dar pietrele? întrebă el.

— Ce-i cu pietrele? N-am înţeles eu.

— De unde au apărut pietrele?

— Pe şantier? Probabil, le-au cărat ciberii. Ce mai contează acum?

— De unde au luat ciberii pietrele?

— Păi... am început şi am amuţit. Într-adevăr, de unde puteau să le ia?

— De jur împrejur numai plajă nisipoasă, continuă Komov. Nici măcar o pietricică. Iar ciberii nu s-au îndepărtat de şantier. De unde au apărut pe pistă bolovani şi crengi? Ne privi şi zâmbi. Toate astea, bineînţeles, sunt întrebări retorice. Pot să mai adaug că, lângă noi, după bordul navei, chiar sub far, se află o întreagă grămadă de bolovani. Un morman foarte interesant. De asemenea, pot să mai adaug că... Iartă-mă, Stasi, dar dumneata

ai terminat? Mulţumesc. Iar acum să vedeţi ce mi s-a întâmplat mie.

Astfel, am aflat că nici lui Komov nu îi fusese uşor. E adevărat, încercările lui au fost de altă natură. Încercările intelectului. A doua zi după sosire, în timp ce arunca în lac peştii pantieni, a zărit la vreo douăzeci de paşi de el o pată neobişnuită, de un roşu aprins, care s-a lăţit imediat şi a dispărut mai înainte ca el să se hotărască să se apropie. Ziua următoare, a găsit în vârful înălţimii nr. 12 un peşte mort, evident, unul dintre cei aruncaţi în lac în ziua precedentă. Spre dimineaţa celei de-a patra zile se trezi cu un sentiment cert că în cameră se mai află cineva, un străin. Nu era nimeni, dar Komov auzi despicarea membranei de la intrarea principală. Ieşi afară şi observă mai întâi grămada de pietre de lângă bord, apoi văzu bolovanii şi mormanele de crengi pe pista şantierului. După discuţia purtată cu mine se convinsese definitiv că în jurul meu se petrecea ceva ciudat. Era aproape sigur că grupele de cercetare scăpaseră din obiectiv un fenomen extraordinar de important de pe planetă. Doar convingerea fermă că o viaţă raţională era cu neputinţă de neobservat îl reţinea să treacă la măsuri radicale. Luase doar măsurile necesare ca regiunea în care acţiona grupa noastră să nu se transforme în ţinta unei invazii de „haimanale curioase”, străduindu-se în acest scop să formuleze referatul expertizei în aşa fel încât să nu stârnească nicio îndoială. Între timp, starea mea depresivă şi nervoasă îi confirmase din plin concluzia lui iniţială că fiinţe necunoscute erau capabile să pătrundă în navă.

Începuse să pândească această strecurare în navă, iar presupunerile se adeveriră azi dimineaţă.

— Concluzionez, declamă el, ca la o lecţie. Această regiune a planetei, contrar datelor cercetărilor iniţiale, este populată de fiinţe dezvoltate, vertebrate. În plus, avem toate motivele să presupunem că sunt raţionale; probabil troglodiţi adaptaţi la viaţa de cavernă. Judecând după cele văzute, putem constata asemănarea anatomică a aborigenilor cu omul. Fără-ndoială, sunt mimetici şi, probabil, tot legat de asta, pot produce fantome pentru apărare şi distragerea atenţiei. Trebuie amintit că această capacitate nu a fost observată la vertebratele dezvoltate, decât la unele rozătoare de pe Pandora, iar pe Pământ, numai la unele specii de moluşte cefalopode. Acum însă aş fi vrut să subliniez că, deşi aborigenul posedă aceste însuşiri

neomeneşti şi în general neumanoide, el seamănă surprinzător de mult cu omul pământean, atât anatomic, cât şi fiziologic, şi mai ales neurologic... Am terminat.

— Cum adică, ai terminat? am sărit speriat. Dar vocile? Ce, astea tot halucinaţii au fost?

Komov surâse.

— Linişteşte te, Stasi, spuse el. Torni e-n regulă cu dumneata. „Vocile” dumitale se explică uşor, dacă presupunem că mecanismul aparatului vocal este identic cu al nostru. Această identitate, alături de o capacitate dezvoltată de imitare, plus o memorie fonetică hipertrofiată...

— Stai, interveni Maika. Admit că ar fi putut să ne asculte discuţiile, dar cum rămâne cu vocea femeii?

Komov clătină din cap.

— Mda, trebuie presupus că au asistat la agonie.

Maika fluieră.

— Prea încurcat, mormăi ea încrezătoare.

— Propuneţi o altă explicaţie, replică „înţepat” Komov. Probabil însă că vom afla cât de curând şi numele celor dispăruţi. Dacă numele pilotului era Alexandr.

— În fine, să lăsăm asta, m-am băgat eu. Dar copilul care plângea?...

— Dar eşti sigur că plângea un copil?

— Păi, cu ce l-aş fi putut confunda?

Komov mă studie atent, apoi îşi apăsă tare buza de jos şi dintr-o dată lătră înfundat. Aidoma unui lătrat – alt termen nu găsesc.

— Ce a fost asta? întrebă el. Un câine, nu?

— Seamănă, am răspuns prudent.

— Atunci să ştii că a fost o frază dintr-un dialect de pe Leonida.

M-a terminat. Pe Maika la fel. Am tăcut un timp cu toţii. Fără-ndoială, era întocmai cum spunea. Totul se explica, totul părea foarte sobru şi elegant, dar... Bineînţeles, acum era plăcut, după ce spaima trecuse şi ştiai că tocmai grupul nostru a avut norocul să descopere o nouă rasă umanoidă. Totuşi, avea loc o schimbare radicală în destinele noastre. Şi nu numai în ale noastre, în primul rând, proiectul „Arca” îşi găsise sfârşitul, iar asta se vedea de la o poştă. Planeta era ocupată şi trebuia găsită alta pentru pantieni. În al doilea rând, dacă se va clarifica totul şi se va stabili că aborigenii sunt raţionali, vom fi probabil

imediat „izgoniţi” de aici, locul nostru luându-l Comisia Contactelor... Toate aceste considerente îmi erau clare nu numai mie, dar şi celorlalţi. Necăjit, Vandehuze se trase de perciuni şi spuse:

— De ce neapărat raţionali? Deocamdată nu văd de unde ar reieşi că sunt obligatoriu raţionali. Ce zici, Ghenadi?

— Nu susţin că trebuie să fie raţionali, îl contrazise Komov. Am spus doar că există toate motivele să presupunem aşa ceva.

— Care toate motivele? se întristă şi mai mult Vandehuze. Nu-i plăcea deloc să părăsească un loc călduţ. Era bine cunoscută slăbiciunea lui pentru locurile călduţe. Ce motive? Parcă înfăţişarea exterioară...

— Problema nu ţine numai de anatomie, spuse Komov. Pietrele de sub far sunt plasate într-o ordine evidentă; cine ştie ce semne reprezintă. Pietrele şi ramurile de pe pistă... Nu vreau să mai fac afirmaţii gratuite, dar toate astea par încercări ale unor umanoizi de a intra în contact cu o cultură primitivă. O iscoadă secretă şi-n acelaşi timp... sau daruri, poate atenţionări..

— Mda. Seamănă destul de mult, mormăi Vandehuze şi căzu în apatie.

Urmă o nouă perioadă de tăcere, apoi Maika întrebă încetişor:

— Dar cum s-a stabilit că ne sunt atât de asemănători, fiziologic şi neurologic?

Komov dădu satisfăcut din cap.

— Şi aici avem numai dovezi neverosimile, începu el. Dar sunt destul de convingătoare. În primul rând, aborigenii sunt capabili să se strecoare în navă. Nava îi lasă să treacă. Ca o comparaţie, vă reamintesc că nici un tagorian, ba nici măcar un pantian, în ciuda asemănării lui incredibile cu omul, nu pot să treacă prin membrana intrării. Pur şi simplu, nu se deschide în faţa lor...

Aici, m-am plesnit peste frunte.

— Fir-ar să fie! Deci toţi ciberii mei erau în regulă! Aborigenii alergau prin faţa lui Tom, iar el se oprea, fiindu-i frică să nu calce vreun om... iar ei, crezând că Tom este o fiinţă vie, dădeau din mâini semnalizând întâmplător: „Pericol! Imediat în navă!” E un semnal foarte simplu... Le-am arătat. Iar băieţaşii mei au rupt-o la fugă să intre în cală... Sigur că da,

asta-i explicaţia... Chiar acum am văzut cu ochii mei cum Tom a reacţionat înaintea aborigenului ca în faţa unui om.

— Adică? întrebă repede Komov.

— Păi, la apariţia aborigenului în câmpul vizual al lui Tom, semnalul „Aştept ordine” a venit cu promptitudine.

— Asta-i o observaţie foarte valoroasă, rosti Komov.

Vandehuze suspină cu greutate.

— Da, spuse Maika. Iată sfârşitul „Arcăi”. Păcat.

— Şi acum? am întrebat fără să mă adresez cuiva în mod special.

Nu-mi răspunse nimeni. Komov îşi ridică foile cu însemnări şi de sub ele răsări cutiuţa dictafonului.

— Îmi cer scuze, zâmbi el fermecător. Am înregistrat întreaga noastră discuţie din economie de timp. Vă mulţumesc pentru întrebările puse la obiect. Stasi, te rog, codifică înregistrarea şi trimite-o pe „urgenţă”, direct la centru. Copia o expediezi la bază.

— Săracu’ Sidorov, şopti Vandehuze.

Komov îi aruncă o privire fugară şi se uită din nou pe hartă.

Maika împinse fotoliul înapoi şi se ridică.

— În orice caz, eu am terminat o cu amplasările, spuse ea. Mă duc să mi fac bagajele.

— O clipă, o opri Komov. V-aţi întrebat ce o să urmeze, iar acum vă pot răspunde. Ca membru plenipotenţiar al Comisiei Contactelor preiau conducerea. Declar întreaga noastră regiune zonă a unui eventual contact. Iacov, te rog, compune radiograma necesară. Se întrerup toate lucrările proiectului „Arca”. Roboţii vor fi demobilizaţi şi trecuţi în cală. Părăsirea navei se va face numai cu aprobarea mea. Probabil că vânătoarea de azi a creat deja anumite greutăţi, iar alte neînţelegeri ar putea deveni extrem de neplăcute. Aşadar, Maia, pune te rog gliderul în hangar. Stasi, te ocupi în continuare de cibersistemul dumitale... Ridică un deget. Dar mai întâi trimite înregistrarea discuţiei... Zâmbi şi mai vru să spună ceva, dar tocmai atunci zbârnâi decodificatorul radioemiţătorului.

Vandehuze întinse mâna, scoase din lăcaşul de primire cartela radiogramei şi îşi aruncă privirea pe ea. Sprâncenele i se ridicară.

— Nu mai înţeleg nimic, mormăi el, aruncă pe masă cartela şi, ducându-şi mâinile la spate, începu să se plimbe prin cameră.

Am luat cartela. Maika răsufla agitată în urechea mea. Radiograma era într-adevăr surprinzătoare.

Urgenţă. Legătură – zero. Centrul, Comisia Contactelor, Garbovski – către şeful bazei „Arca”, Sidorov. Întrerupeţi urgent toate lucrările proiectului. Pregătiţi o posibilă evacuare a personalului şi a utilajelor. Completare – pentru reprezentantul plenipotenţiar al ComCon-ului, Komov. Declar regiunea ER-2 zonă a unui presupus contact. Sunteţi răspunzător.

— E, asta da! spuse Maika admirativ. Bravo, Garbovski!

Komov se opri şi ne privi încruntat.

— Vă rog să începeţi executarea dispoziţiilor mele. Iacov, găseşte-mi, te rog, copia expertizei noastre.

Împreună cu Vandehuze se cufundară în cercetarea copiei. Maika plecă să îşi aranjeze gliderul, iar eu aşezându-mă lângă radio, am început codificarea discuţiei noastre. Nu trecură nici două minute că decodificatorul sună din nou, Komov îl prinse pe Vandehuze şi fugi spre radioemiţător. Aplecat peste umărul meu, sorbea din priviri rândurile ce apăreau pe cartelă.

Urgenţă, legătură – zero. Centrul, Comisia Contactelor. Bader, către căpitanul grupei ER-2, Vandehuze. Confirmaţi de urgenţă găsirea rămăşiţelor celor doi, repet: cele două trupuri de la bordul navei şi starea jurnalului de bord, chestiuni pe care le menţionaţi în referatul expertizei.

Bader

Komov îi aruncă lui Vandehuze cartela.

— Deci aşa stau lucrurile, spuse Komov. Aşa, care-vasăzică... Se întoarse spre mine. Stasi, ce faci acum?

— Codific, am răspuns posomorât. Nu mai reuşeam să înţeleg nimic.

— Dă-mi dictafonul, îmi ceru el. Deocamdată mai aşteptăm. Strecură dictafonul în buzunarul său de la piept şi îl închise cu grijă. Deci aşa, Iacov. Confirmă ce ţi s-a cerut. Stasi, trimite confirmarea. Pe urmă, am să te rog, Iacov... De fapt, asta o ştii mai bine decât mine. Fii amabil şi caută în filmoteca noastră toată documentaţia oficială referitoare la jurnalele de bord, apoi verifică totul.

— Oricum, ştiu totul despre jurnalele de bord, replică nemulţumit Vandehuze. Mai bine spune mi ce anume te interesează.

— Nici eu nu ştiu prea bine. M-ar interesa totuşi dacă jurnalul de bord a fost şters întâmplător sau intenţionat. Dacă intenţionat, de ce? Doar vezi că şi pe Bader îl preocupă acelaşi lucru… Hai, nu fi leneş, Iacov. Trebuie să existe nişte reguli care impun distrugerea jurnalului de bord.

— Nu există astfel de reguli, bombăni Vandehuze, dar plecă totuşi, din amabilitate.

Komov se aşeză să scrie confirmarea, în timp ce eu îmi storceam creierii să înţeleg ce anume se petrece, de ce se crease panica asta şi cum de au putut cei de la centru să pună la îndoială formularea clară a referatului. Doar n-au crezut că noi am confundat rămăşiţele pământenilor cu cele ale unui oarecare aborigen, adăugând astfel încă un trup. Şi totuşi, fir-ar să fie cum naiba a reuşit Garbovski să ghicească ce se petrece la noi? Doamne, ce harababură în capul meu! Priveam trist ecranele de lucru, unde totul era atât de clar şi normal, încât n-am putut să nu observ cu amărăciune cât de mult poate semăna la modul cel mai jalnic, un om mărginit cu un ciber. Uite cum stau şi execut dispoziţiile ca un tâmpit: mi-au spus să codific, am codificat; mi-au spus să mă opresc, m-am oprit; dar de ce se întâmplă aşa, ce rost au toate astea şi cum se vor termina, deja nu mai înţeleg nimic. La fel ca şi Tom al meu: acum munceşte săracul, transpiră şi se străduieşte să şi execute cât mai bine sarcinile, dar habar n-are că peste zece minute voi veni şi-l voi vârî în cală împreună cu toată compania lui, iar munca lui va fi în zadar; el însuşi va fi de prisos…

Komov îmi întinse confirmarea. Am cifrat textul, l-am trimis şi tocmai voiam să mă mut la tabloul meu, când am auzit deodată cum ne cheamă baza.

— ER-2? întrebă liniştit o voce. Vă vorbeşte Sidorov.

— ER-2, vă ascultăm!, am răspuns imediat. Aici ciberneticianul Popov. Cu cine doriţi, Mihail Albertovici?

— Cu Komov, te rog.

Komov deja stătea în fotoliul vecin.

— Te ascult, Athos, spuse el.

— Ce s-a întâmplat la voi? întrebă Sidorov.

— Aborigeni, răspunse Komov, zăbovind puţin.

— Dacă se poate, mai detaliat.

— Mai întâi de toate, aş vrea să ai în vedere, că nu ştiu şi nici nu înţeleg cum a aflat Garbovski de aborigeni. Noi înşine am început să pricepem ceva abia de vreo două ore. Îţi pregătisem o informare şi chiar începusem s-o codific, dar lucrurile s-au încurcat în aşa hal, încât sunt nevoit să apelez la răbdarea ta încă un timp. Bătrânul Bader mi-a stârnit o bănui-ală... Într-un cuvânt, mai ai răbdare, te rog.

— E clar, spuse Sidorov. Dar existenţa aborigenilor e sigură?

— Absolută.

Sidorov suspină.

— Bine. Ce să facem... O luăm de la început.

— Îmi pare extrem de rău că s-a întâmplat aşa, rosti Komov. Pe cuvânt de onoare că-mi pare rău.

— Nu-i nimic, trece şi asta. Tăcu o vreme. Ce ai de gând să faci în continuare? Aştepţi comisia?

— Nu. Încep chiar de azi. Ah... şi mai am o rugăminte. Lasă-mi la dispoziţie ER-2, cu tot echipajul.

— Bineînţeles, spuse Sidorov. În fine, nu te mai reţin. Dacă ai nevoie de ceva...

— Mulţumesc, Athos. Şi nu mai fi supărat, o să se aranjeze totul.

— Să sperăm.

Şi-au luat rămas bun. Komov îşi ronţăi unghia de la degetul mare, se uita la mine cu o nervozitate de neînţeles şi începu din nou să umble de colo colo prin camera de comandă. În sfârşit, ghicisem ce se întâmplase. Komov şi Sidorov erau prieteni vechi, învăţaseră împreună, lucraseră împreună, dar în timp ce Komov avea noroc în toate, pe Sidorov toată lumea îl poreclise Athos ghinionistul. Nu ştiu cum de se nimerise tocmai aşa. În orice caz, Komov ar trebui să fie foarte jenat; şi colac peste pupăză, radiograma lui Garbovski. Toate se potriviseră în aşa fel, ca şi cum Komov informase direct Centrul, ocolindu-l pe Sidorov...

M-am strecurat încetişor spre panoul meu de comandă şi am oprit ciberii. Komov se aşezase deja la masă şi îşi rodea unghia, holbându-se la foile aruncate pe masă. I-am cerut permisiunea să ies.

— De ce? sări el, revenindu-şi imediat. Ah... ciber-sistemul... Te rog, te rog... Dar cum termini, te întorci imediat.

Mi-am băgat băieţaşii în cală, i-am dezactivat şi i-am fixat în eventualitatea unui start neprevăzut. Am zăbovit lângă hublou,

privind şantierul pustiu, pereţii albi, neterminaţi, ai staţiei meteo, aisbergul ireal şi indiferent... Planeta mi se părea acum altfel. Se schimbase ceva. Apăruse un oarecare sens în această ceaţă, în aceste tufişuri pitice şi în lanţurile munţilor stâncoşi acoperiţi cu pete vineţii de zăpadă. Desigur, rămăsese liniştea, dar nu şi pustiul, iar asta era bine.

M-am întors la navă. I-am aruncat o privire lui Vandehuze, care cotrobăia supărat în filmotecă. Eram tare surescitat şi atunci m-am dus la Maika să mă consolez. Maika întinsese în toată cabina o hartă uriaşă, se culcase pe ea şi o cerceta cu lupa. Nici măcar nu întoarse capul.

— Nu reuşesc să mă lămuresc, se înfurie ea. N-au unde să locuiască. Am cercetat toate punctele cât de cât locuibile. Doar nu se bălăcesc în mlaştină!...

— Şi de ce nu în mlaştină?

Maika se aşeză turceşte şi mă privi prin lupă.

— Un umanoid nu poate trăi într-o mlaştină.

— De ce? am contrazis-o. La noi, pe Pământ, au fost cândva nişte triburi ce locuiau chiar pe lacuri, în locuinţe lacustre...

— Măcar de-ar fi o singură locuinţă lacustră în mlaştini...

— Dar dacă trăiesc în apă, ca păianjenii de apă... Într-un balon de aer?

Maika rămase îngândurată.

— Nu, spuse cu părere de rău. Ar fi fost murdari, ar fi lăsat mizerie în navă...

— Dar dacă au pe piele un strat impermeabil?... Care să respingă apa şi noroiul... Ai văzut cum lucea? Şi unde a fugit de noi?... Şi prin ce metode de mişcare...

Discuţia se lega. Sub avalanşa ipotezelor mele, Maika trebui să admită că, teoretic, nimic nu-i împiedica pe aborigeni să trăiască în bule de aer, deşi tot mai bună părea ipoteza lui Komov: aborigenii, oameni ai cavernelor. Dacă ai fi văzut ce canioane sunt acolo, spunea ea. Acolo ar fi fost bine să ne căţărăm acum...

Începu să-mi arate pe hartă. Locurile erau mizerabile: întâi o coamă deluroasă năpădită de pomi pitici, apoi o regiune submontană, stâncoasă, brăzdată de hăuri fără fund şi, în sfârşit, creasta sălbatică şi crudă, acoperită de gheaţa veşnică. Dincolo de creastă se „revărsa” un platou pietros nemărginit, dezolant, lipsit total de viaţă, străbătut de-a lungul şi de-a latul de canioane adânci: o lume îngheţată bocnă, friguroasă,

imperiul răzvrătit al mineralelor. Doar la gândul că se poate trăi aici, că trebuie să umbli desculţ prin acest pietriş şi mi se făcu pielea ca de găină.

— Nu-i nimic înfricoşător, mă încurajă Maika. Pot să-ţi arăt fotografiile în infraroşu ale acestui loc. Sub podiş sunt largi zone de căldură subterană, aşa că dacă indigenii ar trăi în peşteri numai de frig n-ar suferi.

M-am înfipt în ea:

— Dar ce mănâncă?

— Dacă există oameni ai cavernelor, îmi răspunse Maika, există şi animale ce trăiesc în peşteri; mai pune la socoteală ciupercile, muşchii şi poate chiar o vegetaţie ce realizează fotosinteza în infraroşu.

Mi-am imaginat această viaţă, o parodie jalnică la ceea ce considerăm noi existenţă. Mi-am închipuit această luptă pentru supravieţuire ca pe o strădanie tenace, dar atonică şi de o îngrozitoare monotonie, şi atunci mi se făcu tare milă de aborigeni. Mi-am exprimat imediat părerea că îngrijirea şi protejarea rasei indigene sunt sarcini nobile şi de mare gratitudine. Maika mă contrazise, amintindu-mi că pantienii sunt oricum condamnaţi la moarte, pur şi simplu ar dispărea dacă n-am interveni, pe când în cazul aborigenilor nu ştim nimic. Poate că nici n-au nevoie de ajutorul nostru, dezvoltându-se şi fără intervenţia noastră.

Vechea noastră dispută. Eu cred că omenirea este capabilă să precizeze care dintre stadiile dezvoltării unei societăţi poate indica din punct de vedere istoric o evoluţie promiţătoare şi care nu. Maika se îndoieşte de asta, susţinând că avem prea puţine cunoştinţe pentru a emite astfel de aprecieri. Am intrat în contact cu douăsprezece rase raţionale, dintre care trei nu sunt umanoide. În ce fel de relaţii suntem cu aceşti neumanoizi, probabil că nici Garbovski nu poate să spună: am realizat sau nu contactul şi, dacă da, atunci cum e, de comun acord sau făcut cu forţa? Dar dacă nu ne percep ca pe nişte fraţi de raţiune, ci ca pe fenomene rare ale naturii, asemănătoare unor meteoriţi neobişnuiţi? Cu umanoizii, lucrurile sunt mai limpezi: dintre nouă rase umanoide, doar trei au fost de acord să statornicească relaţii cu noi, iar din acestea, numai leonidienii ne comunică cu dragă inimă informaţiile lor, fără să le accepte însă pe ale noastre, cele pământene, respingându-le politicos şi ferm. Un lucru pare evident: mecanismele cvasiorganice sunt

mult mai raţionale şi economice decât animalele domestice, dar leonidienii refuză utilizarea acestor bio-mecanisme. De ce? Am discutat un timp în contradictoriu, ne-am încurcat şi fără să ne dăm seama ne-am inversat punctele de vedere (de altfel, în discuţiile cu Maika mereu se întâmplă aşa). În fine, Maika abandonă, stabilind că toate astea nu-s decât baliverne.

— Lucrurile nu sunt chiar atât de simple, înţelegi tu oare care-i sarcina principală a oricărui contact? întrebă ea. Pricepi oare de ce omenirea, deja de două sute de ani, tot mai aleargă după contacte extraterestre, bucurându-se când acestea-i reuşesc şi întristându-se când eşuează?

Bineînţeles că ştiam.

— Studiul raţiunii, am răspuns. Cercetarea celui mai perfecţionat produs al dezvoltării naturii.

— Destul de corect, totuşi nu-i decât un răspuns fără acoperire, pentru că de fapt ce ne interesează pe noi nu este problema raţiunii în general, ci problema raţiunii umane, mai bine zis ne preocupăm, înainte de toate, de noi înşine. Încercăm să înţelegem, de peste cincizeci de mii de ani de istorie, cine suntem noi, oamenii, dar nu vom putea rezolva niciodată această problemă, atâta timp cât ne vom privi dinăuntru, tot aşa cum nu este posibil să te ridici în aer trăgându-te de păr. Dacă am putea să ne privim din afară, cu ochi străini, complet străini...

— Şi, practic, la ce ne foloseşte asta? m-am înfuriat.

— Ne va folosi pentru că omenirea va deveni galactică. Uite, cum îţi imaginezi omenirea peste o sută de ani?

— Cum mi-o imaginez? Am ridicat din umeri. Păi aşa, ca tine... sfârşitul revoluţiei biologice, învingerea barierelor galactice, ieşirea în lumea zero..., răspândirea uriaşă a contactelor vizuale, realizarea P-abstracţiilor...

— Nu te-am întrebat cum îţi închipui realizările omenirii peste o sută de ani. Te-am întrebat cum îţi imaginezi însăşi omenirea peste o sută de ani?

Am clipit nedumerit din ochi. Nu simţeam diferenţa. Maika mă privi victorioasă.

— Ai auzit de teoriile lui Komov? Progresul vertical ş.a.m.d.

— Progresul vertical? Parcă parcă îmi aminteam ceva. Ia stai... Nu cumva, Borovik, Mikava... Aşa-i?

Ea începu să cotrobăie în birou.

— Vezi, pe atunci dansai la bar cu Tanecica ta, în timp ce Komov îi adunase pe băieţi în bibliotecă... Poftim! Îmi întinse cristalofonul. Ascultă!

Indispus, mi-am pus cristalofonul şi am început să ascult. Înregistrarea începea cu o jumătate de cuvânt şi era asemănătoare lecţiilor pe care le preda Komov. Acesta vorbea calm, simplu, extrem de accesibil, coborându-se probabil la nivelul auditorului. Dădea o mulţime de exemple, ironiza. În linii mari, lucrurile se prezentau cam aşa.

Omul pământean îşi execută toate sarcinile puse în faţa lui de el însuşi şi se transformă într-un om galactic. O sută de mii de ani, omenirea s-a târât prin peşteri înguste, prin avalanşe, mărăcini, a nimerit în fundături, dar întotdeauna a zărit înainte o albăstreală, o luminiţă, un scop, până când iată că am ieşit din canioane, direct sub cerul albastru, revărsându-ne în vale. Locul este imens, suficient pentru revărsare. Observăm că e o vale, iar deasupra ei cerul nemărginit. O nouă dimensiune. Valea e minunată. Timp berechet să te ocupi liniştit de formularea regulilor abstracte. Se pare însă că nici o putere nu ne va mai putea urni spre înălţimi, într-o nouă dimensiune... Omul galactic nu este un simplu pământean ce trăieşte în spaţii galactice guvernat de legi pământeşti. Reprezintă ceva mult mai măreţ. Alte legi existenţiale, alte scopuri de vieţuire. Nu cunoaştem însă nici legile, nici scopurile. De fapt, e vorba de o formulare a idealului omului galactic. Ţelul pământenilor s-a închegat de a lungul mileniilor, beneficiind de experienţele anterioare şi de studiul celor mai diferite forme de viaţă de pe planeta noastră. Idealul omului galactic trebuie probabil stabilit pe baza analizei formelor galactice de viaţă, folosind istoriile diferitelor raţiuni ale Galaxiei. Deocamdată nu ştim nici măcar cum să ne apropiem de această problemă, deşi va trebui s-o rezolvăm, şi nu oricum, ci în aşa fel încât să minimalizăm numărul greşelilor şi jertfelor posibile. Omenirea nu-şi va pune niciodată în faţă sarcini pe care încă nu e gata să le rezolve. Toate astea sunt foarte adevărate, dar extrem de chinuitoare...

Înregistrarea se încheia tot cu jumătate de cuvânt.

La drept vorbind, nu prea am înţeles totul. Ce au de-a face toate astea cu idealul galactic? Nu cred că oamenii cosmici se vor transforma vreodată în oameni galactici. Aş fi spus că, din contră, oamenii vor aduce Pământul în Cosmos: confortul pământean, morala şi normele pământene. Ca să fiu sincer,

pentru mine, ba chiar şi pentru toţi cunoscuţii mei, idealul viitorului rămâne tot planeta noastră micuţă, extinsă până la limitele de neimaginat ale Metagalaxiei, apoi, cine ştie, poate chiar în afara acestor limite. Cu aproximaţie, cam tot aşa începusem să-i explic Maikăi părerile mele, dar imediat am observat că în cabină se afla, probabil, de mai multă vreme, Vandehuze. Stătea sprijinit de perete, mângâindu-şi perciunii săi de râs şi privindu-ne cu o expresie meditativ absentă de cămilă. M-am ridicat şi i-am împins un scaun.

— Mulţumesc, rosti Vandehuze, stau mai bine aşa.

— Dumneavoastră ce părere aveţi în privinţa asta? îl întrebă Maika cu un aer marţial.

— În ce privinţă?

— În chestiunea progresului vertical.

Vandehuze tăcu un timp, apoi rosti:

— Nu se ştie cine a descoperit primul apa, dar în mod sigur nu peştii.

Noi am căzut pe gânduri, încordaţi. Maika se lumină dintr-o dată şi, ridicând un deget, exclamă:

— Oho!

— Nu-i de la mine, se scuză Vandehuze cu părere de rău. E un vechi aforism. Mi-a plăcut mai de mult, dar încă n-am avut prilejul să-l spun. Tăcu un minut, pe urmă spuse: În privinţa jurnalului de bord… Închipuiţi-vă, a existat într-adevăr o astfel de regulă.

— Ce jurnal de bord? întrebă Maika. Ce legătură are cu jurnalul de bord?

— Komov m-a rugat să-i găsesc regula care legiferează distrugerea jurnalului de bord, explică trist Vandehuze.

— Şi? am întrebat noi într-un glas.

Vandehuze amuţi din nou, apoi dădu scârbit din mână:

— Să-mi fie ruşine. După cum s-a dovedit, există o astfel de regulă. Mai precis, a existat… În vechiul cod al „Instrucţiunilor”. În cel nou nu mai este. De unde era să ştiu? Doar nu sunt istoric…

Rămase îngândurat mult timp. Maika se foi nerăbdătoare.

— Mda, se hotărî Vandehuze. Deci, în cazul unui accident pe o planetă necunoscută, populată de fiinţe raţionale, umanoide sau neumanoide, aflată în stadiul unei civilizaţii clar orientate spre mecanizare, erai obligat să distrugi toate hărţile cosmografice şi jurnalele de bord.

Mi-am încrucişat privirile cu Maika.

— Bietul comandant al „Pelicanului”, continuă Vandehuze, se vede treaba că ştia la perfecţie vechile legi. Această regulă are, probabil, mai mult de două sute de ani, fiind înscrisă în cod încă de la începuturile zborului printre stele. Au născocit această regulă vrând să prevină totul. Dar poţi oare preveni totul? Oftă. Bineînţeles, nu era imposibil să-ţi imaginezi cauzele ştergerii jurnalului de bord. Iată, Komov a şi ghicit... Ştiţi cum a reacţionat la comunicarea mea?

— Nu, m-am repezit eu. Cum?

— A dat din cap şi şi-a văzut de treburi, spuse Maika.

Vandehuze o privi admirativ.

— Întocmai! exclamă el. Chiar aşa, a dat din cap şi şi-a văzut mai departe de treburi. În locul lui m-aş fi bucurat o zi întreagă că sunt atât de deştept...

— Totuşi, ce se întâmplă? întrebă Maika. Deci, umanoizi neumanoizi, dar au ajuns la stadiul de civilizaţie mecanizată. Nu mai pricep nimic. Tu înţelegi ceva? mă întrebă ea.

Mă amuza felul Maikăi de a anunţa cu mândrie că nu înţelege nimic. Deseori fac şi eu la fel.

— Au sosit în întâmpinarea „Pelicanului” călare pe biciclete, am răspuns.

Maika se precipită.

— Aici nu există civilizaţie maşinistă, mormăi ea. Şi nici neumanoizi nu sunt...

Vocea lui Komov se auzi în interfon:

— Vandehuze, Glumova, Popov! Vă rog, pentru noi ordine, în sala comenzilor.

— Începe! sări Maika.

Am năvălit cu toţii în sala comenzilor. Komov stătea lângă masă şi introducea într-o teacă de plastic un transmiţător portabil. Judecând după poziţia întrerupătoarelor, transmiţătorul era conectat la calculatorul navei. Faţa lui Komov era neobişnuit de încordată, o expresie foarte umană, lipsită de acea concentrare de gheaţă care-ţi strepezea dinţii.

— Am de gând să ies, ne comunică el. Prima şedinţă de căutare. Iacov, rămâi şef. Principalul: asiguraţi o vizionare permanentă şi funcţionarea neîntreruptă a calculatorului de bord. Dacă apar băştinaşii, mă anunţaţi imediat. Vă recomand efectuarea unei gărzi în trei schimburi la videoecrane. Maika, vă duceţi chiar acum la ecrane. Stasi, acolo ai radiogramele mele.

Transmiteţi-le urgent. Cred că nu trebuie să vă explic de ce nimeni n-are voie să părăsească nava. Asta-i tot. Haideţi la treabă.

M-am aşezat lângă radioemiţător şi am început să lucrez. Komov şi Vandehuze şuşoteau în spatele meu. În partea opusă a cabinei, Maika regla videoecranele circulare. Mi-am aruncat privirile pe radiograme. Mda, cât timp pălăvrăgisem pe teme filozofice, Komov lucrase, nu glumă. Aproape toate radiogramele erau răspunsuri. Neavând ordine speciale, am stabilit singur ierarhia urgenţelor.

ER-2, KOMOV – CĂTRE CENTRU, LUI GARBOVSKI. MULŢUMESC PENTRU AMABILA PROPUNERE, DAR SOCOTESC CĂ NU AM DREPTUL SĂ VĂ SMULG DE LA TREBURI MULT MAI IMPORTANTE, AM SĂ VĂ ŢIN LA CURENT CU TOATE NOUTĂŢILE.

ER-2, KOMOV – CĂTRE CENTRU, LUI BADER. SUNT NEVOIT SĂ REFUZ POSTUL DE XENOLOG PRINCIPAL PENTRU PROIECTUL „ARCA-2”. ÎL RECOMAND PE AMIREGIBI.

ER-2, KOMOV – CĂTRE CENTRUL DE PRESĂ EUROPEAN, DOMBINI. SOCOTESC PREMATURĂ SOSIREA AICI A COMENTATORULUI DUMNEAVOASTRĂ ŞTIINŢIFIC. PENTRU INFORMĂRI, VĂ ROG ADRESAŢI-VĂ CENTRULUI, LA COMISIA CONTACTELOR.

Şi aşa mai departe, în acelaşi stil. Vreo cinci radiograme erau pentru Informatorul Central. Pe astea nu le-am înţeles.

Lucrul era în toi, când ţârâi decodificatorul.

— De unde e? mă întrebă Komov, tocmai din celălalt capăt al cabinei. Stătea lângă Maika şi privea în jur.

— „CENTRU, SECŢIA ISTORICĂ...”, am citit.

— Uf, în sfârşit, răbufni Komov şi se îndreptă spre mine.

— PROIECTUL „ARCA”, citeam eu. ER-2, INFORMAŢII PENTRU VANDEHUZE. KOMOV. NAVA GĂSITĂ DE DUMNEAVOASTRĂ, NR. DE ÎNREGISTRARE CUTARE, PENTRU SPAŢIUL COSMIC, EXPEDIŢIONARĂ, SERIA „PILGRIM”. ÎNSCRISĂ ÎN PORTUL DEIMOS, A LUAT STARTUL PE: DOI IANUARIE, ANUL DOUĂ SUTE TREIZECI ŞI UNU PENTRU CERCETARE LIBERĂ ÎN ZONA „C”. ULTIMELE SEMNALE AU FOST PRIMITE PE ŞASE MAI, ANUL DOUĂ SUTE TREIZECI ŞI PATRU, DIN REGIUNEA „UMBRA”. ECHIPAJUL: SEMIONOVA MARIA-LUIZA ŞI SEMIONOV

ALEXANDR PAVLOVICI. DE LA DOUĂZECI ŞI UNU APRILIE, ANUL DOUĂ SUTE TREIZECI ŞI TREI, ÎNCĂ UN PASAGER: SEMIONOV PIERRE ALEXANDROVI CI. ARHIVA „PILGRIM”...

Mai era ceva scris acolo, dar Komov izbucni în râs în spatele meu. Mirat, m-am întors spre el. Komov râdea, Komov radia.

— Aşa am şi crezut! spuse triumfător, în timp ce noi îl priveam cu gurile căscate. Aşa am şi crezut! Ăsta-i un om! Înţelegeţi, măi băieţi? E un om!

OAMENI ŞI NEOAMENI

— Rămâneţi la posturi! dădu vesel comanda Komov. Îşi luă cutiile cu aparatură şi dispăru.

M-am uitat la Maika. Stătea ca un stâlp în mijlocul cabinei, cu privirea întunecată, mişcându-şi tăcută buzele. Se gândea.

L-am privit pe Vandehuze. Sprâncenele lui erau ridicate, perciunii i se zbârliseră şi pentru prima oară îmi apăru în imaginaţie nu ca un mamifer, ci ca un drac de mare abia scos din apă. Pe video-ecran, Komov îşi căra aparatura, îndreptându-se vioi spre mlaştină, de-a curmezişul şantierului.

— Da, da, da! exclamă Maika. Deci, de aceea erau acolo jucării.

— De ce? se interesă vioi Vandehuze.

— Ca să se joace cu ele, explică Maika.

— Cine? întrebă Vandehuze. Komov?

— Nu. Semionov.

— Semionov? se miră Vandehuze. Hm... Şi ce-i cu asta?

— Semionov jr., am izbucnit. Noul pasager. Copilul.

— Ce copil?

— Copilul Semionovilor, interveni Maika. Înţelegi acum rostul acelui mecanism de cusut? Tot felul de şepcuţe, bluziţe, scutece...

— Scutece! rămase perplex Vandehuze. Deci li se născuse un copil! Da, da, da! Mă miram eu, de unde mai pescuiseră încă un pasager, ba chiar purtând acelaşi nume! Nici măcar nu mi-a trecut prin cap... Da, sigur că da!

Se auzi apelul radiostaţiei. Am răspuns automat. Era Vadik. Vorbea repezit şi în şoaptă, se vede treaba că-i era frică să nu fie interceptat.

— Ce-i pe la voi, Stasi? Da’ mai repede, că plecăm acum...

— Aşa ceva nu se poate povesti repede, m-am supărat eu.

— Hai mă, doar în două cuvinte. S-a găsit cumva nava „Pelerinilor”?

— Ce pelerini?

— Păi, ăştia... pe care-i caută Garbovski.

— Şi cine i-a găsit?

— Voi i-aţi găsit! Sau nu-i aşa? Vocea i se schimbă brusc. Verific reglajul, spuse sever. Am întrerupt contactul.

— Ce-au găsit acolo? deveni curios Vandehuze. Ce navă?

Am dat din mână.

— Eh, mureau de curiozitate... Aşadar, s-a născut în aprilie, anul treizeci şi trei şi au răspuns ultima dată în mai, treizeci şi patru. Iacov, cât de des trebuiau să ia legătura?

— O dată pe lună, răspunse Vandehuze. Dacă nava este în cercetare liberă...

— O secundă, am spus. Mai, iunie...

— Treisprezece luni, comunică sec Maika.

N-am crezut-o şi am numărat singur.

— Mda, am aprobat.

— Incredibil, nu-i aşa?

— În fond, ce-i atât de incredibil? întrebă precaut Vandehuze.

— În ziua accidentului, începu Maika, copilul avea un an şi o lună. Cum de-a supravieţuit?

— Aborigenii, am explicat. Semionov a şters în întregime jurnalul de bord. Înseamnă că a văzut pe cineva... Şi Komov nu trebuia să latre la mine! Plânsetul copilului nu era o halucinaţie de-a mea. Ce, n-am mai auzit cum plâng ţâncii?... Au înregistrat totul, iar când a crescut, l-au pus să asculte...

— Dar ca să înregistrezi, trebuie să posezi o oarecare tehnică, remarcă maliţioasă Maika.

— Chiar dacă nu au făcut înregistrări, tot au ţinut minte. Asta n-are importanţă.

— Aha, interveni Vandehuze. Comandantul a văzut umanoizi sau neumanoizi aflaţi în stadiu de civilizaţie mecanizată şi a şters jurnalul de bord conform vechilor instrucţiuni.

— Parcă totuşi n-ar semăna cu o civilizaţie mecanizată, se băgă Maika.

— Atunci, nu sunt umanoizi... Brusc, mă fulgeră o idee. Băieţi, am sărit eu, dacă aici trăiesc neumanoizi, atunci avem un caz că nici eu nu ştiu ce să mai zic... Un om intermediar, înţelegeţi? Şi om şi neom, şi umanoid şi neumanoid! N-a mai existat încă aşa ceva şi cred că nimeni nici măcar n-ar îndrăzni să viseze la asta!

Eram extaziat. Maika la fel. Perspectivele mă ameninţau; neclare, înceţoşate, dar orbitoare, în lumini spectrale. Nu numai că devenea posibil, pentru prima dată în istorie, un contact total

cu neumanoizii, dar pământenii mai primeau în plus şi o oglindă unicat ce deschidea în faţa omenirii intrarea într-o lume complet inaccesibilă cândva, o lume inimaginabilă, cu o psihologie total diferită. Şi astfel, teoriile neclare ale lui Komov în privinţa progresului vertical căpătau în sfârşit un fundament experimental...

— Dar de ce şi-au bătut capul neumanoizii cu un pui de om? întrebă gânditor Vandehuze. La ce le-au trebuit şi ce-au înţeles din toate astea?

Perspectivele păliră un pic, dar Maika răspunse imediat provocatoare:

— Pe Pământ sunt cunoscute cazuri de neumanoizi care au crescut copii.

— Dar aici suntem pe Pământ? se bosumflă Vandehuze.

Avea şi el dreptate. Toţi neumanoizii raţionali cunoscuţi până în prezent se ţineau mult mai departe de om, chiar decât, să zicem, lupii sau caracatiţele. Dacă până şi un specialist notoriu, precum Krüger, susţine că limacşii raţionali de pe Garrota îl privesc pe om, cu toată tehnica lui, nu ca pe un fenomen al lumii reale, ci ca pe o născocire bizară a imaginaţiei lor...

— Şi totuşi, a supravieţuit şi a crescut! protestă Maika.

Avea şi ea dreptate.

În general sunt un sceptic. Nu-mi place să mă cufund în prea multe fantezii, ca Maika, de exemplu. Dar aici n-aveam încotro. Un copil de un an, într-un pustiu de gheaţă. Singur. Este evident că n-ar fi supravieţuit singur. Pe de altă parte, jurnalul de bord şters. Ce se poate presupune? Că nişte umanoizi extratereştri s-au aflat întâmplător prin apropiere, că l-au hrănit, apoi şi-au luat zborul... Ce prostie...

O clipă mi s-a părut că totul se prăbuşeşte. Veşnic născoceşte ceva Maika asta. Mi-a trecut însă imediat prin cap:

— Dar cum a intrat în navă? Cum le ordonă ciberilor mei? Nu, băieţi, ori ne-am întâlnit cu o replică exactă, dar absolut exactă, a omenirii, ori este vorba de un Mowgli cosmic. Nici eu nu mai ştiu ce-i plauzibil.

— Nici eu nu ştiu, spuse Maika.

— Nici eu, admise Vandehuze.

Din difuzor se făcu auzită vocea lui Komov.

— Atenţie, cei de la bord! Am ieşit pe poziţie. Uitaţi-vă cu atenţie în jur. De aici se vede prea puţin. Au fost radiograme?

M-am uitat la nişa de primire.

— Un pachet întreg.

— Un pachet întreg, transmise Vandehuze prin microfon.

— Stasi, ai transmis radiogramele mele?

— Păi... nu încă pe toate, am răspuns şi m-am grăbit să mă aşez lângă radioemiţător.

— Nu încă pe toate, comunică Vandehuze.

— Ce-i porcăria asta la navă? se înfurie Komov. Gata cu filozofările şi la lucru! Maia, urmăreşte ecranul. Uită de toate şi priveşte doar ecranele. Popov, peste zece minute vreau ca ultima mea radiogramă să fie deja în eter. Iacov, spune-mi ce-a mai sosit pe numele meu...

Când am terminat transmisiile şi m-am uitat în jur, toţi erau absorbiţi de sarcinile lor. Maika stătea lângă panoul de observare. Pe ecranul panoramic se zărea Komov, o siluetă măruntă lângă mal. Ceaţa se unduia deasupra mlaştinii şi nimic altceva nu se mai mişca în cele trei sute şaizeci de grade ale imaginii pe o rază de şapte kilometri în jurul navei. Komov era cu spatele la noi: se aştepta probabil ca Mowgli al nostru să apară din mlaştină. Maika cerceta împrejurimile, mişcându-şi încet capul dintr-o parte în alta şi mărind din când în când imaginea la maximum, când ceva i se părea suspect. Apăreau atunci pe ecranele mici ale monitoarelor ori un tufiş aplecat, ori umbra vineţie a unei dune pe nisipul sclipitor, ori vreo pată nedefinită în mărăcinişul rar al pomilor pitici.

Vandehuze repeta monoton în microfon: „variantele psihotronice, două puncte, şaisprezece en bară, treizeci şi doi zeta sau şaisprezece em... mamă... bară, treizeci şi unu epsilon...” „Destul, spunea Komov. Următoarea...” „Pământul, Londra, Cartwright, stimate Ghenadi, îndrăznesc încă o dată să vă amintesc de referinţele promise...” „Destul. Următoarea...” „Centrul de presă...” „Destul. Mai departe... Iacov, citeşte-le numai pe cele de la Centru sau de la bază”. Pauză. Vandehuze alegea cartelele. „Centru, Bader, aparatura zero cerută va fi transportată la bază, trimiteţi considerentele dumneavoastră pe următoarele puncte: una din zonele posibile existenţei băştinaşilor...” „Destul. Mai departe.”

Aici mă chemă baza. Sidorov îl voia pe Komov.

— Komov a început contactul, Mihail Albertovici, m-am simţit eu cam vinovat.

— A început contactul?

— Propriu zis, nu. Aşteptăm.

Sidorov tuşi.

— Bine, am să revin mai târziu. Nu era ceva urgent. Tăcu. Aveţi emoţii?

Mi-am examinat sentimentele.

— Nu chiar emoţii... E un pic cam straniu. Parcă-i un vis. Ca-ntr-o poveste.

Sidorov suspină.

— Nu vă mai deranjez. Vă doresc succes.

I-am mulţumit. Pe urmă mi-am sprijinit cotul de panou şi, punându-mi bărbia în palmă, mi-am examinat din nou sentimentele. Da, era ceva straniu. Om-neom. Probabil că într-adevăr nu se poate numi om. Copilul crescut de lupi va fi lup. Crescut de urşi – urs. Dar dacă ar fi fost crescut de o caracatiţă? Dacă nu l-ar fi mâncat, ci l-ar fi îngrijit??... Hm, nu-i acelaşi lucru. Nici lupul, nici ursul, nici caracatiţa n-au raţiune. În orice caz, nu posedă ceea ce xenologii definesc raţiune. Dar dacă Mowgli al nostru ar fi fost educat de fiinţe raţionale, care în acelaşi timp sunt într-un anume sens caracatiţe?... Poate chiar şi mai străini nouă decât caracatiţele... Doar ei l-au învăţat să se apere cu ajutorul fantomelor, numai ei l-au învăţat mimetismul, deşi în organismul omenesc nu există nimic care să creeze astfel de lucruri. Deci înseamnă că foloseşte un mecanism artificial. Ia stai, la ce-i foloseşte mimetismul? De cine e învăţat să se apere? Planeta e doar pustie! Înseamnă că nu e pustie.

Mi-am imaginat peşteri imense, inundate de-o lumină vineţie, ireală, hăuri sinistre din care pândeau pericole mortale şi un băieţel ce se furişa de-a lungul pereţilor cleioşi, gata să dispară în orice moment şi să se topească în lumina incertă, lăsând duşmanului numai umbra sa unduitoare, difuză. Sărmanul băiat. Trebuie imediat scos de aici... Stop, stop, stop! Ce prostii mai sunt şi astea? Nu există aşa ceva. Oare nu este posibil ca o formă complexă de viaţă, raţională şi extrem de experimentată, să fie înconjurată şi de forme mai simple şi stupide de viaţă? Câte specii am găsit noi aici? Unsprezece sau douăsprezece şi asta cuprinzând toată gama, de la virus la băieţel. Nu, aşa nu se mai poate. Ceva nu se potriveşte, în sfârşit, poate vom afla în curând. Băiatul ne va povesti totul. Dar dacă n-o va face? Multe au mai povestit oamenilor copiii lup despre lup!? Ce speră Komov? Mă cuprinse o dorinţă nestăvilită de a-l întreba pe Komov ce speră. Vandehuze, terminând de citit ultima

radiogramă, se întinse în fotoliu, îşi puse mâinile la ceafă şi rosti îngândurat:

— Şi doar îi cunoşteam pe Semionovi... Nişte oameni foarte drăguţi, dar în acelaşi timp foarte ciudaţi. Romantici ai trecutului. Bineînţeles, Şura ştia toate legile străvechi, veşnic le cita, chiar dacă nouă ni se păreau caraghioase şi absurde. El le găsea adorabile... Catastrofe, agonii, monştri înfricoşători ce se năpustesc în navă... Distrugerea jurnalului de bord, ştergerea urmelor proprii prin peregrinările cosmice, urme care ar duce inevitabil la descoperirea Pământului... Da, îi seamănă foarte mult. Vandehuze amuţi. De altfel, nu-mi închipuiam că cei ce-şi doresc singurătatea pot fi atât de mulţi. Totuşi, singurătatea nu e un lucru atât de rău, ce ziceţi?

— Nu-i de mine, aruncă scurt Maika, fără să-şi desprindă privirile de pe ecran.

— Fiindcă eşti tânără, o contrazise Vandehuze. Când Şura Semionov era de vârsta ta îi plăcea şi lui să aibă cât mai mulţi prieteni cu care să lucreze împreună. Se simţea bine în companiile mari, unde provoca uşor dueluri cerebrale şi unde putea să se afle mereu într-o încordare veselă. Tot timpul organiza întreceri, indiferent de ce natură: sărituri cu aripi, număr de bancuri spuse într-o unitate oarecare de timp, cunoştinţe generale, tot felul de tabele... în toate. Iar puţinul timp liber rămas şi-l petrecea cântând compoziţii proprii la necofon, cât îl ţineau puterile... Vandehuze suspină. Dar toate astea dispar de obicei o dată cu apariţia unei dragoste adevărate... despre asta însă nu ştiu mai nimic, decât că din anul douăzeci Şurik şi Mary au plecat în grupa cercetărilor libere. De atunci, practic nu i-am mai văzut niciodată. Odată am vorbit cu el prin videofon... Eram la dispecerat, iar Şura îmi cerea aprobarea pentru plecarea de pe Pandora. Vandehuze oftă din nou. Şi când te gândeşti că tatăl lui Şura, Pavel Alexandrovici, mai trăieşte şi astăzi. Va trebui să trec neapărat pe la el, când ne întoarcem... Tăcu un moment. Întotdeauna am fost împotriva cercetărilor libere. Arhaisme. Umbli de unul singur prin Cosmos, pericolul e mare, rezultatele ştiinţifice sunt mizerabile, câteodată chiar induc în eroare... Vă mai amintiţi ce s-a întâmplat cu Kammerer? Toţi susţin că s-a încheiat cucerirea Cosmosului. Chipurile, ne simţim ca acasă în Cosmos. Baliverne. Cosmosul rămâne Cosmos, iar omul va rămâne întotdeauna doar un om. Va fi tot mai experimentat, dar toate experienţele luate

la un loc nu-l vor ajuta să se simtă în cosmos ca acasă... După mine, Şurik şi Mary n-au găsit nimic în Cosmos, ceva care măcar să poată fi povestit la masă.

— În schimb, au fost fericiţi, protestă Maika fără să-şi întoarcă privirea.

— De ce crezi asta?

— Altfel s-ar fi întors! La ce bun să mai cauţi ceva, când eşti fericit? Maika îl privi încruntată pe Vandehuze. În general, mai merită să cauţi altceva decât fericirea?

— Poate că şi eu ţi-aş fi răspuns că cei fericiţi nu mai caută nimic, spuse Vandehuze, dar cred că nu sunt destul de pregătit pentru o astfel de discuţie spinoasă, ba chiar şi tu, ce zici? Mai devreme sau mai târziu vom începe să generalizăm noţiunea de fericire la neumanoizi...

— Cei de la bord! se făcu auzit Komov. Fiţi atenţi!

— Asta am vrut să spun şi eu, rosti Vandehuze şi Maika se întoarse spre ecran.

Priveam ecranele toţi trei. Soarele era chiar la apus, atârnat deasupra crestelor, iar pe dealuri deja se întinseseră umbrele. Pista de aterizare strălucea, căciula de aburi a mlaştinii părea acum grea şi imobilă, iar vârful ei străbătut de razele soarelui deveni de un violet strident. Totul împietrise în jur, chiar şi Komov.

— E cinci, şopti Vandehuze. N-ar fi cazul să mâncăm? Ghenadi, când iei masa?

— N-am nevoie de nimic. Am luat cu mine ceva de-ale gurii. Ar fi bine să mâncaţi, mai târziu poate n-o să aveţi timp.

M-am ridicat.

— Mă duc să pregătesc ceva. Vreo preferinţă? Şi, dintr-o dată, Vandehuze exclamă:

— Îl văd!

— Unde? se năpusti Komov.

— Vine spre noi, pe malul dinspre aisberg. La vreo şaizeci de grade stânga, faţă de direcţia navei.

— Aha, făcu Maika. Îl văd şi eu! Într-adevăr, vine.

— Nu-l văd! spuse Komov, nerăbdător. Daţi-mi coordonatele prin telemetru.

Vandehuze îşi îngropă faţa în rama telemetrului şi îi dictă coordonatele. Acum l-am văzut şi eu: de-a lungul apei negre se târa încetişor, parcă în silă, o arătare verzuie şi ciudat de strâmbă.

— Nu, tot nu-l zăresc, se înciudă Komov. Povestiţi-mi.

— Deci, aşa... începu Vandehuze şi tuşi. Merge încet, se uită la noi... cară un braţ de nuiele... S-a oprit, a scormonit nisipul cu piciorul... Brr, în frigul ăsta şi gol... merge mai departe... Se uită înspre tine, Ghenadi... Ce curios, anatomia lor e mai degrabă neumană... Iar s-a oprit şi priveşte mereu în direcţia ta. Chiar nu-l vezi, Ghenadi? E chiar direct pe travers, fiind acum mai aproape de tine, decât de noi...

Pierre Alexandrovici Semionov, Mowgli-ul nostru cosmic, continua să se apropie. Când mai rămăseseră vreo două sute de metri până la el, Maika mări într-atât imaginea pe monitor, încât îi vedeam chiar şi genele. Soarele se strecură între două creste muntoase, lumina izbucni din nou şi umbre lungi invadară plaja.

Era un copil, de vreo doisprezece ani, un adolescent stângaci, ciolănos, cu picioare lungi, cu umerii şi coatele ascuţite – şi cam la atât se limita asemănarea cu un băieţel obişnuit. În schimb, faţa nu mai era de băieţandru, ci avea trăsături mature, dar complet nemişcate, împietrite, îngheţate ca la o mască. Numai ochii îi erau vii, mari şi închişi la culoare. Arunca priviri cu coada ochiului când în stânga, când în dreapta, ca prin tăieturile unei măşti. Urechile erau mari, clăpăuge, cea dreaptă vizibil mai mare decât stânga, iar dinspre urechea stângă se întindea pe toată lungimea gâtului, până la claviculă, o cicatrice întunecată, inegală, aspră, o rană vindecată urât. Părul roşcat şi zbârlit îi cădea în dezordine pe frunte şi umeri, iar de pe creştetul capului se ridica un ciuf ca o creastă de cocoş. O faţă neplăcută, sinistră, şi-n plus de o culoare albastră verzuie, morbidă, ce lucea ca unsă cu grăsime, ca de altfel tot corpul. Era gol-goluţ, iar când se apropie mai mult de navă şi aruncă pe nisip mănunchiul de nuiele, se văzu clar cât e de vânos, lipsit de urmele previzibile ale înduioşătoarei neputinţe copilăreşti; ciolănos, dar nu slab, surprinzător de vânos, semn al maturităţii, fără a fi musculos precum atleţii, ci numai bine legat. Deveniră vizibile şi nişte cicatrice îngrozitoare, de parcă trupul i-ar fi fost cândva sfâşiat: o cicatrice adâncă în partea stângă, de-a curmezişul coastelor până la coapsă, ce-l făcea atât de strâmb; încă o cicatrice pe piciorul drept şi o adâncitură pronunţată în mijlocul pieptului. Mda, se vede treaba că nu i-a fost prea uşor. Planeta muşcase şi

mestecase conştiincioasă din puiul de om, modificându-l conform parametrilor ei.

Se găsea acum la vreo douăzeci de paşi de marginea spaţiului mort. Braţul de nuiele zăcea la picioarele lui, iar el stătea cu mâinile lăsate pe lângă corp, uitându-se spre navă; desigur, n-avea cum să observe obiectivele, dar parcă ne privea drept în ochi. Şi poziţia lui era neomenească. Nu ştiu cum să explic asta mai bine. Pur şi simplu, oamenii nu stau în astfel de poziţii. Niciodată nu stau aşa. Nici când se odihnesc, nici când aşteaptă, nici când sunt încordaţi. Piciorul stâng era pus puţin înapoi şi îndoit uşor din genunchi, iar toată greutatea corpului se sprijinea chiar în el. Umărul stâng era scos înainte: ca un om care se pregăteşte să arunce un disc. Nu poţi rămâne însă mult timp aşa, nu e nici comod, nici frumos, dar iată că puştiul stătea aşa de câteva minute, apoi se aşeză brusc pe vine. De fapt, nu era întocmai exact: se lăsă pe piciorul stâng, iar dreptul îl întinse înainte fără să-l îndoaie. Era obositor chiar şi să-l priveşti, mai ales când începu să scotocească prin nuiele, ajutându-se şi cu piciorul drept. Pe urmă îşi ridică faţa spre noi, întinse mâinile ţinând în fiecare pumn câte o nuia şi se porni să facă ceva ce nici nu mă încumet să descriu.

Pot să spun numai că faţa lui se învioră brusc, dar nu la modul obişnuit, pur şi simplu explodă în grimase. Nu ştiu câţi muşchi faciali are omul, dar cei ai puştiului intrară toţi în acţiune, fiecare independent şi încontinuu, în mişcări extraordinar de complexe. Nu pot să compar cu nimic. Poate doar cu freamătul suprafeţei unui lac în lumina soarelui, numai că, în timp ce goana încreţiturilor pe apă este haotică şi monotonă, uniformă în haosul ei, aici aveam de-a face cu artificii de mişcări în care se întrezărea un oarecare ritm impus conştient. Nu era nici convulsie bolnăvicioasă, nici agonie, nici panică. Ca să zic aşa, era un dans al muşchilor ce începuse cu faţa, iar acum îi cuprinsese umerii, pieptul, începură să cânte şi mâinile, în timp ce nuielele uscate tremurau strânse în menghina pumnilor şi porniră să se încrucişeze, să se împletească şi să se lupte, iscând astfel foşnete, răpăituri de tobe, ţârâituri, ca şi cum sub navă apăruse pe neaşteptate un câmp întreg de greieri. Totul nu dură mai mult de un minut, dar deja vederea mi se tulbură, iar urechile mi se înfundară. Apoi mişcările încetiniră. Cântecul şi dansul se prelinseră din nuiele în mâini, din mâini spre umeri, apoi spre faţă şi totul se termină.

Din nou ne privea masca imobilă. Puştiul se ridică uşor, păşi peste grămada de nuiele şi intră în spaţiul mort.

— De ce tăceţi? tot repeta Komov. Iacov! Iacov! Hei, mă auziţi? De ce tăceţi?

Mi-am revenit şi am început să-l caut cu privirile pe Komov. Xenopsihologul stătea încordat, cu faţa spre navă şi o umbră lungă se întindea pe nisip la picioarele lui. Vandehuze tuşi şi rosti:

— Te aud.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu mă încumet să povestesc. Poate voi, băieţi?

— Vorbea! izbucni Maika cu o voce gâtuită. Vă spun eu că vorbea!...

— Auziţi, m-am băgat eu, nu cumva s-a îndreptat spre intrare?

— Tot ce-i posibil, admise Vandehuze. Ghenadi, piciul a intrat în spaţiul mort. Cred că s-a dus spre intrare...

— Supravegheaţi hubloul, comandă repede Komov. Dacă intră, îmi comunicaţi imediat, iar voi vă încuiaţi în sala comenzilor... Tăcu câteva clipe. Vă aştept peste o oră, spuse el cu o nouă intonaţie şi intensitate, de parcă n-ar mai fi vorbit în microfon. Îşi recăpătase obişnuitul său ton liniştit, de muncă. Vă ajunge o oră?

— N-am înţeles, spuse Vandehuze.

— Încuiaţi-vă! urlă Komov nervos, direct în microfon. Ce nu înţelegeţi? Vă încuiaţi, dacă intră în navă!

— Am înţeles asta, răspunse Vandehuze, dar unde să te aşteptăm peste o oră?

Se aşternu tăcerea.

— Vă aştept peste o oră, repetă calm Komov, uitând iarăşi să mai vorbească în microfon. Vă ajunge o oră?

— Unde? întrebă Vandehuze. Unde să te aşteptăm?

— Iacov, mă auzi? întrebă neliniştit Komov.

— Te aud perfect, ne privi dezorientat Vandehuze. Ai spus că ne aştepţi peste o oră. Unde?

— N-am spus nimic..., începu Komov, dar îl întrerupse vocea lui Vandehuze, la fel de înfundată ca şi când n-ar fi vorbit în microfon:

— Oare n-ar fi timpul să mâncăm? Stasi s-o fi plictisit acolo, ce zici Maika?

Maika începu să chicotească nervos.

— Asta, numai el... începu ea, înfigând degetul în ecran. Doar el... acolo...

— Ce se întâmplă, Iacov? urlă Komov.

O voce stranie, nici n-am înţeles bine a cui era, se porni:

— Te fac eu bine, bătrânelul meu, te pun eu pe picioare. Om te fac...

Maika, îngropându-şi faţa în palme, icnea din cauza râsului nervos, şi-şi strângea genunchii la bărbie.

— Nimic deosebit, Ghenadi, izbuti Vandehuze să rostească în timp ce-şi ştergea cu batista fruntea transpirată. O mică neînţelegere. Clientul ne vorbeşte cu propriile noastre voci. Îl auzim prin acustica externă. O mică neînţelegere, Ghenadi.

— Îl vedeţi?

— Nu... Ba, ia stai, uite-l că apare.

Băiatul stătea din nou lângă nuielele sale, acum în altă poziţie, dar tot atât de incomodă. Pe urmă, gura i se întredeschise şi se transformă într-un rânjet ce îi dezveli gingiile şi dinţii în partea stângă a gurii. Se auzi imediat şi vocea Maikăi:

— La urma urmei, dac-aş avea şi eu perciunii dumneavoastră, poate că priveam altfel viaţa...

— Acum vorbeşte cu vocea Maikăi, comunică imperturbabil Vandehuze. Iar acum se uită din nou în partea ta. Tot nu-l vezi? Komov tăcea. Băiatul rămase nemişcat, cu capul întors în direcţia lui, complet nemişcat, ca o stană de piatră: o siluetă stranie în lumina crepusculară. Şi am înţeles brusc că nu era în realitate el. Silueta se topea şi-n curând se văzu prin ea marginea apei întunecate.

— În sfârşit, îl văd! spuse satisfăcut Komov. Stă cam la douăzeci de paşi de navă, aşa-i?

— Da, răspunse Vandehuze.

— Ba nu, l-am contrazis.

Vandehuze se uită mai atent.

— Da, cred că ai dreptate, mă aprobă. Probabil că e vorba de... cum îi spui, Ghenadi? Fantomă?

— Staţi! exclamă Komov. Acum îl văd cu adevărat. Vine spre mine.

— Nu îl vezi? mă întrebă Maika.

— Nu. E prea întuneric.

— Nu, nu pentru că e întuneric, mă contrazise ea.

Probabil că avea dreptate. Într-adevăr, soarele apusese şi amurgul se înteţise, totuşi îi mai vedeam încă pe Komov şi fantoma ce se destrăma, pista de aterizare şi aisbergul din depărtare, pe băiat însă nu-l mai zăream.

Komov se aşeză jos.

— Se apropie, spuse el cu jumătate de glas. Acum voi fi foarte ocupat. Să nu mă perturbaţi şi continuaţi să supravegheaţi împrejurimile, dar fără niciun fel de localizatori, în general fără mijloace active. Încercaţi să vă limitaţi la infraoptică. Asta-i tot.

— Vânătoare bună, spuse Vandehuze în microfon şi se ridică. Avea o înfăţişare tare solemnă. Ne privi sever pe deasupra nasului şi cu o mişcare lentă îşi ciufuli perciunii, după care declamă: *„Turmele-s în grajduri/ Liberi fi vom până-n zorii dimineţii”.*

Maika schiţă un căscat prelung şi întrebă:

— Mi-e somn sau e de la nervi?

— N-are importanţă, acum o să ne putem odihni puţin, hotărî Vandehuze. Haideţi să facem aşa: Maika merge să se odihnească, eu rămân lângă ecran, iar Stasi va dormi lângă radioemiţător. Peste patru ore îl trezesc. E-n regulă, Stasi?

Eram de acord, deşi mă îndoiam că Komov va rezista atâta în ger. Maika, căscând încontinuu, acceptă şi ea. Când plecă, i-am propus lui Vandehuze o cafea, dar mă refuză sub un pretext ridicol, probabil că voia să adorm. Atunci mi-am aranjat „colţişorul” lângă emiţător, m-am uitat prin noile radiograme şi, nedescoperind nimic urgent, i le-am pasat lui Vandehuze.

O vreme a tăcut. Nu-mi era somn deloc. Îmi storceam creierii căutând să-mi imaginez cam ce fel de educatori a avut Pierre Semionov. Un ţânc crescut de lup va alerga în patru labe şi va mârâi; cel crescut de urs va proceda la fel. De fapt, educaţia determină în întregime fiecare *modus vivendi* al oricărei fiinţe. Adică, nu chiar în totalitate, dar are rolul cel mai însemnat. De ce totuşi Mowgli al nostru a rămas ca un om, în poziţie bipedă? Asta te pune pe gânduri. Merge în poziţie verticală şi îşi foloseşte activ mâinile; aşa ceva nu e înnăscut, ci se educă. Poate vorbi. Desigur, nu înţelege ce spune, dar e clar că regiunea creierului ce îi guvernează vorbirea funcţionează excepţional... Şi a ţinut minte totul, chiar de prima dată! Straniu, foarte straniu. Neumanoizii pe care-i cunosc n-ar fi capabili să-i dea puştiului o astfel de educaţie. Ar fi putut să-l

hrănească şi să-l domesticească; ar fi reuşit să-l studieze în straniile lor laboratoare, asemănătoare unor modele gigantice de intestin aflat în plină activitate, dar să-l privească ca pe un om, să identifice în el omul şi să păstreze această identitate în el, asta, imposibil... Poate că totuşi sunt umanoizi.

— În orice caz, se porni brusc Vandehuze, sunt umani în cel mai larg sens imaginabil al cuvântului dacă au salvat piciul nostru şi sunt geniali dacă au reuşit să-l educe astfel încât să semene cu un om, deşi poate că habar n-aveau ce-s acelea mâini şi picioare. Ce părere ai, Stasi? Am mormăit ceva nedefinit şi atunci tăcu.

În sala comenzilor era linişte. Baza nu ne mai deranja, iar cu Komov nici măcar nu eram în legătură: pe ecranul întunecat se aprindeau, intermitent, unduitoarele tablouri multicolore ale aurorei boreale şi în lumina lor ireală abia se distingea cum stă Komov, nemişcat. Pe băiat nu l-am văzut însă deloc, deşi cu siguranţă treaba mergea strună, pentru că din când în când calculatorul mare de la bord începea să plescăie uşurel, pornindu-se apoi să toarcă, digerând şi sistematizând informaţiile primite prin intermediul transmiţătorului portabil. În curând, am aţipit şi-am visat că, după cum îmi amintesc, nişte caracatiţe nebărbierite şi încruntate, îmbrăcate în treninguri albastre şi purtând umbrele, mă învăţau să merg. Râdeam încontinuu, deoarece cădeam mereu, stârnind astfel marea lor nemulţumire. M-am trezit din cauza unei uşoare, dar neplăcute împunsături în inimă. Se întâmplase ceva. Vandehuze stătea încordat, aplecat înspre ecran şi strângând puternic braţele fotoliului.

— Stasi! mă chemă încet.

— Da?

— Uită-te pe ecran.

Priveam oricum ecranul, dar încă nu vedeam nimic deosebit. Ca şi mai înainte, ardeau şi străluceau focurile astrale. Komov stătea în aceeaşi poziţie, aisbergul îndepărtat arunca irizaţii verzi şi roz. Apoi am văzut.

— Deasupra munţilor? am şoptit.

— Da. Chiar deasupra munţilor.

— Ce-i asta?

— Habar n-am.

— De mult?

— Nu ştiu. Am observat-o acum două minute. Prima dată am crezut că e o trombă...

La fel am crezut şi eu. Deasupra liniei zimţate a crestelor estompate, pe fondul intermitentelor picturi celeste se înălţa ceva asemănător unei cravaşe lungi şi subţiri: o curbă neagră ce părea a fi o zgârietură pe ecran; abia vizibilă, se îndoia, vibra, câteodată părând să se prăbuşească, iar apoi să se îndrepte din nou. Secţiunea ei nu era continuă, ci părea articulată ca un trunchi de bambus. Acum se găsea deasupra munţilor, la cel puţin zece kilometri distanţă, ca şi cum cineva aruncase în regiunea culmilor montane o undiţă uriaşă, atribuind astfel peisajului familiar de pe ecran o imagine absurdă de decor al unui teatru de păpuşi. Era atât de nefiresc şi stupid că îmi venea să râd, ca şi când pe cer ar fi apărut o gigantică fizionomie, neverosimilă. Mai pe scurt, era un lucru în afara tuturor dimensiunilor normale, ceva absolut imposibil, ce depăşea limitele imaginabile ale proporţiilor.

— Să fie ei? am şoptit.

— Exclus să fie ceva natural... şi exclus să fie ceva artificial.

Şi eu simţeam acelaşi lucru.

— Trebuie să-i comunicăm lui Komov, am sugerat.

— A întrerupt legătura, spuse Vandehuze şi îşi reglă telemetrul. Distanţa rămâne aceeaşi, paisprezece kilometri, iar chestia aia văd că vibrează îngrozitor, se scutură toată. Amplitudinea nu e mai mică de o sută de metri... Absolut incredibil...

— Ce înălţime are? am îngăimat.

— Cam şase sute de metri.

— Ce naiba! Mi-am arătat surprinderea.

Vandehuze se repezi pe neaşteptate şi apăsă concomitent două butoane: semnalul de avarie exterior, prin care se cerea ca „toţi să se întoarcă imediat la bord”, şi semnalul interior, ce însemna „adunarea generală în sala comenzilor”. Se întoarse spre mine şi îmi ordonă cu o voce neobişnuit de seacă:

— Stasi! Dă fuga la postul CMA şi pune în stare de funcţionare TAM-ul de la prova navei. Rămâi acolo şi aşteaptă. Nu acţionezi fără ordine.

Am sărit în coridor. Prin uşile cabinelor răzbăteau sunetele sacadate şi înfundate ale semnalului de întrunire. În întâmpinarea mea fugea Maika, îmbrăcându-şi scurta din mers. Avea pantofii puşi direct pe picioarele goale.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă de departe cu o voce răguşită de somn.

I-am făcut semn că n-am timp şi m-am năpustit în jos pe scară până la postul conducerii mijloacelor active. Încă mai tremuram puţin, dar în general mă liniştisem. Într-un fel, eram chiar mândru: situaţia ce se profila nu era din cele mai obişnuite, mai ales acum când eram sigur că din momentul primului start al navei şi până în prezent nu mai intrase nimeni în postul CMA, poate doar lucrătorii cosmodroamelor, pentru verificarea sistemelor automate.

M-am prăbuşit în fotoliu, am conectat ecranul circular şi-am întrerupt sistemele automate ale TAM, după care am blocat imediat instalaţia de la pupa, ca din zăpăceală să nu trag în nadir. Pe urmă am înşfăcat vernierele ochirii manuale şi imaginea de pe ecran începu să se deruleze în faţa ochilor mei, dincolo de reticul: se perindară aisbergul colţuros, o masă ceţoasă atârnată deasupra mlaştinii, Komov... Luminat de auroră, stătea acum cu spatele la noi şi se uita spre munţi... Puţin mai sus. Iat-o. Neagră, tremurătoare, absurdă, cu totul neverosimilă. Alături am mai descoperit încă una, mult mai scurtă, dar care creştea văzând cu ochii, se întindea şi se contorsiona... Fir-ar să fie, cum reuşesc să facă asta? Oare ce energie folosesc, ce fel de material utilizează? Ce privelişte!... Acum semăna cu un gândac monstruos ce se ascunsese dincolo de munţi şi îşi scosese de acolo numai „mustăţile”. Am calculat unghiul solid de poziţionare şi am potrivit astfel reticulul numerotat, încât să nimeresc ambele ţinte dintr-o singură lovitură. Acum nu-mi mai rămânea decât să apăs cu piciorul pedala...

— CMA-ule? ţipă Vandehuze.

— La ordine, postul CMA!

— Gata?

— La ordine, gata!

Am senzaţia că asta ne-a ieşit foarte bărbăteşte.

— Ai încadrat amândouă ţintele? mă întrebă Vandehuze cu vocea lui obişnuită.

— Da. Amândouă sunt încadrate pe un singur impuls.

— Fii atent! La patruzeci de grade est a apărut o a treia ţintă.

M-am uitat şi într-adevăr, în lumina ireală a aurorei boreale, se îndoia şi vibra încă o mustaţă gigantică. Asta nu-mi plăcea.

Voi avea oare timp sau nu? Ce mai, trebuie să-mi ajungă... Mi-am imaginat cum voi trage prima dată şi apoi cum, din două mişcări, voi întoarce tunul spre cea de-a treia ţintă. Nici o problemă, voi avea timp.

— Văd şi a treia ţintă, am spus.

— Bine, zise Vandehuze. Vezi, totuşi, să nu te „aprinzi”. Tragi numai la ordinul meu.

— ’Nţeles, am mormăit.

Mda, dar ia să tragă asupra navei noastre cu... cu... ăsta... să zicem cu un oarecare deformator de spaţiu, şi atunci n-am decât să tot aştept ordine de la tine. Am început să tremur vizibil. Mi-am încleştat mâinile ca să mă potolesc. M-am uitat spre Komov. Totul era bine. Rămăsese în aceeaşi poziţie ca mai înainte, privind dintr-o parte giganticul gândac. M-am liniştit imediat, mai ales când, în sfârşit, am zărit lângă Komov o creatură micuţă şi neagră. Chiar m-am ruşinat. Ce s-o fi întâmplat cu mine? De fapt, care o fi cauza panicii? Ei bine, şi-a scos mustăţile... şi nu zic că n-ar fi nişte mustăţi uriaşe, ba chiar aş fi spus că-s de dimensiuni abracadabrante. La urma urmei, probabil că nici nu sunt mustăţi, ci pur şi simplu nişte antene. Poate chiar ne urmăresc. Noi pe ei, ei pe noi, sau cine ştie, poate nu pe noi, ci pe pupilul lor, Pierre Alexandrovici Semionov. Supraveghează cum se descurcă, dacă nu-l supără nimeni...

Pentru că, dacă stai să te gândeşti, tunul anti-meteoritic este o chestie îngrozitoare, n-aş fi vrut să-l folosesc aici. Una e să ştergi de pe suprafaţa pământului o stâncă pentru a netezi o pistă de aterizare sau, de pildă, să astupi un canion când e necesar un lac cu apă potabilă şi cu totul altă treabă atunci când lucrezi pe viu... Şi-apoi, când a mai fost folosit TAM-ul ca mijloc de apărare?... Dar, ia stai, poate că totuşi a fost folosit... În primul rând, ar fi acel caz, nu-mi mai amintesc unde s-a întâmplat, când s-a dereglat sistemul de conducere al unui mărfar complet automatizat, provocându-se astfel prăbuşirea acestuia chiar în direcţia taberei. Au fost nevoiţi să-l dezintegreze cu ajutorul TAM-ului. În al doilea rând, dacă mai ţin bine minte, a fost cercetat acel binecunoscut incident: undeva, pe o planetă biologic activă, o navă cercetaş a fost supusă „unei influenţe de neînvins din partea biosferei”... A fost supusă sau nu, nu se ştie nici până acum, dar căpitanul a hotărât că a fost supusă şi a tras cu tunul de la prova. A ars

totul în jurul său, până la orizont, aşa că pe urmă, când s-au făcut cercetări, experţii n-au făcut altceva decât să ridice din umeri. Căpitanului, pare-mi-se, i s-a interzis zborul pentru multă vreme... Da, ce să mai discutăm, TAM-ul este un mijloc de rezolvare îngrozitor. Ultima variantă.

Ca să mă distrag de la aceste gânduri, am făcut măsurători până la ţinte, am calculat înălţimea şi grosimea lor. Distanţa era de paisprezece, paisprezece şi jumătate şi şaisprezece kilometri, înălţimea, de la cinci sute până la şapte sute de metri, iar grosimea era aproximativ egală: la bază circa cincizeci de metri, iar în vârf mai puţin de un metru. Şi toate erau, într-adevăr, articulate, precum trunchiul unui bambus sau o antenă telescopică. În plus, mi s-a părut că disting pe suprafaţa lor o mişcare direcţionată de jos în sus, peristaltică, dar poate că era numai un joc de lumină. Am încercat să ghicesc calitatea materialului din care erau făcute aceste formaţiuni; rezulta o nerozie. Da, ce bine ar fi fost acum să le studiez cu localizatorul analizor, dar, bineînţeles, asta nu se putea. Nu poţi să ştii cum au să reacţioneze. Dar nici asta nu e principal. Important e faptul că aici se găseşte, probabil, o civilizaţie tehnologică având un grad înalt de dezvoltare; de fapt, ceea ce trebuie demonstrat. Un singur lucru nu e clar, de ce s-au stabilit sub pământ, lăsând planeta natală în stăpânirea pustiului şi a liniştii. De altfel, dacă stăm să reflectăm, fiecare civilizaţie îşi are imaginea ei despre confort. De exemplu, la Tagore...

— Postule CMA! urlă atât de tare Vandehuze în urechea mea, încât am tresărit. Vezi bine ţintele?

— Da, le văd..., am răspuns maşinal, dar imediat am amuţit: deasupra munţilor nu se mai zărea nicio mustaţă. Nu mai sunt ţinte... am spus cu o voce scăzută.

— Dormi în post!

— Da’ de unde... Până acum au fost, le-am văzut cu ochii mei...

— Şi ce-ai văzut cu ochii tăi? deveni curios Vandehuze.

— Ţinte. Trei ţinte.

— Apoi?

— Iar acum nu mai sunt.

— Hm... spuse Vandehuze. S-a întâmplat cam straniu, ce zici?

— Da. Foarte straniu. Au fost şi dintr-o dată nu mai sunt.

— Se întoarce Komov, comunică Vandehuze. Poate a înţeles el ceva!...

Într-adevăr, Komov, încărcat cu cutii, se întorcea şchiopătând la navă, având probabil picioarele amorţite. Din când în când întorcea capul; cred că-şi lua rămas bun de la Pierre Alexandrovici. Acesta însă nu se vedea.

— Retragerea, comandă Vandehuze. Lasă totul cum e şi fugi la bucătărie să pregăteşti ceva cald şi întăritor. Probabil Ghenadi a îngheţat ca un ţurţure. De altfel, vocea lui părea mulţumită. Ce părere ai, Maika?

Am fost într-o clipă la bucătărie şi-am început să pregătesc în grabă vin fiert, cafea şi o mică gustare. Mi-era frică să nu pierd măcar un cuvinţel din ce va povesti Komov. Când am dat însă buzna în cabina de comandă, împingând măsuţa pe rotile, Komov încă nu spunea nimic. Stătea lângă masă, frecându-şi obrazul îngheţat, iar în faţa lui era întinsă cea mai mare şi mai detaliată hartă a regiunii noastre. Maika îi arăta cu degetul acele locuri, de unde ieşiseră mai adineauri mustăţile antene.

— Aici nu-i nimic, se înflăcără Maika. Numai stânci îngheţate, canioane de o sută de metri adâncime, prăpăstii vulcanice, totul e mort. Am zburat pe aici de zeci de ori. Nu sunt nici măcar tufişuri.

Komov îmi mulţumi distrat, dând din cap, cuprinse în căuşul palmelor ceaşca cu vin fiert, îşi încălzi faţa cu aburii fierbinţi şi începu să soarbă zgomotos, gemând din cauza fierbinţelii şi pufăind de plăcere.

— În plus, roca e slabă aici, continuă Maika, n-ar fi rezistat la asemenea construcţii. Doar sunt zeci, poate chiar sute de mii de tone!

— Mda! rosti Komov şi trânti ceaşca goală pe masă. Într-adevăr, e straniu. Îşi frecă puternic palmele. Am îngheţat ca un câine, se plânse el. Acum era din nou un alt Komov, rumen, cu nasul roşu, binevoitor, cu ochii strălucind de veselie. Straniu, foarte straniu, băieţi. Dar nu-i ăsta încă cel mai ciudat lucru, pe planete străine sunt doar destule ciudăţenii. Se prăbuşi în fotoliu şi îşi întinse picioarele. Să ştiţi că astăzi cu greu puteţi să vă mai miraţi. În astea patru ore am auzit atâtea... Desigur, câte ceva mai trebuie reverificat. Dar, până atunci, au ieşit deja la iveală două fapte fundamentale. În primul rând, Piciul... îl cheamă Piciul... deja a învăţat să vorbească curent şi să

înţeleagă practic tot ce i se spune. Un băieţaş care n-a văzut oameni în toată viaţa lui conştientă!

— Ce înseamnă, „curent”? întrebă neîncrezătoare Maika. După patru ore de învăţătură... „curent”?

— Da, după patru ore de învăţătură! confirmă solemn Komov. Ăsta-i numai un aspect. În al doilea rând, Piciul e foarte convins că e singurul locuitor al acestei planete.

N-am înţeles.

— De ce singurul? am întrebat. Cum adică singurul?

— Piciul este absolut sigur, spuse răspicat Komov, că în afară de el nu mai există nici un aborigen raţional pe planetă.

Se aşternu tăcerea. Komov se ridică.

— Avem mult de lucru, spuse el. Mâine dimineaţă, Piciul are intenţia să ne facă o vizită oficială.

NEOAMENI ŞI ÎNTREBĂRI

Ne-am chinuit toată noaptea să improvizăm în salon un detector de stări emoţionale. Împreună cu Vandehuze l-am făcut, practic, din nimic. Aparatul a ieşit de capacitate mică, rudimentar, cu sensibilitate scăzută, totuşi măsura satisfăcător unii parametri fiziologici. Detectorul nu poseda decât trei indicatoare: emoţii negative pregnante (bec roşu), emoţii pozitive pregnante (bec verde) şi restul gamei emoţionale (bec alb). Ce era să facem? În secţia medicală aveam un minunat detector staţionar, dar în mod sigur Piciul nu se va culca nitam-nisam în sarcofagul alb mat prevăzut cu un capac masiv ce ermetiza interiorul. Pe la nouă am reuşit să terminăm în sfârşit totul. Mai rămânea problema postului CMA.

Vandehuze, în calitatea lui de căpitan al navei, răspunzător cu securitatea, interzicerea ş.a.m.d. refuza categoric să desfiinţeze acest serviciu. După o jumătate de noapte petrecută în post până dimineaţa, Maika spera în mod îndreptăţit să nu lipsească de la această vizită. Zadarnice speranţe. În primul rând, la detector nu putea lucra decât un specialist ca Vandehuze, în al doilea rând doar eu aş fi reuşit să menţin aparatul într-o permanentă stare de funcţionare, când riscai oricând pierderea reglajului. În plus, din considerente xenopsihologice, Komov socoti nedorită prezenţa unei femei la prima discuţie cu Piciul. Pe scurt, Maika, albă de furie, plecă din nou în post, iar Vandehuze, conducâ-d o imperturbabil prin faţa detectorului, ne convinse pe toţi: captatorul indicatorului de emoţii funcţiona. Becul roşu nu se stinse decât atunci când Maika dispăru pe coridor. De la postul CMA se putea auzi orice discuţie din salon prin intermediul amplificatoarelor.

La nouă şi un sfert, după ceasul navei, Komov se opri în mijlocul salonului şi se uită în jur. Totul era pregătit: detectorul reglat şi conectat, pe masă farfurii cu dulciuri, lumina reglată la intensitatea diurnă locală. Komov ne repetă instrucţiunile în cazul unui contact, porni aparatele de înregistrare şi ne invită să ne ocupăm locurile. Stăm şi aşteptăm.

A apărut la nouă şi patruzeci de minute, după ceasul bordului.

Se opri în prag, sprijinindu-se cu mâna stângă de tocul uşii, apoi rămase aproape un minut cu piciorul drept ridicat, timp în care ne cercetă pe fiecare prin tăieturile măştii sale mortuare. Era atâta linişte că-i puteam auzi respiraţia ritmică şi puternică funcţionând ca un mecanism perfect. De aproape, în lumina puternică, lăsa o impresie halucinantă. Era straniu în toate: înfăţişarea complet liniştită, dar în acelaşi timp inumană, pielea bleu verzuie, lucioasă, parcă lăcuită, amplasarea disproporţionată şi dizgraţioasă a muşchilor şi tendoanelor, genunchii neobişnuit de puternici şi masivi, labele picioarelor uimitor de înguste şi lungi. Mă surprinse că nu era atât de scund cum îmi imaginasem, fiind cam de înălţimea Maikăi. Nu mai puţin ciudată era şi lipsa unghiilor la degetele mâinii stângi. În pumnul drept strângea o grămăjoară de frunze proaspete.

Îşi aţinti atât de mult privirea asupra lui Vandehuze încât îmi trecu prin cap o idee nebunească: poate Piciul a înţeles menirea detectorului. Într-un sfârşit, bravul nostru căpitan îşi zbârli cam nervos perciunii şi contrar instrucţiunilor se aplecă uşor înainte.

— Formidabil, rosti clar şi răspicat Piciul, cu vocea lui Vandehuze.

Indicatorul nostru se „înverzi”. Nervos, căpitanul îşi zbârli din nou perciunii şi zâmbi îndelung. Faţa Piciului se învioră imediat şi Vandehuze primi drept răsplată o serie de grimase înfiorătoare succedate aproape instantaneu. Imediat o transpiraţie rece inundă fruntea lui Vandehuze. Nu ştiu cum s-ar fi terminat totul, dacă Piciul nu s-ar fi dezlipit în fine de tocul uşii. Se prelinse de-a lungul peretelui şi se opri lângă ecranul video-fonului.

— Ce-i asta? întrebă el.

— Un videofon, răspunse Komov.

— Da, spuse Piciul. Totul se mişcă şi de fapt nu se mişcă nimic. Imagini.

— Uite mâncare, spuse Komov. Vrei să mănânci?

— Mâncare separat? întrebă enigmatic Piciul şi se apropie de masă. Asta-i mâncare? Nu prea seamănă. Mister.

— Cu ce nu seamănă?

— Nu seamănă a mâncare.

— Gustă totuşi, îl sfătui Komov, împingând spre el o farfurie cu prăjituri.

Piciul căzu brusc în genunchi, întinse mâinile şi deschise gura. Tăceam stupefiaţi. Piciul rămăsese stană de piatră. Ţinea ochii închişi. Totul nu dură decât câteva secunde, apoi Piciul căzu pe spate, se aşeză şi cu o mişcare bruscă aruncă în faţa lui, pe podea, frunzele mototolite. Faţa începu din nou să-i tremure spasmodic. Se apucă să mute frunzele cu mişcări precise şi repezi ale degetelor de la mâini, ajutându-se uneori şi cu piciorul. Împreună cu Komov ne-am ridicat din fotolii, întinzând gâturile şi urmărind cu sufletul la gură ce se petrece. Frunzele se aranjară parcă singure într-un desen bizar, fără-ndoială regulat, dar care nu ne trezea niciun fel de asociaţii. Piciul se opri o clipă ca împietrit şi brusc adună frunzele într-o grămăjoară. Faţa îi încremeni din nou.

— Deci asta-i mâncarea voastră. Eu nu mănânc aşa ceva.

— Uite cum trebuie să faci, spuse Komov. Întinse mâna, luă o prăjitură şi cu o mişcare intenţionat lentă, o duse la gură, muşcă încet şi începu să mestece demonstrativ. Faţa lividă a Piciului tresări convulsiv.

— Nu se poate! ţipă el. Nu e bine să bagi în gură cu mâinile. N-o să fie bine!

— Încearcă totuşi, insistă Komov, aruncându-şi privirile spre detector. Se opri brusc. Ai dreptate. Nu e voie. Şi atunci ce facem?

Piciul se aşeză pe călcâiul stâng şi rosti cu un glas profund de bariton:

— Greieraşul meu! Ce prostie. Spuneţi-mi din nou: când plecaţi de aici?

— Acum e greu de explicat, se înmuie Komov. E foarte important să ştim totul despre tine, încă nu ne-ai povestit nimic. Când vom afla tot, vom pleca, dacă asta ţi-e dorinţa.

— Ştii totul despre mine, rosti Piciul cu vocea lui Komov. Ştii cum am apărut. Ştii cum am ajuns aici şi de ce-am venit la tine. Ştii tot despre mine.

Ochii îmi ieşiră din orbite, dar Komov rămase impasibil:

— De ce crezi că aş şti toate astea? întrebă el.

— Am cugetat. Am înţeles.

— Extraordinar, spuse calm Komov. Chiar aşa şi este. Nu ştiu însă cum ai trăit aici înainte de a veni eu.

— Dacă veţi afla totul despre mine, veţi pleca imediat?

— Da, dacă vrei.

— Atunci, întreabă-mă. Întreabă-mă cât mai repede pentru că şi eu vreau să-ţi pun întrebări.

Am privit indicatorul. M-am uitat aşa, pur şi simplu. Mi se făcu rău. Doar cu câteva clipe în urmă, încă mai ardea lumina albă neutră, pentru ca acum să te izbească rubiniul emoţiilor negative. Am observat în treacăt că Vandehuze părea îngrijorat.

— Mai întâi, povesteşte-mi, îl întrebă Komov, de ce ai stat atât de mult timp ascuns?

— Curbospat, rosti clar Piciul şi se aşeză pe călcâiul drept. Ştiam de mult că oamenii se vor întoarce şi, aşteptându-i, îmi era rău. Pe urmă am văzut: oamenii au venit. M-am gândit mult şi am înţeles că dacă le voi cere, oamenii vor pleca şi va fi bine. Vor pleca negreşit, însă nu ştiam când. Sunt patru. Foarte mulţi. Chiar şi unul e prea mult. Totuşi mai bine decât patru. Am intrat la unul şi i-am vorbit toată noaptea. Mister. M-am gândit: un singur om nu va vorbi niciodată. Am venit la toţi patru. A fost foarte vesel, ne-am jucat cu imaginile, fugeam ca valurile. Iar mister. Seara am văzut: unul stă separat. Tu. M-am gândit şi am înţeles: mă aştepţi. M-am apropiat. Motanul din Cheshire!... Uite-aşa a fost.

Vorbea aspru, sacadat, cu vocea lui Komov şi doar nonsensurile le rostea cu acea voce necunoscută de bariton. Mâinile şi degetele Piciului nu se opriră nici o clipă, el însuşi agitându-se energic, dar neînchipuit de uşor, ca şi cum s-ar fi prelins într-o succesiune de poze. Era o privelişte ameţitoare: pereţii familiari ai salonului, aroma vanilată a prăjiturilor, totul atât de intim şi firesc şi doar în această insolită lumină vineţie stătea pe podea o mică monstruozitate flexibilă, energică, lină... şi o luminiţă rubinie pe panou...

— De unde ştiai că oamenii se vor întoarce? întrebă Komov.

— Am cugetat şi am înţeles

— Poate ţi-a povestit cineva?

— Cine? Pietrele? Soarele? Tufişurile? Sunt singur împreună cu imaginile mele. Dar ele tac. Pot doar să mă joc cu ele. Nu, oamenii au venit şi au plecat. Mută repede câteva frunzuliţe pe podea. M-am gândit şi am înţeles: vor veni din nou.

— De ce ţi-a fost însă rău?

— Pentru că există oameni.

— Oamenii n-au făcut niciodată rău nimănui. Oamenii nu vor decât binele celor din jur.

— Ştiu, spuse Piciul. Dar am spus un lucru: oamenii vor pleca şi totul va fi bine.

— Ce rău ţi-au făcut oamenii?

— Existenţa lor sau venirea lor: acesta-i necazul. Plecarea lor definitivă: asta-i bine.

Luminiţa roşie îmi sfredelea sufletul. N-am mai rezistat şi pe sub masă, l-am lovit uşor cu piciorul pe Komov.

— De unde ştii că spunând oamenilor să plece, ei vor pleca? întrebă Komov, ignorându-mă.

— Ştiu că oamenii vor binele tuturor celor din jur!

— Dar cum ai aflat? N-ai avut niciodată legături cu oamenii.

— M-am gândit mult. Mult timp n-am înţeles. Pe urmă am înţeles.

— Când? De mult?

— Nu, nu de mult. Când ai plecat de pe lac, am prins un peşte. M-am mirat foarte tare. Nu ştiu de ce, dar a murit. Am cugetat şi am înţeles că veţi pleca negreşit, dacă vi se va cere.

Komov îşi muşcă buza de jos.

— Odată, am adormit pe ţărmul oceanului, începu el brusc. Când m-am trezit, am văzut lângă mine, întipărite în nisipul umed, urmele unor tălpi de om. Am stat, m-am gândit şi-am înţeles că în timpul somnului trecuse pe lângă mine un om. De unde ştiu asta? Doar n-am văzut omul, ci doar urmele. Înainte de a adormi nu fuseseră deloc, la trezire însă apăruseră urme clare de om şi nu de valuri sau de pietre căzute din munţi, deci pe lângă mine trecuse un om în timp ce dormeam. Aşa gândim noi. Tu cum gândeşti? Au venit oamenii. Nu ştii nimic despre ei. Cum ai ajuns la concluzia că vor pleca neapărat, pentru totdeauna, dacă vei vorbi cu ei? Cum te-ai gândit?

Piciul tăcu surprinzător de mult, vreo trei minute. Pe faţa şi pe pieptul lui porni din nou dansul muşchilor. Degetele lui agile mutau fulgerător frunzele, apoi le împrăştiau brusc cu piciorul şi spuse tare cu voce de bariton:

— Asta da întrebare. La trinchet!

Vandehuze tuşi în colţul lui şi Piciul se uită imediat înspre el:

— Formidabil! exclamă el cu acelaşi timbru de bariton. Mereu am vrut să ştiu de ce ai părul atât de lung pe obraji.

Se aşternu tăcerea. Brusc, rubiniul se stinse, transformându-se în smarald.

— Răspunde, Iacov, îi ceru liniştit Komov.

— Hm... mormăi Vandehuze, înroşindu-se. Cum să-ţi spun eu, băiatul meu... Îşi zbârli absent perciunii... Aşa-i frumos, aşa-mi place... Cred că e o explicaţie suficientă, ce zici?

— Frumos... îmi place... repetă Piciul. Clopoţel! spuse dintr-o dată tandru. Nu, nu mi-ai explicat. Aşa nu se poate. De ce numai pe obraji? De ce nu şi pe nas?

— Dar pe nas nu e frumos, îl povăţui Vandehuze. Şi apoi când mănânci îţi intră în gură...

— Adevărat, aprobă Piciul. Dar dacă e pe obraji, atunci când mergi prin tufişuri, n-ai cum să nu te agăţi. Eu mereu am păţit-o, deşi am părul pe cap, deci mai sus.

— Hm... Ştii, eu rareori umblu prin tufişuri.

— Să nu umbli prin tufişuri, îl avertiză Piciul. Va fi dureros.

Vandehuze nu găsi răspunsul, dar era satisfăcut. Indicatorul arunca sclipiri de smarald. Piciul uitase de grijile sale, iar bravul nostru căpitan, căruia îi plăceau atât de mult copiii, fără-ndoială se înduioşase puţin. În afară de asta, îl măgulea pesemne faptul că perciunii lui, până acum obiect al glumelor noastre, mai mult sau mai puţin proaste, jucaseră un rol atât de însemnat în desfăşurarea contactului. Veni însă şi rândul meu. Piciul mă privi brusc în ochi şi mi-o trânti:

— Dar tu?

— Ce-i cu mine? am întrebat cam agresiv, fiind luat prin surprindere.

Imediat, Komov, cu o vădită satisfacţie, nu scăpă prilejul să mă lovească în gleznă.

— Am o întrebare şi pentru tine, începu Piciul. Un lucru care m-a uimit la fel de mult. Dar ţi-era atât de frică! Era să mă omori odată: ţipai, şuierai, m-ai lovit cu aer. Am fugit până pe dealuri... Ce-i lucrul acela mare şi călduros, cu luminiţă, care face pământul neted?

— Maşini, am spus şi am tuşit. Ciberi.

— Ciberi, repetă Piciul. Sunt vii?

— Nu. Sunt maşini. Noi le-am făcut.

— Le-aţi făcut? Aşa mari? Şi se mişcă? Formidabil. Dar sunt atât de mari!

— Există şi mai mari, am spus.

— Mai mari?

— Mult mai mari, confirmă Komov. Mai mari decât aisbergul.

— Şi ele se mişcă?

— Nu, spuse Komov. Ele gândesc.

Şi Komov începu să povestească despre maşinile cibernetice. Mi-era foarte greu să înţeleg stările sufleteşti ale Piciului. Dacă porneam de la premisa că dispoziţiile sufleteşti erau într-un fel sau altul oglindite în acţiuni fizice, atunci aş fi putut spune că Piciul era profund impresionat: alerga prin salon precum motanul lui Tom Sawyer, îmbătat de valeriană. Când Komov îl lămuri că ciberii mei nu pot fi consideraţi nici vii, nici morţi, se căţăra pe pereţi, apoi, epuizat, se agăţă de tavan, lipindu-se de plastic cu palmele şi labele picioarelor. Tot ce aflase despre maşini, maşini gigantice ce gândesc mai repede decât oamenii, ce socotesc şi răspund la întrebări de un milion de ori mai rapid, toate aceste noutăţi transformară Piciul într-un ghem, îl descolăciră şi îl aruncară pe coridor, pentru ca în secunda următoare să se rostogolească din nou la picioarele noastre, gâfâind zgomotos, privindu-ne cu ochii imenşi şi întunecaţi, făcând disperat grimase. N-am mai întâlnit şi nu cred că voi mai întâlni vreodată un ascultător atât de satisfăcut. Beculeţul strălucea ca un ochi de pisică, în timp ce Komov vorbea întruna cu o voce monotonă, exprimându-se clar şi precis, extrem de simplu, strecurând uneori vorbe conspirative: „Dar despre asta o să discutăm mai târziu, în detaliu” sau „în realitate e mult mai complicat şi mai interesant, dar deocamdată, bineînţeles, nu ştii ce înseamnă hemostatica”.

Abia termină Komov, că Piciul şi sări în fotoliu, îmbrăţişându-şi umerii cu braţele sale lungi şi vânjoase, după care întrebă:

— Cum aş putea să vorbesc şi ciberii să mă asculte?

— Ai făcut-o deja, i-am spus.

Se prelinse ca o umbră din fotoliu, în tăcere, şi întinzându-şi mâinile se propti de masa din faţa mea.

— Când?

— Atunci când săreai în faţa lor, iar cel mai mare dintre ei, îl cheamă Tom, se oprea şi te întreba ce ordine ai să-i dai.

— Dar de ce nu auzeam întrebarea?

— O vedeai numai. Îţi aminteşti că acolo licărea un foculeţ roşu? Asta era întrebarea. Tom te întreba în felul lui.

Piciul se mută pe podea.

— Formidabil! şopti încetişor cu vocea mea. Deci, ăsta e jocul... un joc formidabil. Spărgătorul de nuci!

— Ce-nseamnă „spărgătorul de nuci”? întrebă brusc Komov.

— Nu ştiu, se grăbi să răspundă Piciul. Sunt doar trei cuvinte. Totuşi e plăcut să le rosteşti. Motanul din Cheshire. S-spărgătorul de nuci.

— De unde ştii aceste cuvinte?

— Le-am ţinut minte. Doi oameni mari şi buni. Mult mai mari decât voi... Trinchet! Spărgătorul de nuci!... Greieraş pe cuptoraş... Marr-ry, Marr-ry! Broscuţa mea vrea să mănânce!

La drept vorbind, mă trecură fiorii. Vandehuze deveni palid, iar perciunii i se pleoştiră. Piciul striga cuvintele cu un glas mare de bariton: închizi ochii şi-ţi apare în faţă un bărbat uriaş, plin de energie şi de bucuria vieţii, neînfricat, puternic, bun... Apoi, ceva se schimbă în intonaţia vocii şi el murmură încetişor, cu o nespusă tandreţe:

— Pisicuţa mea, puiule... Şi dintr-o dată, cu o voce duioasă de femeie: „Clopoţelule! Iar eşti ud...”.

Tăcu, lovindu-şi nasul cu degetul.

— Şi toate astea le ţii minte? se miră Komov.

— Desigur, confirmă Piciul cu vocea lui Komov. Tu nu ţii minte totul?

— Nu, răspunse Komov.

— Fiindcă gândeşti altfel decât mine, spuse hotărât Piciul. Eu ţin minte totul. N-am să uit niciodată ce s-a petrecut sau a fost vreodată în jurul meu, iar dacă se-ntâmplă totuşi, nu trebuie să mă gândesc prea mult că îmi reamintesc totul. Dacă vrei să cunoşti mai multe despre mine, am să-ţi povestesc altă dată, însă acum spune-mi: ce e sus? Ieri mi-ai spus: stelele. Ce sunt stelele? De sus cade apa. Câteodată nu vreau, dar ea cade. De unde apare? De unde vin navele? Sunt foarte multe întrebări, iar eu m-am gândit foarte mult. Sunt atât de multe răspunsuri diferite şi toate sunt împletite între ele ca frunzele... Strânse frunzele de pe podea într-o grămăjoară. Se acoperă una pe alta, se deranjează între ele. Poţi să-mi răspunzi?

Komov începu să povestească, în timp ce Piciul porni să se agite, tremurând tot de emoţie. Mă cuprinse ameţeala, totul îmi juca în faţa ochilor şi, închizându-i, m-am întrebat cum se face că aborigenii nu i-au explicat asemenea lucruri elementare, cum de au reuşit să-l prostească în aşa fel încât nici măcar să nu bănuiască existenţa lor şi cum de izbuteşte să-şi amintească totul perfect, chiar de când era prunc. De fapt, lucrul cel mai îngrozitor este că nu înţelege nimic din ce memorează.

Komov tăcu brusc şi imediat mă trăsni mirosul înţepător al amoniacului. Am deschis ochii. Piciul dispăruse şi doar fantoma lui străvezie şi slabă se risipea rapid deasupra grămăjoarei de frunze. În depărtare se despica membrana intrării. Vocea Maikăi se făcu auzită în interfon:

— De ce s-a cărăbănit aşa? S-a întâmplat ceva?

M-am uitat la Komov. Îşi freca mâinile, zâmbind îngăduitor.

— Mda, mormăi el. Iată o situaţie interesantă... Maia!... strigă el. Au apărut mustăţile?

— Opt bucăţi, răspunse Maika. Au stat nemişcate de a lungul crestei şi chiar acum au dispărut... erau chiar colorate: galbene, verzi... Am făcut şi câteva fotografii...

— Bravo, o lăudă Komov. La următoarea întâlnire cu siguranţă vei fi şi dumneata prezentă... Iacov, hai să luăm registogramele şi să mergem la mine. Iar tu, Stasi... Se ridică şi se îndreptă spre colţul unde era montat blocul videofoanelor. Uite caseta, Stasi. Trimite-o urgent, direct la centru. Copia am s-o iau pentru analiză... Unde văzusem aparatul de proiecţie?... Ah, uite-l... Cred că mai avem la dispoziţie vreo trei patru ore, după care va veni din nou... Ah, să nu uit Stasi! Uite-te şi prin radiograme, vezi dacă merită ceva. Doar de la Centru, bază sau personal din partea lui Garbovski sau Mboga.

— M-aţi rugat... am început, ridicându-mă. Trebuie să mai vorbiţi şi cu Mihail Albertovici.

— Ah, da! Faţa lui Komov exprima vinovăţia. Ştii, Stasi, e cam ilegal, dar... Fii drăguţ, transmite înregistrarea pe două canale concomitent: nu numai la Centru, ci şi la bază, personal şi confidenţial lui Sidorov. Pe răspunderea mea.

— Poţi şi pe-a mea, am mormăit, deja dincolo de ieşire.

Am intrat în sala comenzilor şi, introducând caseta în automat, am cuplat pe emitere şi-am început să mă uit prin radiograme. De data asta erau puţine; doar trei, probabil centrul luase măsuri. O radiogramă era de la Informator şi conţinea cifre, nişte litere greceşti şi unele semne pe care le mai văzusem cândva, cred că atunci când reglasem instalaţia de scris. A doua radiogramă era de la Centru: Bader continua perseverent să ceară considerentele preliminare alegerii zonelor susceptibile de a fi locuite de aborigeni, tipurile posibile de contact ce urmează să aibă loc, ţinând cont de clasificarea lui Bulow şi altele. A treia radiogramă era de la Sidorov: îl întreba oficial pe Komov de necesitatea stabilirii unei ordini în aducerea

eşalonată a instalaţiilor cerute în zona contactului. Am stat şi am reflectat. Am stabilit că, probabil, Komov are nevoie de prima radiogramă, că pe-a treia n-am să i-o dau, n-ar fi frumos faţă de Mihail Albertovici, iar în ceea ce-l priveşte pe Bader, să mai aştepte. Parcă ne mai arde acum de presupunerile preliminare.

După o jumătate de oră, automatul semnaliză încheierea transmisiei. Am scos caseta, am luat două radiograme şi-am plecat la Komov. Când am intrat la el în cabină, stătea împreună cu Vandehuze lângă proiector, iar pe ecran te ameţeau deplasările bruşte şi fulgerătoare ale Piciului în faţa figurilor noastre uimite şi a fizionomiei încordate a lui Komov. Vandehuze „răsărea” de după proiector, stând aplecat spre ecran, cu perciunii prinşi în pumnii încleştaţi.

— Ridicare bruscă şi temporară, mormăia el. A atins patruzeci şi trei de grade... Iar acum, atenţie la encefalogramă, Ghenadi... Uite, apare încă o dată valul lui Peters...

În faţa lui, masa era înţesată de suluri, registrogramele detectorului nostru, o mare parte din ele fiind aruncate şi pe pat sau chiar pe podea.

— Aha..., urmări Komov cu degetul pe registrogramă. Aha... Dar, ia stai, ce se întâmplă aici? Opri proiectorul, se întoarse după unul dintre suluri şi mă observă. Da? întrebă iritat.

I-am dat radiogramele.

— Ce-i cu astea? întrebă nerăbdător. Aaa... Se uită grăbit peste radiograma Informatorului, surâse şi o aruncă de-o parte. E cu totul altceva, spuse. De altfel, n-aveau de unde să ştie... Citi radiograma lui Sidorov şi îşi ridică privirile spre mine. Aţi trimis-o?

— Da.

— Bun, mulţumesc. Trimiteţi o radiogramă în care să specificaţi că instalaţiile solicitate nu-mi sunt deocamdată necesare... Până la noi cerinţe.

— Am înţeles.

Am ieşit.

Am conceput radiograma şi am trimis-o la bază. Mi-am zis că n-ar fi rău să văd cum o mai duce Maika. Învârtea posomorâtă vernierele, ba chiar cu încăpăţânare. Probabil se antrena pentru fixarea ţintelor la tragerea cu tunul în obiectivele îndepărtate.

— Inutil, răbufni ea. Dacă scuipă toate odată, kaput. Nici măcar nu clipim.

— În primul rând, poţi mări unghiul solid de distrugere, am început să-i explic, în timp ce mă apropiam. Desigur, eficacitatea se micşorează cu trei patru ordine de mărime, în schimb acoperi un sfert din orizont, iar aici distanţele nu sunt chiar atât de mari... În al doilea rând, crezi că într-adevăr vor trage?

— Tu ce zici?

— Nu prea se vede...

— Păi, dacă nu se vede, de ce stau aici?

M-am aşezat lângă fotoliul ei, pe podea.

— La drept vorbind, nu ştiu, am spus. Totuşi trebuie să-ţi reamintesc că planeta e biologic activă şi atunci nu putem să nu respectăm instrucţiunile. Dacă ni s-ar fi permis utilizarea paznicilor cercetaşi...

Am tăcut un timp.

— Ţi-e milă de el? întrebă brusc Maika.

— Nu ştiu. De ce milă? Mai degrabă groază... Iar cu mila... În fond, de ce mi-ar fi milă? E vioi, viguros... Nu arată deloc jalnic...

— Nu-i vorba de asta... Cum să mă exprim?... Uite, am ascultat tot şi mi s-a făcut silă de felul cum se poartă Komov cu el. Îl dispreţuieşte profund...

— Cum adică, „îl dispreţuieşte”? Komov are de pregătit un contact, după o strategie precisă... Trebuie să admiţi că numai prin Piciul putem stabili contactul...

— Înţeleg. Probabil că de asta mi-e silă. Evident, Piciul nu ştie nimic despre aborigeni... O unealtă oarbă!

— Atunci, nu mai ştiu, am renunţat eu. Cred că ai căzut în sentimentalism. Totuşi, nu e un om, e doar un aborigen. Realizăm un contact cu el, iar pentru asta trecem obligatoriu peste nişte bariere, dezlegăm enigme ghicitori şi adoptăm atitudini reale, lucide. Sentimentele n-au ce căuta aici. La drept vorbind, nici pe el nu-l încearcă sentimentele de dragoste. Nici nu poate avea. La urma urmei, ce-nseamnă un contact? Confruntarea a două strategii.

— Uff, izbucni Maika. Ce plictisitor eşti! Parca-i fi de pâslă. Nu ştii decât să programezi. Cibertehnician...

Nu m-am supărat. Vedeam că Maika e de acord în principiu, dar ceva o sâcâia...

— Iar presimţi ceva, am zgândărit-o. De fapt, ştii foarte bine şi singură că unicul firicel care ne leagă de aceşti invizibili este Piciul. Dacă nu-i vom fi pe plac, dacă nu-l vom cuceri...

— Ei, tocmai asta e, mă întrerupse Maika. Orice ar face Komov, orice ar vorbi, simţi imediat că nu-l interesează decât un lucru: contactul. Totul pentru grandioasa lui idee a progresului vertical!

— Atunci cum să procedăm?

— Nu ştiu, ridică din umeri. Poate că Iacov... În orice caz, e singurul dintre ei care a vorbit omeneşte cu Piciul.

— Ce să spun, m-am supărat eu puţin, contact la nivel de perciuni...

Am tăcut amândoi, îmbufnaţi. Maika răsucea vernierele cu o insistenţă sporită, fixând reticulul pe vârfurile crestei înzăpezite.

— Maika, m-am hotărât într-un târziu. De fapt, vrei sau nu reuşita contactului?

— Probabil că vreau, spuse fără entuziasm. Ai văzut doar cât m-am bucurat când, în sfârşit, ne-am edificat... Dar de cum am ascultat discuţia voastră... Nu mai ştiu. Poate şi fiindcă e prima dată când particip la un contact... Îmi imaginam cu totul altfel.

— Nu. Altul e necazul şi înţeleg ce se petrece cu tine. Crezi că e un om...

— Ai mai zis asta, remarcă Maika.

— Nu, ascultă-mă până la capăt. Întotdeauna îţi sare în ochi omenescul. Priveşte însă şi din alt unghi... Să nu mai amintim de fantome şi mimetism. Ce are omenesc în general? Într-o oarecare măsură, înfăţişarea, mersul biped. Coardele vocale... Şi altceva? Nici chiar muşchii nu sunt umani, iar asta se pare că provine direct din informaţia genetică... Pur şi simplu te derutează vorbirea. Şi, într-adevăr, vorbeşte excelent... chiar şi aşa, nu-i ca la noi. Nici un om nu-i capabil să vorbească curent o limbă complet străină lui în numai patru ore, iar problema constă nu numai în bagajul de cuvinte, dar şi în intonaţie, frazeologie... Dacă vrei să ştii, e un vârcolac! Nu e un om, ci doar o imitaţie demnă de un maestru. Gândeşte-te numai: să ţii minte ce s-a întâmplat cu tine încă de la vârsta sugarului şi, parcă poţi să ştii, poate chiar în pântecele mamei... E oare omenesc?... Ai văzut vreodată un robot android? Sigur că nu, numai că eu ştiu cum arată.

— Şi ce-i cu asta? se posomorî Maika.

— Tocmai asta-i, că teoretic un robot android perfect nu poate fi construit decât dintr-un om. Va fi un supergânditor, un superemoţional, un superrezistent, toate superurile pe care le vrei, inclusiv cel de super-om. Un singur lucru nu va fi: Om.

— Vrei să spui că aborigenii l-au transformat într-un robot? zâmbi strâmb Maika.

— Nu, nu. Vreau numai să te conving că tot ceea ce este omenesc în el reprezintă în mod întâmplător doar caracteristici ale materialului iniţial... şi că nu trebuie să sădim în jurul lui sentimente. Consideră că porţi o discuţie cu mustăţile colorate...

Maika mă prinse brusc de umăr şi spuse cu jumătate de glas:

— Uite, se întoarce!

M-am ridicat puţin şi am privit ecranul. Venind dinspre mlaştină direct spre navă, fugea cu paşi mărunţi un omuleţ strâmb. Înaintea lui, o umbră şovăitoare, scurtă, neagră vineţie. Ciuful murdar din creştetul capului arunca reflexe roşcate. Se întorcea Piciul. Se grăbea. Cu mâinile lungi, îmbrăţişa la piept ceva asemănător unui coş mare, plin cu vârf de pietre, probabil foarte greu.

Maika cuplă interfonul.

— Postul CMA, către Komov, spuse ea răspicat. Se apropie Piciul.

— Te-am auzit, răspunse imediat Komov. Iacov, la posturi... Popov, înlocuiţi-o pe Glumova la postul CMA. Maika, vino în salon.

Maika se ridică plictisită.

— Du-te, du-te, am îndemnat-o. Priveşte-l îndeaproape, vas plin cu durere ce eşti...

Pufni supărată şi fugi pe scări. I-am ocupat locul. Piciul era deja foarte aproape. Acum îşi încetinise fuga şi privea nava. Mă încercă din nou senzaţia că se uită direct în ochii mei.

Deodată am observat cum deasupra crestelor, pe cerul vânăt cenuşiu, apărură ca din nimic, de parcă se developaseră, nişte antene înfiorător de mari, ale unor gândaci gigantici. Ca şi până acum, se îndoiau uşor, vibrau, se contorsionau. Le-am numărat. Şase.

— Post CMA! mă chemă Komov. Câte mustăţi au apărut la orizont?

— Şase. Trei albe, două roşii şi una verde.

— Vezi, Iacov, spuse Komov, o ritmicitate precisă. Piciul la noi, mustăţile afară.

Se auzi vocea înfundată a lui Vandehuze:

— Mă închin în faţa clarviziunii dumneavoastră, Ghenadi, dar cred că paza rămâne deocamdată obligatorie.

— E dreptul dumneavoastră, comentă sec Komov. Maika, aşează-te aici...

Am raportat:

— Piciul a ajuns în unghiul mort. Cară un coş imens cu pietre.

— Clar, spuse Komov. Fiţi gata!

Eram atât de concentrat să nu scap vreo vorbuliţă, încât mi-a sărit inima din piept la auzul unei bubuituri prelungi. La început, n-am realizat că Piciul îşi răsturnase bolovanii pe podea. Auzeam suflul lui puternic, apoi o voce de copilaş rosti brusc:

— Mam-a-a-a! Şi din nou: Ma-ma-a-a!

Se auzi apoi, deja bine cunoscut mie, plânsetul în sughiţuri al unui copilaş de un an. Amintindu-mi de el, se strânse ceva în mine, înţelegând totodată şi semnificaţia plânsetului: Piciul o zărise pe Maika. Nu trecu mai mult de o jumătate de minut şi plânsetul încetă, pietrele huruiră din nou, apoi vocea lui Komov:

— Asta-i întrebarea: de ce mă interesează toate astea? Tot ce mă înconjoară. De ce-am tot timpul întrebări? Doar mi se face rău de la ele: douăzeci de întrebări pe zi. Încerc să mă salvez: fug, toată ziua fug sau înot; nu mă ajută. Încep să mă gândesc. Câteodată îmi vine răspunsul. Asta-i plăcut. Câteodată vin mai multe răspunsuri şi nu pot să aleg. Sunt nenorocit. En-nigmă! La început credeam că întrebările vin dinăuntru. Dar m-am gândit şi am înţeles: tot ce vine din interior trebuie să-mi facă plăcere. Înseamnă că întrebările vin dinafară? E just? Gândesc la fel ca tine. Atunci unde stau ele, unde atârnă, care-i punctul lor?

Pauză. Se auzi apoi vocea adevărată a lui Komov. Semănau foarte mult între ele, doar că adevăratul Komov nu vorbea la fel de sacadat şi strident. În general, puteai să le deosebeşti, dacă ştiai despre ce este vorba.

— Aş putea să-ţi răspund chiar acum la întrebare, şopti Komov, dar mi-e teamă să nu greşesc... să nu răspund incorect sau imprecis. Când am să aflu totul despre tine, am să-ţi răspund fără teama de a greşi.

Pauză. Huruiră din nou pietrele mutate de Piciul.

— Ff-fragment, spuse Piciul. Încă o întrebare. De unde vin răspunsurile? M-ai obligat să mă gândesc. Întotdeauna am crezut că atunci când găseşti un răspuns e o plăcere, iar dacă nu, atunci se produce o nenorocire. Mi-ai povestit cum gândeşti. Am cugetat şi mi-am amintit că deseori gândeam şi eu la fel, iar răspunsurile veneau des. Le văd cum vin. Aşa cum fac volumul pentru pietre. Uite aşa. „Coşul”, suflă Komov. Da, coşul. O nuia se agaţă de alta, o alta de a treia, a treia mai departe şi iese... coşul. Se vede cum. De multe ori însă mă gândesc, din nou huruiră pietrele, şi răspunsul e deja gata. Am o grămadă de nuiele şi dintr-o dată îmi apare coşul. De ce?

— Şi la întrebarea asta, spuse Komov, îţi pot răspunde, dar numai atunci când voi afla totul despre tine.

— Atunci află! îi ceru Piciul. Află mai repede! De ce nu afli?... Dar îţi pot povesti şi singur. Era o navă, nu mai mare ca a ta, acum e mult mai mică, era totuşi foarte mare. Asta ştii şi singur. Pe urmă a fost aşa.

Din interfon se auzi un pocnet şi o trosnitură îngrozitoare, imediat începu să ţipe disperat un copil în registre neînchipuit de înalte, iar printre aceste trosnete şi lovituri, printre zgomotele de sticlă spartă, dincolo de ţipătul sfâşietor al copilului, se desluşea o voce gâtuită, horcăitul unui bărbat:

— Mary... Mary... Ma-a-ry...

Copilul ţipa insuportabil şi un timp nu se mai auzi nimic altceva. Apoi un hârşâit, nişte icnete înăbuşite: cineva se târa pe podeaua acoperită de cioburi şi dărâmături. Se rostogoli ceva cu un zăngănit puternic. O voce cunoscută de femeie suspină, paralizată de groază:

— Şura... Unde eşti, Şura?... Mă doare... Ce s-a întâmplat? Unde eşti? Nu văd nimic, Şura... Răspunde-mi! Ah, cum mă doare! Ajută-mă, nu văd nimic...

În plus, ţipătul neîntrerupt al copilaşului. Femeia tăcu, după un timp o imită şi copilul. Am răsuflat şi-am observat că ţin pumnii încleştaţi, iar unghiile îmi intraseră adânc în palme. Maxilarele îmi amorţiseră.

— A durat mult, spuse triumfător Piciul. Obosisem să tot ţip. Am adormit. Când m-am trezit, întuneric ca la început. Mi-era frig şi foame şi-mi doream atât de mult să mă satur şi să mă încălzesc, încât aşa s-a şi întâmplat.

O cascadă întreagă de sunete complet necunoscute se revărsă din interfon. Un bâzâit uşor, în creştere, ţăcănituri dese,

pocnete cu reverberaţii, ca nişte ecouri înfundate, un mormăit gros, extrem de greu auzibil, un chiţăit, un scârţâit, un zumzet, lovituri metalice, de alămuri, plesnituri... A durat mult, vreo câteva minute. Brusc, nu se mai auzi nimic, după care vocea puţin sufocată a Piciului:

— Nu, aşa nu pot povesti. Voi vorbi numai despre ce-am văzut şi înţeles. Prea mult, ce pot face?

— Şi ţi-au dat de mâncare? Te-au încălzit? întrebă Komov liniştit.

— Se pare că da, aşa cum am vrut. Şi de atunci, totul a fost aşa cum mi-am dorit. Până când a venit prima navă.

— Dar asta ce-a fost? întrebă Komov şi după mine imită foarte bine învălmăşeala de sunete pe care o auzisem anterior.

Pauză.

— Înţeleg, spuse Piciul. Nu ştii ce reprezintă, dar eu le-am înţeles. Nu pot însă să-ţi răspund. Doar nici tu nu ai cuvinte să explici asta, iar tu ştii mai multe cuvinte decât mine. Dă-mi cuvinte. Am de la tine multe cuvinte valoroase, însă inutile.

Pauză.

— Ce culoare are? întrebă Komov.

— Niciuna. Culoarea, asta e atunci când priveşti cu ochii. Acolo nu se poate privi.

— Unde acolo?

— La mine. În adânc. Sub pământ.

— Dar cum e la pipăit?

— Excelent! exclamă Piciul. Plăcere. Motanul din Cheshire! Cel mai bine e la mine. Aşa au fost până au venit oamenii...

— Acolo dormi? întrebă Komov.

— Acolo eu sunt totul. Dorm, mănânc, gândesc. Doar aici mă joc, pentru că acolo nu e loc, e prea înghesuit. Ca în apă, numai că încă şi mai înghesuit.

— Dar în apă nu se poate respira, protestă Komov.

— De ce nu se poate? Ba se poate foarte bine! Chiar te poţi juca, numai că e cam înghesuială.

Pauză.

— Acum ştii totul despre mine? întrebă Piciul.

— Nu, răspunse hotărât Komov. N-am aflat nimic despre tine. Vezi doar că n-avem cuvinte comune. Poate ai cuvinte proprii?

— Cuvinte..., repetă încet Piciul. Asta e atunci când mişti gura şi apoi auzi cu urechile. Nu. Asta e numai la oameni. Ştiam

că există cuvinte, pentru că le ţin minte. Trinchet! Ce înseamnă? Nu ştiam. Acum însă ştiu la ce folosesc multe din cuvinte. Înainte nu ştiam. Îmi făcea plăcere doar să le rostesc. Un joc.

— Acum ştii ce-nseamnă cuvântul „ocean”, rosti Komov, dar oceanul îl vedeai şi înainte. Cum îl numeai?

Pauză.

— Te ascult, insistă Komov.

— Ce asculţi? Pentru ce? L-am denumit deja, dar aşa nu se poate auzi. Asta-i înăuntru.

— Poate poţi să-mi arăţi? întrebă Komov. Ai pietre, nuiele...

— Pietrele şi nuielele nu sunt pentru arătat, protestă Piciul. Pietrele şi nuielele mă ajută în gândire. Dacă întrebarea e grea: nuiele şi pietre. Dacă nu cunosc întrebarea: frunze. Am mai multe lucruri. Apa, gheaţa care se topeşte uşor, de aceea... Piciul amuţi. Nu am cuvinte, continuă el. Multe lucruri diferite. Părul... şi multe altele pentru care nu există cuvinte. Dar toate astea sunt acolo, la mine.

Se auzi un suspin greu şi prelung. Cred că al lui Vandehuze.

Maika întrebă brusc:

— Dar când îţi mişti faţa? Ce reprezintă?

— Mam-ma... începu Piciul cu o voce plângăreaţă. Faţa, mâinile, corpul, continuă el cu vocea lui Maika, astea sunt lucruri pentru gândire şi nu sunt puţine. Ar dura prea mult ca să le denumesc.

Pauză.

— Ce facem? întrebă Komov. Te-ai gândit?

— M-am gândit la asta, spuse Piciul. Ştiu ce vrei de la mine. Aş vrea şi eu, dar nu pot. Ce problemă! Când vreau, pot orice. Dar nu cu oamenii. Nu vreau ca ei să existe şi totuşi ei sunt. Vreau să vii la mine, dar nu pot. Oamenii înseamnă nenorocire.

— Înţeleg, spuse Komov. Atunci te iau cu mine. Vrei?

— Unde?

— La mine. Acolo de unde am venit. Pe Pământ, unde trăiesc toţi oamenii. Acolo o să pot afla totul despre tine şi încă destul de repede.

— Dar e foarte departe, spuse Piciul. Sau nu te-am înţeles?

— Da, e foarte departe, spuse Komov. Dar nava mea...

— Nu, spuse Piciul. Nu mă înţelegi. Nu pot aşa departe. Pur şi simplu nu pot aşa departe. Mi-e imposibil la o asemenea depărtare. Odată mă jucam pe gheaţă. Am adormit. M-am trezit din cauza fricii. O frică uriaşă, imensă. Chiar am aţipit.

Fragment! Gheaţa înota şi vedeam doar crestele munţilor. Mă gândeam că oceanul înghiţise pământul. Bineînţeles, m-am întors. Mi-am dorit intens lucrul ăsta şi gheaţa s-a întors imediat la ţărm. Dar acum ştiu, nu am voie departe. Mi-a fost nu numai frică. Mi-a fost chiar rău. Ca de la foame, dar mult mai rău. Nu, nu pot să vin la tine.

— Eh, bine, spuse Komov cu o voce silit veselă. Probabil că te-ai plictisit să-mi tot răspunzi şi să-mi povesteşti. Ştiu că-ţi place să pui întrebări. Pune şi am să-ţi răspund.

— Nu, spuse Piciul. Am prea multe întrebări să-ţi pun. De ce cade piatra? Ce-nseamnă apa caldă? De ce sunt zece degete, iar ca să socoteşti îţi trebuie numai unul? Multe întrebări. Dar nu te voi întreba acum. Acum mi-e rău. Nu poţi la mine, nu pot la tine, nu avem cuvinte. Deci nu poţi să afli totul despre mine. Enigmă. Deci nu poţi pleca. Te rog, gândeşte-te ce e de făcut. Dacă nu poţi s-o faci singur repede, lasă maşinile tale să se gândească de un milion de ori mai repede. Plec. Nu pot să mă gândesc când vorbesc. Grăbeşte-te, pentru că îmi este mai rău decât ieri, iar atunci mi-a fost mai rău decât alaltăieri.

Se rostogoli o piatră. Vandehuze suspină din nou greu şi prelung. N-am clipit bine din ochi, că Piciul deja fugea val-vârtej spre dealuri, prin şantier. Am văzut cum a trecut ca un fulger pe pistă şi deodată dispăru de parcă nici nu fusese. Şi-n aceeaşi secundă, ca la o comandă, dispărură şi mustăţile multicolore de deasupra crestelor.

— Aşa, începu Komov. N-avem de ales. Iacov, dă-mi, te rog, radiograma lui Sidorov. Să aducă instalaţiile, văd că fără mentoscop nu mă descurc.

— Bine, se învoi Vandehuze. Dar aş vrea să-ţi atrag atenţia, Ghenadi... În cursul discuţiei, becul verde nu s-a aprins nici măcar o singură dată.

— Am observat, spuse Komov.

— Dar astea nu sunt doar nişte simple emoţii negative, Ghenadi. Sunt emoţii negative pregnant exprimate...

Răspunsul lui Komov nu se mai auzi.

Am rămas la post toată seara şi jumătate de noapte, nici urmă de Pici. N-au apărut nici mustăţile, nici Maika.

ÎNTREBĂRI ŞI ÎNDOIELI

La micul dejun, Komov a vorbit întruna, deşi, având ochii înroşiţi şi obrajii supţi, era limpede că nu dormise deloc. Părea totuşi vesel şi surescitat. Sorbea mereu din ceaiul tare şi ne expunea ipotezele şi concluziile lui preliminare.

Acum era convins că aborigenii transformaseră radical organismul băiatului, dovedindu-se astfel a fi nişte experimentatori uimitor de îndrăzneţi şi curajoşi: modificaseră fiziologia şi o parte din anatomie, extinseseră incredibil de mult regiunile active ale creierului, înzestrându-l totodată cu noi mecanisme fiziologice, extindere imposibil de realizat într-un organism uman normal, în condiţiile ştiinţei pământene contemporane. Scopul acestor transformări anatomofiziologice putea fi unul de durată, aborigenii dorind pur şi simplu adaptarea pruncului neajutorat la condiţiile de existenţă complet inumane ale acestei lumi. Rămânea însă neelucidată problema modificării capitale a funcţionării sistemului nervos central, această transformare fiind ori un rezultat al schimbărilor anatomofiziologice, ori un ajutor pentru utilizarea mai eficientă a rezervelor creierului uman în scopuri bine definite, cum ar fi conservarea în creier a tuturor întâmplărilor şi senzaţiilor încă din pruncie pentru uşurarea unei adaptări inverse în cazul reîntoarcerii Piciului în societatea umană (într-adevăr, era incredibilă uşurinţa cu care Piciul se înţelesese cu noi, în cazul în care nu-i apăruserăm nici ca monştri, nici ca hidoşenii). De asemenea, nu era exclus ca memoria uriaşă a Piciului, asociată cu o dezvoltare formidabilă a centrilor nervoşi de emitere a sunetelor, să fie doar un rezultat secundar al modificării creierului său pentru atingerea obiectivului primordial: crearea unei legături psihice stabile între sistemul nervos central al Piciului şi cele ale băştinaşilor. Existenţa unei asemenea legături părea însă imposibilă, anumite fapte fiind greu de explicat altfel: răspunsurile spontane ale Piciului, fără a mai adăuga şi logica lor, împlinirea tuturor dorinţelor lui, a celor conştiente şi chiar subconştiente, ataşarea Piciului de această regiune a planetei. Această ipoteză poate explica în

acelaşi timp şi încordarea psihică puternică în care se află Piciul când apar oamenii. Însuşi Piciul nu e capabil să înţeleagă de ce-l deranjează, de fapt, oamenii. Cu siguranţă că nu-l stânjenim pe el, ci pe aborigeni. Şi acum ne-am apropiat cum nu se poate mai mult de problema naturii şi aspectului aborigenilor.

O logică simplă ne impune clasificarea aborigenilor în vietăţi microscopice sau gigantice, în orice caz incompatibile cu dimensiunile fizice ale Piciului, care-i percepe astfel ca pe un element sau eveniment al naturii ce-l înconjoară încă din copilărie (când l-am întrebat despre antene, Piciul mi-a răspuns extrem de indiferent că vede „mustăţile" pentru prima dată în viaţa lui, oricum el în fiecare zi observă câte ceva absolut nou pentru el şi iarăşi n-am reuşit să găsim cuvintele potrivite pentru a defini aceste evenimente). Din punctul lui de vedere, Komov înclina să creadă că aborigenii sunt de fapt nişte superorganisme gigantice, extrem de îndepărtate atât de structurile umanoide, cât şi de cele neumanoide cunoscute de om până în prezent. Ştim foarte puţine despre ei: numai din ce-am văzut – construcţiile (sau organismele?) monstruoase de deasupra orizontului, a căror dispariţie sau apariţie era evident legată de vizitele Piciului, sau numai din ce am auzit – sunetele complet necunoscute emise de Piciul la descrierea locuinţei sale. Ce-am înţeles? Aborigenii se află la un nivel de cunoştinţe teoretice şi practice fantastic de ridicat, chiar dacă luăm în considerare doar transformările majore la care a fost supus un prunc obişnuit. Atât. Deocamdată, chiar şi întrebările sunt puţine, deşi acestea sunt, bineînţeles, fundamentale. De ce aborigenii l-au salvat şi ajutat pe Pici, şi-n general de ce s-au interesat de el, ce treabă au cu el? De unde-i cunosc pe oameni, şi-ncă destul de bine din moment ce se descurcă în bazele lor psihologice şi sociologice? De ce totuşi refuză comunicarea cu oamenii? Cum coincide nivelul vizibil înalt de cunoştinţe cu lipsa totală de urme ale oricărui fel de activitate raţională? Să fie actuala stare deplorabilă a planetei tocmai rodul acestei activităţi? Sau această stare este deplorabilă numai din punctul nostru de vedere? De fapt, cam acestea ar fi toate problemele fundamentale. El, Komov, mai avea ceva idei în acest sens, dar considera prematură o expunere în această privinţă.

Oricum, un lucru era clar. Descoperirea era de o importanţă primordială şi trebuia dusă până la capăt, lucru posibil doar cu ajutorul Piciului. În curând urma să primim şi instalaţia

cefaloscopică, alături de una din categoria „tehnică specială”, cu un randament de utilizare de 100%, doar în cazul în care Piciul ar fi avut deplină încredere în noi şi, mai ales, dacă ne-ar fi simţit lipsa.

— Astăzi nu mă întâlnesc cu el, stabili Komov, punând de-o parte paharul gol. Azi e rândul vostru. Stasi, arată-i-l pe Tom. Maika, învăţaţi-l să se joace cu mingea, plimbă-l cu gliderul. Nu vă jenaţi, băieţi, fiţi cât mai veseli cu el, cât mai naturali. Imaginaţi-vă că e frăţiorul vostru mai mic, un prichindel... Iacov, dumneata rămâi de pază, la urma urmei, dumneata ai înfiinţat-o... Dacă însă Piciul ajunge şi pe la tine, ia-ţi inima în dinţi şi dă-i voie să te tragă de perciuni, îl interesează foarte mult. Iar eu mă voi ascunde ca un scorpion, voi supraveghea şi voi înregistra totul. Aşa că fiţi buni şi puneţi-vă al „treilea ochi”. Dacă Piciul întreabă de mine, spuneţi-i că trebuie să cuget. Cântaţi-i cât mai mult în strună, faceţi-i proiecţii de filme... Arătaţi-i calculatorul. Stasi, spune-i cum funcţionează, încearcă să te-ntreci cu el în calcule. Cred că aici vă va aştepta o surpriză... Lăsaţi-l să întrebe cât mai mult, cu cât mai mult, cu atât mai bine... La locuri, băieţi, la locuri!

A şters-o. Ne-am uitat unul la celălalt.

— Ceva întrebări, cibernetician? mă întrebă Maika. O întrebare ca de gheaţă, deloc prietenoasă. Erau primele ei cuvinte de azi-dimineaţă. Nici măcar nu mă salutase.

— Nici una, dispecer. Nici o întrebare, dispecer. Te văd, dar nu te aud.

— Bineînţeles, totul merge strună, rosti abătut Vandehuze. Nu că mi-ar fi milă de perciuni. Dar...

— Chiar aşa, spuse Maika, ridicându-se. Dar...

— Voiam să spun, continuă Vandehuze, că ieri seară am primit o radiogramă de la Garbovski. L-a rugat pe Komov foarte delicat, dar hotărât, să nu forţeze contactul. Şi din nou a mai bătut un apropo, cum că ar fi vrut să ni se alăture.

— Şi ce-a spus Komov? am întrebat.

Vandehuze îşi înălţă capul şi mângâindu-şi perciunul stâng mă privi pe deasupra nasului.

— Komov s-a exprimat cam nepoliticos, răspunse el. Bineînţeles verbal. A răspuns ceva în sensul că-i mulţumeşte pentru sfat.

— Şi? am continuat să cer lămuriri. Tare aş fi vrut să-l întâlnesc pe Garbovski. Niciodată nu l-am văzut în realitate.

— Asta-i tot, spuse Vandehuze, ridicându-se şi el.

Ne-am îndreptat cu toţii spre arsenal, unde am găsit şi ne-am fixat pe frunte lamele late, circulare, cu cel de al „treilea ochi”: bine cunoscutele teletransmiţătoare portative cu care erau dotaţi cercetaşii singuratici şi prin care aceştia puteau transmite neîntrerupt informaţii vizuale şi acustice, în fond tot ce vedeau şi auzeau. Un lucruşor simplu, dar ingenios, inclus de curând şi în inventarul instalaţiilor E.P. Am mai zăbovit puţin, până ne-am reglat cercurile, astfel încât să nu ne apese tâmplele, să nu ne cadă pe nas sau obiectivul să nu fie obturat de glugă. Continuând cu glumele, încercam aproape disperat s-o înduplec pe Maika să glumească şi ea pe seama mea şi, ce mai încolo încoace, eram în stare de orice numai s-o înviorez puţin. În zadar. Maika rămânea posomorâtă, tăcută sau cel mult răspundea sec. În general, Maika noastră suferă de crize de ipohondrie şi-n aceste cazuri e mai bine să fie lăsată în pace, dar acum aveam senzaţia că Maika, pe lângă criza propriu zisă, era şi supărată, dar nu oricum, ci chiar pe mine. Nu-mi explicam de ce, dar mă simţeam vinovat faţă de ea şi eram complet dezorientat.

Maika plecă la ea în cabină să caute mingea, în timp ce eu l-am eliberat pe Tom, trimiţându-l pe pistă. Soarele se ridicase deja şi, cu toate că gerul nocturn se înmuiase, era încă totuşi foarte frig, pentru că nasul îmi îngheţă imediat. În plus, dinspre ocean se simţea răsuflarea unui vântuleţ puţin cam tăios. Piciul, nicăieri.

L-am alergat pe Tom în jurul pistei, oferindu-i astfel prilejul să se mai dezmorţească. Copleşit de atâta atenţie acordată, îmi cerea insistent noi ordine. Apăru şi Maika şi, ca să nu îngheţăm, „am bătut” mingea vreo cinci minute, la drept vorbind, cu multă plăcere. Încă mai speram că Maika se va „aprinde” în cele din urmă, aşa cum îi era obiceiul, zadarnic însă. Într-un sfârşit, m-am plictisit şi-am întrebat-o direct ce se întâmplase. Se aşeză pe minge, în mijlocul pistei greblate, şi îşi strânse şuba pe lângă corp.

— Ce s-a întâmplat totuşi? am repetat.

Se uită la mine posomorâtă, apoi îşi întoarse capul.

— Poate totuşi îmi răspunzi? am insistat, ridicând vocea.

— Cam bate vântuleţu’ azi! rosti Maika, uitându-se distrată la cer.

— Ce? am întrebat surprins. Ce vântuleţ?

Îşi bătu fruntea cu degetul, chiar lângă obiectivul „ochiului” şi spuse:

— E-pe-şti-pi ze-pev-ze-pec. Ne-pe a pa-u-pu-de-pe.

— Tu-pu e pe-şti-pi ze-pev-ze-pe-că-pă, i-am răspuns. A-pa-co-po-lo-po doa-pa-rî-pî e-pe-u-pu-nî-pî tra-pa-nsla-pa-to-po-ri-pî.

— Aşa e, spuse Maika. Tocmai de aceea îţi şi spun: vântuleţ.

— Da, îmi pică fisa. E cam vântuleţ, într-adevăr e vântuleţ.

Încercând să născocesc ceva pentru discuţie, m-am simţit al naibii de jenat pentru că, în afară de vântuleţ, nu reuşeam să găsesc nimic altceva şi atunci îmi trecu prin cap că n-ar fi rea o plimbare, mai ales că n-o mai făcusem până acum şi că, în ciuda faptului că mă aflam aici de aproape o săptămână, nu simţisem ca lumea acest pământ sub tălpi. În plus, exista şansa de a-l întâlni pe Piciul nostru, undeva prin tufişuri, iar dacă va dori şi el să ne revadă, atunci totul putea fi nu numai plăcut, dar şi folositor: vom lega discuţia într-o atmosferă familiară lui. I-am propus şi Maikăi. Se ridică în tăcere şi se îndreptă spre mlaştină în timp ce eu, vârându-mi nasul în gulerul de blană, am urmat-o cu mâinile înfipte cât mai adânc în buzunare. Tom, incapabil să-şi exprime întreaga solicitudine, se urni după mine, dar i-am poruncit să rămână pe loc, în aşteptarea unor ordine ulterioare.

Desigur, nu ne-am băgat în mlaştină şi, ocolind-o, ne-am strecurat printre tufişuri. Vegetaţia era jalnică: palidă, pipernicită, firavă, frunzuliţe lipsite de vlagă, albăstrii, cu reflexe metalice, rămurele noduroase, fragile, cu scoarţa portocalie, pătată. Tufişurile atingeau arareori înălţimea mea, aşa că Vandehuze n-ar fi riscat să-şi piardă aici perciunii. Sub picioare se simţea elasticitatea stratului gros de frunze căzute, amestecate cu nisip, în umbră sclipea bruma. Cu toate acestea, vegetaţia îţi impunea respect. Probabil că nu îi era uşor să crească aici: temperatura scădea în timpul nopţii până la minus douăzeci, ziua rareori trecea de zero, iar sub rădăcini – doar nisip sărat. Nu cred că ceva din vegetaţia Pământului ar fi putut să se adapteze la astfel de condiţii vitrege. Cu atât mai straniu era să-ţi imaginezi că undeva, printre tufişurile îngheţate, un omuleţ gol-goluţ umblă desculţ pe nisipul brumat.

Mi s-a părut că zăresc o mişcare în tufişurile dese din dreapta. M-am oprit şi am strigat: „Piciule!”, dar nu-mi răspunse nimeni. Ne înconjura doar liniştea îngheţată. Nici foşnetul frunzelor, nici zumzetul insectelor – toate astea ne dădeau un sentiment bizar, de parcă ne-am fi rătăcit printre

nişte decoruri de teatru. Am ocolit o limbă lungă de ceaţă aruncată de mlaştina fierbinte şi am început să urcăm panta dealului, de fapt o dună nisipoasă asediată de tufişuri. Cu cât ne ridicam, cu atât se simţea mai tare nisipul sub picioare. Ajungând pe creastă, ne-am uitat de jur împrejur. Nava era acoperită de nori ceţoşi, dar pista se zărea bine: greblată, strălucind clar şi vesel sub soare. Pe ea – o singură pată neagră: mingea lăsată de noi. În jurul ei se învârtea, greoi şi nesigur, Tom; cu siguranţă era pe cale să rezolve o problemă spinoasă: să îndepărteze acest corp străin de pe pistă sau să-şi dea viaţa la nevoie pentru acest lucru lăsat de om.

Şi chiar atunci am observat urme pe nisipul îngheţat, nişte pete umede, întunecate, pe bruma argintie. Pe aici trecuse Piciul şi nu chiar aşa de demult. Stătuse pe creastă, apoi se ridicase şi coborâse versantul, îndepărtându-se de navă. Şirul urmelor se întindea până la hăţişul vâlcelei dintre dune. „Piciule!”, am strigat din nou şi iar nu-mi răspunse nimeni. Am coborât în vâlcea.

L-am găsit imediat. Stătea culcat cât era de lung, cu obrazul lipit de pământ şi ţinându-se cu mâinile de cap. O prezenţă stranie, contrastantă şi imposibilă în acest peisaj de gheaţă. Întâi m-am speriat: poate se întâmplase ceva. Prea era rece şi incomod aici. M-am lăsat pe vine lângă el, l-am chemat şi, văzând că nu răspunde, l-am plesnit uşor peste fundul slab şi gol. Îl atingeam pentru prima oară şi mai că n-am ţipat de uimire. Mi s-a părut fierbinte ca fierul de călcat.

— A găsit rezolvarea? întrebă Piciul fără să-şi ridice capul.

— Se gândeşte, i-am răspuns. Problema e grea.

— Şi cum am să aflu dacă a găsit-o?

— Ai să vii şi îţi va spune imediat.

— Mam-ma, izbucni Piciul.

Am privit-o pe Maika. Era alături.

— Mam-ma, repetă Piciul nemişcat.

— Da, clopoţelule, şopti Maika.

Piciul se aşeză, o prelingere din starea culcată în cea aşezată.

— Mai spune o dată! ceru el.

— Da, clopoţelule, repetă Maika. Faţa i se albi şi îi apărură clar pistruii.

— Formidabil! exclamă Piciul, privind-o de jos în sus. Spărgătorul de nuci!

Am tuşit.

— Te-am aşteptat, Piciule, am spus.

Începu să mă privească. M-am abţinut cu mare greutate să nu-mi abat privirea. Avea totuşi o faţă monstruoasă.

— De ce m-ai aşteptat?

— Cum adică, de ce?... M-am pierdut puţin, dar îmi veni pe loc o idee: „Ne era dor de tine”. Ne e rău fără tine. Nu avem plăcere, înţelegi?

Piciul sări şi imediat se aşeză din nou. O făcu într-o parte, într-o poziţie foarte incomodă, n-aş fi reuşit să stau aşa nici două secunde.

— Ţi-e rău fără mine?

— Da, am spus hotărât.

— Formidabil! exclamă el. Ţi-e rău fără mine, mie mi-e rău fără tine. En-nigmă!

— De ce enigmă? m-am întristat. Dacă n-am fi putut rămâne împreună, atunci ar fi fost o enigmă. Dar acum ne-am întâlnit, putem să ne jucăm... Uite, îţi place să te joci, dar întotdeauna singur...

— Nu, mă contrazise Piciul. Doar la început m-am jucat singur. Apoi m-am jucat pe lac şi am văzut imaginea mea în apă. Am vrut să mă joc cu ea, dar ea s-a desfăcut. Atunci mi-am dorit mai multe imagini, să le am şi să mă pot juca cu ele. Şi dorinţa mi s-a împlinit.

Sări şi fugi uşor în cerc, lăsând în urma lui fantomele sale uimitoare – negre, albe, galbene, roşii. Se aşeză apoi în mijloc, uitându-se mândru în jur. Trebuie să recunosc că era un spectacol extraordinar: un băiat gol pe nisip înconjurat de o duzină de statui multicolore în diferite poziţii.

— Formidabil! am exclamat şi, uitându-mă la Maika, am invitat-o din priviri să participe la discuţie. Mă simţeam jenat că doar eu vorbesc în timp ce ea tace. Nu spuse nimic, privind posomorâtă cum se unduiau tremurător fantomele, topindu-se uşor şi degajând acel miros de amoniac.

— Am vrut mereu să vă întreb, anunţă Piciul, de ce vă înfăşuraţi? Ce-i asta? Sări spre mine şi mă trase de poalele şubei.

— Îmbrăcăminte, i-am răspuns.

— Îmbrăcăminte, repetă el. Pentru ce?

I-am explicat ce-i cu îmbrăcămintea. Nu sunt Komov. În viaţa mea n-am predat lecţii, mai ales despre îmbrăcăminte. Dar o spun fără lipsă de modestie: lecţia a avut succes.

— Toţi oamenii au îmbrăcăminte? întrebă uimit Piciul.

— Toţi, am răspuns repede ca să-nchei cu această întrebare. Practic, nu înţelegeam ce-l uimeşte.

— Dar oamenii sunt mulţi? Câţi?

— Cincisprezece miliarde.

— Cincisprezece miliarde, repetă, punându-şi în faţă degetul lipsit de unghie şi începând să-l îndoaie şi să-l îndrepte. Cincisprezece miliarde! spuse şi privi resturile străvezii de fantome. Ochii i se întunecară. Şi toţi în îmbrăcăminte... Şi ce mai e?

— Nu înţeleg!

— Şi ce mai fac ei?

Am tras în piept mult aer şi-am început să-i povestesc ce fac oamenii. E ciudat, desigur, că până acum nu m-am gândit la asta. Mi-era teamă ca Piciul să n-aibă impresia că cea mai mare parte a omenirii se ocupă doar de cibernetică. De altfel, pentru început, cred că nu era rău nici aşa. E-adevărat că Piciul nu se mai agitase ca în timpul lecţiilor lui Komov, ghemuindu-se şi îndoindu-se, dar tot asculta ca vrăjit. Când am terminat, complet încurcat în încercarea disperată de a-i da o imagine despre artă, îmi puse imediat o întrebare nouă.

— Aşa multă treabă? rămase el uimit. De ce aţi venit aici?

— Maika, povesteşte-i tu, am implorat-o cu o voce răguşită. Mi-a îngheţat nasul.

Maika mă privi ciudat, totuşi începu, lipsită de vlagă, să povestească, după mine neinteresant, despre răposatul proiect „Arca”. N-am reuşit să mă abţin şi am început s-o întrerup, încercând să colorez lecţia cu mărunţişuri pitoreşti, vârându-mă în precizări şi corecturi şi brusc m-am trezit că din nou vorbesc singur. Am socotit necesar să-mi termin povestirea cu o morală.

— Vezi şi singur, am spus. Am început o treabă, dar de cum am înţeles că planeta ta este ocupată, am renunţat imediat la proiectul nostru.

— Deci oamenii pot să afle ce va fi? întrebă Piciul. Dar asta nu e chiar aşa. Dacă oamenii ar fi putut, de mult ar fi plecat de aici.

N-am ştiut ce să mai spun. Tema mi s-a părut alunecoasă.

— Ştii ceva, Piciule, m-am înviorat eu, hai să ne jucăm. Să vezi cât e de interesant e să te joci cu oamenii.

Piciul tăcea. Am privit-o feroce pe Maika, nu înţelegeam ce-i cu ea. Doar n-am să rezolv numai eu contactul ăsta!

— Hai să mergem la joacă, Piciule, mă susţinu fără entuziasm Maika. Sau poate vrei să te plimb cu maşina zburătoare?

— Ai să zbori, am adăugat, şi totul va fi un joc: munţii, mlaştinile, aisbergul...

— Nu, se împotrivi Piciul. Zborul e o plăcere obişnuită. Asta pot şi eu.

Am sărit.

— Cum adică poţi?

Faţa lui se încreţi instantaneu. Piciul se ridică din nisip şi îşi lăsă umerii în jos.

— N-am cuvinte, spuse el. Când vreau, zbor...

— Atunci, zboară! am spus.

— Acum nu vreau, îmi răspunse precipitat. Acum am plăcere cu voi. Sări nerăbdător. Vreau să mă joc! Unde?

— Hai să fugim până la navă, i-am propus.

Scoase un ţipăt sfâşietor şi nici nu dispăru bine ecoul între dune, că noi deja eram printre tufişuri, luându-ne la întrecere. Pe Maika am lăsat-o în pace, definitiv. Să facă ce-o vrea.

Piciul aluneca printre tufişuri ca o pată de soare. Aveam impresia că nu clintise nici o ramură şi că, în general, nici măcar nu atinsese pământul. Eu, în şuba mea încălzită electric, fugeam fără să mai ţin seamă de nimic, ca un tanc pe nisip, astfel că totul trosnea în jurul meu. Am încercat tot timpul să-l ajung, dar mereu mă derutau fantomele lui, pe care le lăsa în urmă la fiecare minut. Într-o poieniţă aflată în mijlocul mărăcinişului, Piciul mă aşteptă şi mă întrebă:

— La tine se întâmplă aşa? Uite, te trezeşti şi îţi aduci aminte de ceva, văzut parcă pentru prima oară. Uneori este ceva bine cunoscut. De exemplu, că zbor. Alteori e ceva complet nou, ce n-am mai văzut niciodată.

— Da, mi se întâmplă, am spus răsuflând din greu. Asta se cheamă vis. Dormi şi visezi.

Mergeam la pas. Undeva în spate trosnea mărăcinişul: Maika.

— De unde vine asta? mă întrebă Piciul. Ce înseamnă visul?

— Combinaţii neobişnuite ale impresiilor avute cândva, am bombănit eu.

N-a înţeles, desigur, şi-am trecut la predarea unei alte lecţii de proporţii: ce sunt visele, cum apar, la ce ajută şi cât de rău i-ar fi omului fără ele.

— Motanul din Cheshire! Dar tot nu înţeleg de ce visez ceva ce n-am mai văzut încă.

Maika ne ajunse şi mergea alături, tăcută.

— De exemplu? am întrebat.

— Uneori visez că sunt mare mare, că mă gândesc şi atunci întrebările vin una după alta, întrebări uimitoare şi foarte colorate, în timp ce eu găsesc răspunsurile, şi ele uimitoare, şi cunosc foarte bine cum se formează răspunsul din întrebare. Este cea mai mare plăcere când ştii cum se formează răspunsul din întrebare. Când mă trezesc însă, nu mai ţin minte ni-ci întrebările, nici răspunsurile. Nu îmi amintesc decât de plăcere.

— Mda, am comentat evaziv. Un vis interesant. Dar n-am cum să-ţi explic. Întreabă-l pe Komov. Poate îţi explică el.

— Pe Komov? Ce înseamnă Komov?

A trebuit să-i explic sistemul nostru de nume. Înconjurasem deja mlaştina şi în faţa noastră apărură nava şi pista de aterizare. Când am terminat, Piciul spuse brusc, nitam-nisam:

— Straniu. Cu mine n-a fost aşa.

— Cum?

— Să vreau ceva pentru mine şi să nu pot.

— Dar ce vrei?

— Vreau să mă desfac pe jumătate. Acum sunt unul şi vreau să fim doi.

— Ei, frăţioare, am spus, aici n-ai ce să vrei. E imposibil.

— Şi dacă ar fi posibil? E rău sau e bine?

— Desigur, rău. Nu prea înţeleg ce vrei să spui... Poţi să te rupi în două, dar e rău de tot. Te poţi îmbolnăvi: asta se numeşte împărţirea spiritului. Şi asta se poate vindeca, deşi e atât de rău.

— E dureros? întrebă Piciul.

Am păşit pe pista greblată. Tom se deplasa deja în întâmpinarea noastră, fugărind mingea şi clipind bucuros din luminiţele de semnalizare.

— Lasă asta, am spus. Eşti bine şi aşa, întreg.

— Nu, nu sunt bine, mă contrazise Piciul, dar tocmai atunci sosi Tom şi jocul începu.

Piciul arunca întrebările ca grindina. N-ajungeam să răspund. Tom nu reuşea să execute comenzile. Mingea nu atingea pământul. Doar Piciul reuşea să facă totul.

Privit din exterior, totul părea, cred, foarte vesel. Şi-ntr-adevăr, era foarte amuzant, şi chiar Maika îşi dădu drumul până la urmă. Probabil păream nişte năzdrăvani ce chiuliseră de la şcoală pentru a se duce pe malul oceanului. La început, eram încă stânjeniţi, conştienţi că nu ne distrăm, ci muncim şi că fiecare mişcare de a noastră este urmărită, că între noi şi Piciul rămăsese ceva greu, neexprimat până la capăt, dar până la urmă totul fu dat uitării. Rămăsese doar mingea, ce zbura de la unul la altul, bucuria unei lovituri reuşite şi necazul pe neîndemânaticul Tom, ţiuiturile din urechi de la chiuiturile asurzitoare şi râsul strident, sacadat, al Piciului. Auzeam astfel, pentru întâia oară, râsul lui izvorât din uitare de sine, complet copilăresc...

Era un joc straniu, cu regulile stabilite pe parcurs de Pici. Se arătase incredibil de rezistent şi pasionat, nescăpându-i niciun prilej pentru a ne demonstra superioritatea lui fizică într-o întrecere impusă de el, ajungându-se cumva la situaţia că juca singur contra trei, iar noi şi Tom tot timpul pierdeam. La început, câştigase pentru că-l lăsasem. Apoi câştigă pentru că nu-i înţelegeam regulile, iar când le-am priceput, pe mine şi pe Maika ne împiedicau şubele. Apoi am considerat că Tom e prea neîndemânatic şi l-am alungat. Maika se ambală şi începu să se joace din răsputeri, la fel şi eu, dar tot pierdeam. Nu puteam face nimic contra acestui drăcuşor fulgerător ce prindea orice minge, trimiţând-o apoi foarte puternic şi precis, ce ţipa strident, supărat, dacă mingea întârzia mai mult de o secundă în mâinile noastre. Ne deruta complet cu fantomele lui sau, şi mai rău, cu metodele lui de a dispărea instantaneu şi de a apărea tot atât de neaşteptat în alt loc. Bineînţeles, nu ne-am predat, aburul plutea în jurul nostru să-l tai cu cuţitul, gâfâiam, transpiram, ţipam unul la altul, în orice caz am luptat până la ultima suflare. Şi, dintr-o dată, totul se termină.

Piciul se opri, conduse mingea din priviri, uitându-se cum se rostogoleşte, şi se aşeză pe nisip.

— A fost bine, spuse el. Niciodată n-am crezut că poate fi atât de bine.

— Ce? am ţipat cu respiraţia întretăiată. Ai obosit, Piciule?

— Nu. Mi-am amintit. Nu pot să uit. Nu ajută. Nu ajută nici un fel de plăcere. Nu mă mai chema la joc. Mi-e rău, iar acum e şi mai rău. Spune-i să se gândească mai repede. Am să mă rup în două, dacă nu se gândeşte mai repede. Mă doare totul înăuntru. Vreau să mă rup în două şi mi-e frică. De aceea nu pot. Dacă o să mă doară şi mai tare, n-o să-mi mai fie frică. Hai, să se gândească mai repede.

— Ce-i cu tine, Piciule? L-am muştruluit. Nu prea înţelegeam ce se întâmplă cu el, dar vedeam că într-adevăr îi e rău. Scoate-ţi toate astea din cap! Pur şi simplu, încă nu te-ai obişnuit cu oamenii. Trebuie să ne întâlnim mai des, să ne jucăm mai mult...

— Nu, se hotărî Piciul şi sări în picioare. Nu mai vin.

— Dar de ce? am ţipat. Doar a fost bine! O să fie şi mai bine! Mai sunt şi alte jocuri, nu numai cu mingea... Cu cercul, cu aripile...

S-a îndepărtat încet.

— Mai este şahul! continuam grăbit în spatele lui. Ştii ce e şahul? E un joc măreţ!

Se opri puţin. Am început să-i explic în grabă şi înflăcărat ce înseamnă şahul – şahul simplu, şahul tridimensional, şahul n dimensional... Stătea şi asculta, privind într-o parte. Am terminat-o cu şahul şi am început-o cu pokerul. Îmi aduceam aminte, înspăimântat, de toate jocurile pe care le ştiam, doar doar n-o pleca.

— Da, cedă Piciul. Am să vin.

Plecă fără să se mai oprească, împleticindu-se, direct spre mlaştină. Un timp l-am privit tăcuţi, apoi Maika ţipă: „Piciule!”, şi fugi după el, îl ajunse din urmă şi continuară să meargă alături.

Mi-am ridicat şuba, m-am îmbrăcat, am dat şi de şuba Maikăi şi m-am îndreptat nehotărât spre ei. Mă simţeam groaznic şi nu înţelegeam de ce. Parcă totuşi se terminase cu bine, Piciul promisese că se va întoarce; înseamnă că totuşi s-a legat de noi, deci se simte mai rău fără noi decât împreună... „Se obişnuieşte, repetam în mine. Nu-i nimic, se va obişnui...” Am văzut că Maika s-a oprit, iar Piciul îşi continuă drumul. Maika se întoarse şi prinzându-şi umerii fugi în întâmpinarea mea. I-am dat şuba şi am întrebat:

— Ei, ce e?

— E-n regulă, spuse ea. Ochii îi erau străvezii şi disperaţi.

— Cred că, la urma urmei... am început, dar imediat m-am oprit. Maika!, am exclamat. Ţi-ai pierdut al „treilea ochi”.

— Nu, nu l-am pierdut, spuse Maika.

ÎNDOIELI ŞI REZOLVĂRI

Piciul se îndepărtă de navă înspre vest, de-a lungul ţărmului, direct printre dune şi mărăcini. La început, l-a interesat „al treilea ochi”. Se oprea, dădea jos cercul, îl învârtea în mâini şi atunci se zărea pe ecran când cerul palid, când faţa ca de mască, bleu verzuie, când nisipul acoperit de brumă. Apoi lăsă cercul în pace. Nu ştiu din ce cauză, dar aveam impresia că obiectivul nu mai era chiar pe direcţia de mişcare, ci puţin spre dreapta – ori nu mai mergea ca de obicei, ori nu-şi pusese corect cercul. Pe ecran se derulau, săltăreţ, dune stereotipe şi tufişuri îngheţate, întrerupte când şi când de crestele fumurii ale munţilor sau de apariţia bruscă a oceanului negru cu aisberguri strălucitoare la orizont.

Aveam senzaţia că Piciul mergea fără nici o ţintă, doar unde vedea cu ochii, cât mai departe de noi. Uneori se căţăra pe câte o dună şi privea înspre noi şi atunci pe ecran apărea conul de un alb strălucitor al ER-2-ului nostru, panglica argintie a pistei de aterizare şi portocaliul Tom, singuratic, lângă peretele staţiei meteo neterminate.

După aproximativ o oră, Piciul coti brusc spre munţi. Acum soarele bătea direct în obiectiv, aşa că se înrăutăţi şi calitatea imaginii. Dunele dispărură în curând şi Piciul începu să străbată pădurea rară, păşind peste crengile putrezite, printre trunchiurile strâmbe cu coaja desprinsă şi plină de pete, umblând pe pământul brun ce mustea de apă rece ca gheaţa. Se căţără pe un bolovan răzleţ de granit, stătu puţin uitându-se în jur, sări jos, luă de pe pământ două crengi negre, alunecoase şi îşi continuă drumul lovindu-le una de alta. La început bătăile erau dezordonate, apoi se ivi şi un ritm căruia i se adăugă un zumzet, un fel de bâzâit. Sunetul, neîntrerupt şi enervant, se auzea tot mai tare. Cred că însuşi Piciul zumzăia şi bâzâia: ori un cântec, ori o discuţie cu el însuşi.

Continuă să meargă astfel, lovind, zumzăind şi bâzâind, în timp ce printre copaci apăreau tot mai des mormane de pietre, bolovani acoperiţi de muşchi şi stânci imense. Pe ecran apăru lacul. Piciul intră în el fără nicio ezitare; pentru o clipă am zărit

apa agitată, apoi imaginea se strică şi dispăru: Piciul se scufundase.

Stătu sub apă foarte mult, iar când începusem să cred că pierduse transmiţătorul şi că nu vom mai vedea nimic, după vreo zece minute apăru din nou imaginea: tulbure, spălăcită, prelingându-se pe „al treilea ochi”, încât nu mai distingeam nimic. Curând însă se desluşi în partea dreaptă a ecranului o palmă pe care sărea şi se zbătea un peşte pantian hidos.

Când obiectivul „ochiului” se limpezi, Piciul fugea. Trunchiurile copacilor se năpusteau drept spre noi dispărând fulgerător, când în dreapta, când în stânga. Gonea extrem de repede, dar nu se auzeau nici tropăituri, nici suflul respiraţiei, doar şuieratul vântului, iar soarele licărea orbitor dincolo de învălmăşeala ramurilor golaşe. Deodată se întâmplă ceva inexplicabil. Piciul se opri brusc în faţa unui bolovan gri şi îşi înfipse mâinile în el până la cot. Nu ştiu, poate că acolo era un orificiu bine mascat, deşi nu cred. După câteva secunde, când îşi scoase mâinile, acestea erau negre şi strălucitoare, iar acest ceva negru şi strălucitor se prelingea greoi de pe vârful degetelor, picurând pe pământ cu un sunet specific, de parcă locul ar fi mustit de apă. Apoi mâinile dispărură din câmpul vizual şi Piciul goni mai departe.

Se opri în faţa unei construcţii ciudate, asemănătoare unui turn înclinat, şi abia mai târziu am înţeles că e nava distrusă, „Pelicanul”. Acum vedeam şi eu ce păţise după prăbuşire şi în ce hal ajunsese după atâţia ani petrecuţi pe planetă. Priveliştea nu era prea plăcută. Între timp, Piciul se apropiase încetişor, iar acum se uita prin gaura descoperită a hubloului. Pentru un moment ecranul fu inundat de negreala beznei, apoi Piciul înconjură tot atât de încet nava ghinionistă. Se opri din nou în faţa intrării, ridică mâna şi îşi puse palma neagră cu degetele răsfirate pe corpul corodat al navei. Stătu aşa un minut, apoi se auzi din nou zumzetul şi bâzâitul enervant şi, după cum mi s-a părut, de sub degetele răsfirate se ridicară firicele de fum albăstrui. Luă în sfârşit mâna de pe navă şi făcu un pas înapoi. Pe metalul mort, înnegrit, era scobită clar o urmă: palma cu degetele răsfirate.

— Off, greieraşul meu de pe cuptoraş, rosti vocea de bariton cu nuanţe ample.

— Clopoţelule! se auzi o voce tandră de femeie.

— Zica! şopti baritonul. Zicuţa!

Plânse un prunc.

Urma palmei devie brusc lateral şi dispăru de pe ecran. Se vedea acum versantul muntos, granitul plin de crăpături, hornuri străvechi şi sfărâmături de pietre ascuţite cu frânturi de faţete strălucitoare, iarba aspră şi firavă, vâlcelele adânci, cufundate în negură. Piciul urca versantul, îi vedeam mâinile cum se prindeau de ieşituri, iar scurgerea intermitentă a pietrişului spre josul ecranului era însoţită de suflul zgomotos al Piciului, când deodată mişcarea deveni continuă şi atât de rapidă încât mă apucă ameţeala, iar versantul se îndepărta într-o prăbuşire vertiginoasă, undeva dedesubt, într-o parte. Izbucni râsul răguşit şi aspru al Piciului şi se stinse la fel de brusc precum începuse. Fără îndoială, Piciul zbura.

Pe ecran strălucea cerul gri-vânăt, străbătut într-un colţ de firişoare semistrăvezii, tulburi, pulsând ca zdrenţele unui voal prăfuit şi rupt. De-a curmezişul ecranului, trecu încet soarele de un vineţiu orbitor, apoi voalul zdrenţuit şi prăfuit acoperi totul şi imediat dispăru. Undeva, în hăuri, se zărea platoul înfăşurat în ceaţa vineţie, brăzdat de prăpăstii ca nişte răni îngrozitoare şi deschise, iar alături te surprindeau vârfurile incredibil de ascuţite ale munţilor acoperiţi de zăpada veşnică: o lume nefericită, îngheţată, revărsându-se dincolo de orizont, o lume moartă, crăpată, zbârcită. Am zărit un genunchi puternic, era al Piciului, lucind ca dat cu lac, atârnând deasupra beznei, alături de mâna lui neagră ce strângea tare un obiect. În aceste clipe, la drept vorbind, nu-mi puteam crede ochilor şi atunci m-am uitat dacă se făcea înregistrarea. Totul decurgea normal. Vandehuze era nedumerit, iar Maika, mijindu-şi neîncrezătoare ochii, îşi învârtea gâtul ca şi cum ar fi deranjat-o gulerul. Doar Komov era complet liniştit şi imobil – stătea cu coastele sprijinite de panou, ţinându-şi bărbia pe degetele împreunate. Piciul începu să cadă. Pustiul pietrificat se năpustea vijelios, învârtindu-se în jurul unei axe invizibile, iar curând se observă cu uşurinţă originea acestei axe: acea fisură neagră ce sfâşia câmpul brun, înconjurată de mormane de pietre stâncoase. Tăietura creştea, devenea tot mai largă, iar marginea ei luminată de soare părea netedă şi extrem de abruptă: nici vorbă să-i vezi străfundurile, acolo unde domnea întunericul desăvârşit. Şi-n această negură, Piciul intră ca fulgerul, iar imaginea dispăru. Maika întinse mâna şi cuplă amplificatorul, dar nici cu el nu se observa nimic, în afară doar de nişte ciudate dungi unduitoare, gri. Piciul ţipă

strident şi mişcarea se opri. „Şi-a spart capul!”, m-am îngrozit. Maika se încleştă de mâna mea cu toată puterea.

Se zăreau doar nişte pete nemişcate, totul era cernit şi negru, în schimb se auzeau sunete stranii: gâlgâieli, ţipete răguşite de cocori, sâsâieli. Apăru şi bine-cunoscutul contur întunecat al mâinii cu degetele răsfirate, apoi se mistui. Pete estompate pluteau una după alta, ţipetele cocorilor şi gâlgâielile se auzeau când mai tare, când mai încet, o flăcăruie portocalie se aprinse şi se topi uşor, apoi apăru încă una şi-ncă una. Se auzi un urlet scurt şi ecoul lui. „Daţi-mi infra”, şopti printre dinţi Komov. Maika prinse vernierul amplificatorului cu raze infraroşii şi îl dădu la maximum. Ecranul se lumină numaidecât, dar tot nu distingeam nimic.

Întreg spaţiul era plin de o ceaţă fosforescentă, e adevărat, nu din cele obişnuite, în ea ghicindu-se o oarecare structură, ca un ţesut viu, proaspăt secţionat şi aflat sub obiectivul microscopului la o distanţă focală nereglată, şi-n această ceaţă structurală se întrezăreau pe alocuri cheaguri extrem de compacte şi grămăjoare ermetice de grăunţe, toate pulsatorii într-o reţea care parcă atârna în aer, ce dispărea câteodată complet, ca să apară imediat, scoţându-l astfel la iveală pe Piciul. Băiatul străbătea această ceaţă de parcă n-ar fi existat, ţinând mâinile fosforescente întinse şi cu degetele răsfirate, înconjurat de gâlgâieli, hârâituri, murmure şi ticăieli răsunătoare.

Merse aşa mult timp şi am observat, nu dintr-o dată, că desenul structurii păleşte, se topeşte, pentru ca în final să rămână pe ecran doar o lumină lăptoasă prin care cu greu puteai distinge conturul degetelor răsfirate ale Piciului. Şi aici se opri. Am dedus asta din sunetele care încetaseră să mai crească în intensitate sau să mai scadă o dată cu înaintarea Piciului. Acele sunete... O avalanşă întreagă, o cascadă de sunete. Huruituri răguşite, murmure înfundate, piţigăieli sugrumate... o plesnitură asurzitoare se dispersă în stropi răsunători, zburători... zumzete, scârţâituri, izbituri metalice, ca de cupru lovit... În lumina lină apărură stropi întunecaţi, zeci de pete obscure de diferite mărimi; întâi difuze, prindeau apoi contururi din ce în ce mai precise, semănând tot mai mult cu ceva uimitor de cunoscut. Brusc am realizat despre ce este vorba. Ceva imposibil... Dar deja nu mai puteam izgoni această idee. Oameni. Zeci, sute de oameni, o mulţime aşezată într-o

ordine perfectă şi văzută parcă puţin de sus. Şi atunci se petrecu ceva neaşteptat. Pentru un moment imaginea deveni foarte clară. Prea puţin, totuşi, ca să distingi ceva. Se auzi un ţipăt disperat, imaginea se răsturnă şi dispăru complet. Imediat izbucni urletul turbat al lui Komov:

— De ce-ai făcut asta?

Ecranul era „mort”. Komov stătea aplecat, încordat, cu pumnii încleştaţi pe panou, uitându-se la Maika. Era palidă, dar liniştită. Se ridică, iar acum stătea faţă-n faţă cu Komov. Tăcea.

— Ce s-a întâmplat? întrebă precaut Vandehuze. Probabil că nici el nu înţelegea nimic.

— Eşti o netrebnică, o…, Komov se opri. Vă exclud din grupa de contact. Vă interzic să mai ieşiţi din navă, să mai intraţi în cabina de comandă sau la postul CMA. Plecaţi de aici!

Maika ne întoarse fără vorbă spatele şi ieşi. Fără să mai ezit o secundă, m-am repezit după ea.

— Popov! strigă tăios Komov.

M-am oprit.

— Vă rog, transmiteţi imediat această înregistrare la Centru. De urgenţă.

Mă privi ţintă în ochi şi nu-mi căzu prea bine. Nu-l mai văzusem aşa pe Komov niciodată. Un Komov într-o asemenea ipostază avea tot dreptul să ordone, să aresteze şi-n general să stârpească orice nemulţumire, încă din faşă. Am avut senzaţia c-o să mă rup în două. „Ca Piciul!”, mă fulgeră un gând.

Vandehuze tuşi şi spuse:

— Ei, Ghenadi. Poate, totuşi, nu la Centru? Garbovski este deja la bază, ce părere ai?

Komov tot mă mai privea. Ochii lui mijiţi păreau nişte bucăţi de gheaţă.

— Da, desigur, spuse el, de altfel complet liniştit. O copie la bază, lui Garbovski. Îţi mulţumesc, Iacov. Popov, puteţi începe!

Nu mi-a mai rămas altceva de făcut decât să încep. Eram însă nemulţumit. Dac-am fi purtat şepci, ca odinioară, aş fi întors-o cu cozorocul la spate. Dar cum n-aveam şapcă, am scos caseta din recorder şi m-am limitat la o întrebare sfidătoare:

— Dar ce s-a întâmplat, de fapt? Ce-a făcut?

Komov tăcu o vreme. Stătea iar în fotoliul său, muşcându-şi buza şi bătând darabana pe braţul fotoliului. Vandehuze, cu perciunii zbârliţi, se uita şi el la Komov, aşteptând.

— A aprins proiectorul, spuse într-un sfârşit Komov.

N-am înţeles de prima dată.

— Care proiector?

Komov, fără să-mi răspundă, arată cu degetul o clapetă lăsată-n jos.

— Aha, făcu Vandehuze amărât.

N-am spus nimic. Am luat caseta şi m-am îndreptat spre radioemiţător. La drept vorbind, n-am ştiut ce să spun. Chiar pentru o vină mai mică, erau excluşi oameni din activitatea cosmică, şi-ncă cu multă publicitate, în oprobriu. Maika aprinsese o lampă blitz de avarie montată pe cercul celui de-al „treilea ochi" şi e lesne de închipuit ce-au păţit locuitorii peşterii când, în întunericul veşnic, a explodat pentru un moment un soare în miniatură. Un cercetaş care îşi pierdea cunoştinţa, de exemplu, putea fi detectat de pe orbita staţionară cu ajutorul acestui blitz, chiar aflându-se pe partea luminată a planetei... chiar dacă era acoperit cu pământ... Un astfel de proiector luminează în gama cuprinsă între ultraviolet şi până la ultrascurte... Nu existaseră cazuri când un cercetaş să nu fi reuşit cu acest blitz să sperie cel mai turbat, cel mai feroce animal. Chiar şi tahorgii, care în general nu se sperie de nimic pe lume şi care, atunci când vor să se oprească din fuga lor năvalnică, frânează cu ajutorul picioarelor posterioare... „A înnebunit, m-am gândit, lipsit de speranţă. A turbat de tot...". Am spus însă cu voce tare (aşezându-mă lângă radioemiţător):

— Ce să spun! Apasă omul pe altă clapă, greşeşte...

— Da, într-adevăr, mă susţinu Vandehuze, probabil că aşa a fost. A vrut pesemne să aprindă proiectorul infra... Clapele sunt alăturate... ce părere aveţi, Ghenadi?

Komov tăcea. Meşterea ceva la panou. N-am vrut să-l privesc. Am „aprins" automatul şi-am început să mă uit demonstrativ în altă parte.

— Nu e plăcut, desigur, mormăia Vandehuze... Ţţţ... Ţţţ... Într-adevăr, e normal ca asta să aibă consecinţe... o influenţă activă... Nu cred că e prea plăcut... Hm... Ghenadi, în ultimele zile suntem cu toţii cu nervii cam încordaţi. Nu-i de mirare că fetiţa a greşit... Ştii, chiar şi mie îmi venea cumva să fac... să îmbunătăţesc imaginea... Săracu' Piciul. Cred că el a ţipat aşa...

— Uitaţi-vă, spuse Komov. Puteţi admira. Trei cadre şi jumătate.

Se auzi cum Vandehuze începe să se smiorcăie îngrijorător. Nu m-am mai abţinut şi m-am uitat la ei. Nu se zărea nimic

dincolo de capetele lor apropiate şi de aceea, ridicându-mă, m-am apropiat de ei. Pe ecran, acelaşi lucru pe care-l văzusem în ultima clipă şi nu reuşisem să-l percep. Imaginea era foarte bună şi totuşi nici acum nu înţelegeam ce semnifică. Multă lume, o mulţime de figuri întunecate, absolut identice, rânduite ca la şah. Stăteau ca-ntr-o piaţă netedă şi bine luminată. Figurile din primele rânduri erau mai mari decât cele din ultimele rânduri, în deplină concordanţă cu legea perspectivei. De altfel, rândurile păreau infinite, undeva în depărtare contopindu-se într-o haşură măruntă.

— Acesta-i Piciul, comentă Komov. Îl recunoaşteţi?

Am priceput, era într-adevăr Piciul, într-o multiplicare infinită, ca-ntre oglinzile paralele.

— Aduce cu reflexia multiplă, mormăi Vandehuze.

— Reflexia... repetă Komov. Atunci unde-i reflexia blitzului. Şi unde-i umbra Piciului?

— Nu ştiu, recunoscu cinstit Vandehuze. Într-adevăr, umbra trebuia să fie aici.

— Dumneata ce crezi, Stasi? mă întrebă Komov fără să se întoarcă.

— Nimic, am răspuns scurt şi m-am întors la locul meu. De fapt, bineînţeles, mă gândeam de-mi scârţâiau creierii, dar n-am putut inventa nimic. Mai mult decât orice, asta-mi aducea aminte de un desen formidabil executat în peniţă.

— Da, n-am aflat prea mult, spuse Komov. N-am înaintat cu nici un pas.

— Off, of, of, se văită Vandehuze, se ridică greoi şi ieşi.

Voiam să ies şi eu să văd ce mai face Maika. Am privit cronometrul: până la sfârşitul transmisiei mai erau vreo zece minute. Komov se agita şi meşterea ceva în spatele meu, apoi mâna lui apăru peste umărul meu şi lăsă să cadă pe panoul din faţa mea formularul bleu al radiogramei.

— Asta-i nota explicativă, spuse Komov. Transmiteţi o imediat după ce se termină cealaltă înregistrare.

Am citit-o.

ER-2, KOMOV CĂTRE BAZĂ, LUI GARBOVSKI, COPIA CĂTRE CENTRU, LUI BADER. VĂ TRIMITEM ÎNREGISTRAREA DE LA TRANSMIŢĂTORUL DE TIP T.O. PURTĂTOR: PICIUL. ÎNREGISTRAREA S-A FĂCUT DE LA 13,46 PÂNĂ LA 17,02. S-A ÎNTRERUPT DIN NEGLIJENŢA MEA, DATORITĂ DECLANŞĂRII

ÎNTÂMPLĂTOARE A LĂMPII BLITZ. SITUAŢIA ÎN MOMENTUL DE FAŢĂ: NEDETERMINATĂ.

N-am înţeles şi am recitit-o. L-am privit pe Komov. Stătea în aceeaşi poziţie, cu bărbia sprijinită pe degetele împreunate şi se uita la ecran. Mă cuprinse din cap până-n picioare un val fierbinte de recunoştinţă. Ba nu, nu era asta. Nu-l prea simpatizam pe acest om, dar nici nu puteam să nu recunosc că, într-o asemenea situaţie, nu oricine ar fi procedat la fel de hotărât şi simplu. Şi-n fond, n-are importanţă de ce a procedat aşa, din milă pentru Maika (îndoielnic), de ruşine pentru duritatea sa (ne apropiem de adevăr) sau pentru că aparţine acelui tip de conducători care cred cu sinceritate că greşelile subalternilor sunt de fapt propriile greşeli. În orice caz, pentru Maika se micşorase simţitor pericolul de a zbura din Cosmos precum o păsărică, în timp ce pentru Komov se înrăutăţiseră vizibil atât poziţiile, cât şi renumele lui. Bine, Ghenadi Iurievici, la o adică o să ţinem cont şi de asta. Asemenea fapte trebuie încurajate. Iar cu Maika o să mai stăm noi de vorbă. Într-adevăr, ce naiba, doar nu-i un copil? Doar n-ar vrea să se joace aici cu păpuşelele!

Automatul sună şi se întrerupse. Am luat radiograma. Intră şi Vandehuze, împingând o măsuţă pe rotile. Cu o uşurinţă uimitoare, ce-ar fi făcut cinste celui mai calificat ciber, puse complet fără zgomot tava cu farfurii lângă cotul drept al lui Komov. Komov îi mulţumi absent. Mi-am luat un pahar cu suc de roşii, l-am băut şi mi-am mai turnat.

— Dar salata? întrebă dezamăgit Vandehuze.

Am clătinat din cap şi m-am adresat spatelui lui Komov:

— Am terminat tot. Pot să-mi iau liber?

— Da, îmi comunică Komov, fără să se întoarcă. Nu ieşiţi din navă.

Pe coridor, Vandehuze îmi comunică:

— Maika mănâncă.

— O isterică, am comentat răutăcios.

— Dimpotrivă. Aş fi spus că e liniştită şi mulţumită... Şi nici o urmă de regret.

Am intrat împreună în sufragerie. Maika stătea la masă şi în timp ce-şi mânca supa citea o carte.

— Hai noroc, deţinutule, am salutat-o şi m-am aşezat vizavi de ea.

Maika abandonă cartea şi se uită la mine, mijindu-şi un ochi.

— Cum e cu şefimea? se interesă ea.

— Într-o grea dilemă, i-am răspuns. Stă la îndoială: sau să te spânzure imediat de catarg sau să te ducă până la Dover unde să te ferece în lanţuri.

— Iar la orizonturi?

— Nici o schimbare.

— Da, zise Maika, acum nu va mai veni.

Spuse asta cu o vădită mulţumire. Ochii îi erau veseli, iar privirile îndrăzneţe, ca mai înainte. Am sorbit din sucul de roşii şi l-am privit pieziş pe Vandehuze. Afişând o mutră acră, mânca din salata mea. Deodată îmi trecu prin cap că de fapt căpitanul nostru e bucuros să nu comande în compania asta.

— Da, am spus. E limpede că ne-ai stricat contactul...

— Sunt o păcătoasă, răspunse scurt Maika şi din nou se cufundă în studiul cărţii. Atâta doar că nu citea, ci aştepta continuarea.

— Să sperăm că situaţia nu-i chiar atât de rea, aprecie Vandehuze. Să sperăm că nu-i decât o nouă şi simplă complicaţie.

— Crezi că Piciul se va întoarce? am întrebat.

— Cred că da, suspină Vandehuze. Prea îi place să pună întrebări, iar acum s-au ivit o mulţime de altele noi. Termină salata şi se ridică. Mă duc în cabina de comandă, comunică el. Într-adevăr, nu-i o istorie prea frumoasă. Te înţeleg, Maika, dar în niciun caz nu-ţi dau dreptate. Ştii, nu aşa se procedează...

Maika nu-i răspunse şi Vandehuze plecă, împingând măsuţa. Când nu i se mai auziră paşii, am întrebat-o politicos pe Maika, străduindu-mă să fiu în acelaşi timp şi politicos, dar şi sever:

— Ai făcut-o întâmplător sau dinadins?

— Tu ce crezi? mă întrebă, aţintindu-şi privirile în carte.

— Komov a luat toată vina asupra lui.

— Adică?

— Blitzul, pare-se, a fost declanşat din vina lui.

— Foarte drăguţ din partea lui, rosti Maika. Aşeză cartea pe masă şi se întinse. Un gest memorabil.

— Asta-i tot ce poţi să-mi spui?

— Practic, ce vrei de la mine? O sinceră mărturisire? Regrete? Lacrimi pe umărul tău?

Am băut iar din sucul de roşii. Mă abţineam.

— Înainte de toate, aş fi vrut să ştiu: ai făcut o întâmplător sau intenţionat?

— Intenţionat. Mai departe?

— Mai departe, aş fi vrut să ştiu: de ce-ai făcut asta?

— Am făcut-o ca să termin odată pentru totdeauna cu mascarada asta. Mai departe?

— Ce mascaradă? Ce tot vorbeşti?

— Pentru că tot ce facem e odios, spuse răspicat Maika. Pentru că e inuman. Pentru că nu puteam rămâne cu mâinile în sân văzând cum o comedie josnică se transformă într-o tragedie. Azvârli cartea. Şi nu mă mai mânca atâta din ochi! Şi nu-i nevoie să-mi luaţi apărarea! Oho, ce mărinimos este! Febleţea doctorului Mboga! Tot am să plec. Am să mă duc într-o şcoală şi am să-i învăţ pe copii să-i înşface la timp pe toţi aceşti fanatici ai ideilor abstracte şi pe toţi tâmpiţii care le cântă în strună.

Eram bine intenţionat, încercând să mă menţin până la sfârşit pe un ton politicos şi corect, dar aici răbdarea mea explodă. În general, nu prea stau bine cu răbdarea.

— Impertinento! am reuşit să spun, negăsindu-mi cuvintele. Te porţi cu impertinenţă. Impertinento!

Am încercat să mai beau din sucul de roşii, dar am observat că paharul e gol. Reuşisem să-l golesc pe neobservate.

— Mai departe? mă întrebă Maika, zâmbind dispreţuitoare.

— Asta-i tot, am spus posomorât, cercetând paharul gol. Nu mai aveam ce să spun. Îmi terminasem toate gloanţele, probabil că venisem la Maika nu ca s-o lămuresc, ci doar ca s-o caut.

— Dacă asta-i tot, mă repezi Maika, atunci du-te-n cabina de comandă şi pupă-te-n bot cu Komov al tău. Vezi să nu-l uiţi nici pe Tom al tău, nici pe ceilalţi ciberi. Iar noi, dacă vrei să ştii, suntem pur şi simplu oameni şi nimic omenesc nu ne e străin.

Am împins paharul şi m-am ridicat. Nu mai aveam ce vorbi. Totul era clar. Am avut un prieten şi acum nu-l mai am. Nu-i nimic. Trece şi asta.

— Poftă bună! am reuşit să îngăim şi, cu picioarele înţepenite, m-am îndreptat spre coridor.

Inima îmi bătea nebuneşte, buzele îmi tremurau groaznic. M-am încuiat în camera mea şi, aruncându-mă în pat, mi-am vârât nasul în pernă, în capul meu, ca-ntr-un pustiu amar şi nemărginit, se învârteau, se ciocneau şi se risipeau cuvinte nerostite. Prostii! Prostii! Bine, să zicem că nu-ţi place toată această afacere. Ei şi, multe nu ne plac! La urma urmei, nu te-a

invitat nimeni aici şi dacă ai apărut întâmplător, poartă-te cum se cuvine! Că doar nu ştii nimic despre contacte, dispecer tâmpit... Fă-ţi hărţile tale jegoase şi execută ce ţi se spune! Mare specialistă mai eşti în idei abstracte! Şi unde le-ai văzut abstracte? Poate doar azi sunt abstracte, iar mâine poate că se opreşte istoria fără ele... Ei, bine, nu-ţi place. Atunci renunţă!... Şi totul mergea atât de bine, abia abia reuşiserăm să ne înţelegem cu Piciul, un băiat atât de minunat şi deştept, că poţi muta munţii din loc cu el! Of, of, dispecere! Şi te mai numeşti prieten... iar acum, uite, nu mai am nici un prieten, nu-l mai am nici pe Piciul... Dar nici cu Komov nu mi-e ruşine: dă năvală ca tractorul, neţinând cont de nimic, fără să se sfătuiască cu nimeni, fără să explice ceva ca lumea... Nn-nnuuuu... să mai particip eu la contacte?... pe dracu! Se va termina toată tărăşenia asta şi imediat voi face o cerere pentru „Arca-2”; în fond, şi cu Vadik, şi cu Tania, şi cu isteaţa Ninon... Voi lucra ca un animal, fără pălăvrăgeli, fără distrageri. Niciun contact!... Fără să-mi dau seama, am adormit şi încă atât de adânc, de puteai să tai lemne la urechea mea, cum spunea străbunicul meu. Totuşi, în ultimele două zile nu dormisem nici măcar patru ore. Abia-abia mă trezi Vandehuze. Venise timpul pentru o pază.

— Păi, Maika? am întrebat buimăcit de somn, dar imediat mi-am reamintit. De altfel, Vandehuze se prefăcu că nu auzise nimic.

Am făcut un duş, m-am îmbrăcat şi am luat-o spre cabina de comandă. Mă cuprinse iar senzaţia neplăcută de odinioară. Nu-mi ardea de nici o discuţie, n-aveam chef să văd pe nimeni. Vandehuze îmi predă postul şi plecă la culcare, comunicându-mi că în jurul navei nu se întâmplase nimic şi că peste şase ore mă va schimba Komov.

Era fix douăzeci şi două, după timpul de la bord. Pe ecran pâlpâia aurora boreală deasupra crestelor, iar afară bătea un vânt puternic venind dinspre ocean, sfârtecând căciula de ceaţă de deasupra mlaştinii fierbinţi, culcând tufişurile golaşe peste nisipul îngheţat, aruncând pe plajă fuioare de spumă ce îngheţau instantaneu. Pe pista de aterizare stătea singuratic Tom, puţin aplecat în faţa vântului. Toate beculeţele de semnalizare îmi comunicau că stă degeaba, lipsit de sarcini, şi că e gata de treabă. Un peisaj foarte deprimant. Am conectat acustica exterioară şi timp de un minut am ascultat vuietul

oceanului, şuieratul şi urletul vântului, darabana picăturilor reci ca gheaţa pe bordajul navei. Am deconectat-o.

Am încercat să-mi imaginez ce face acum Piciul şi mi-am amintit de ceaţa fierbinte alveolară, de cheagurile de lumină spălăcită, mai precis nu de lumină, ci, desigur, de căldură, de radiaţia aceea lentă, de şirul enigmatic de reflexii, care de fapt nici măcar nu erau reflexii... Ei, ce mai, la el acolo probabil e cald, comod, familiar, şi are, of, are la ce să se gândească. S-a vârât prin vreun cotlon de piatră şi suportă cu greu supărarea pricinuită de Maika. („- Mam-ma...”, „- Da, clopoţelule”, mi-am amintit). Din punctul de vedere al Piciului, pesemne că totul arăta dureros de nedrept. Eu, în locul lui, nu m-aş mai fi întors niciodată. Şi cum se mai bucurase Komov când Maika îi agăţase Piciului cercul ei. „- Bravo, Maia, spunea el. E o şansă bună, eu n-aş fi putut risca...”. De altfel, această idee tot era sortită eşecului. Totuşi, constructorii T.O.-ului nu puseseră multe la punct. Obiectivul, de exemplu, ar trebui făcut stereo, deşi... T.O.-ul, desigur, era destinat cu totul altor scopuri. Câte ceva s-a mai putut observa, totuşi. Să zicem, cum zbura Piciul. Nu numai cum zbura, dar de ce şi pe ce zbura?... Şi scena de lângă „Pelicanul” zdrobit... Planeta invizibililor. Da, poate că s-ar fi putut observa ceva interesant, dacă Komov ar fi permis lansarea unui paznic cercetaş. Poate c-o va face acum. Dar nici măcar nu-i nevoie de un paznic cercetaş. Pentru început era de ajuns baleierea cu un locator probă de-a lungul orizontului.

Radioul semnaliză o chemare. M-am apropiat de radioemiţător. O voce necunoscută îl cerea foarte politicos, ba aş spune chiar cu timiditate, pe Komov.

— Cine-l cheamă? am întrebat nu prea prietenos.

— Un membru al Comisiei de Contacte. Numele meu este Garbovski. M-am aşezat repede. Trebuie să vorbesc cu Ghenadi Iurievici... sau, poate, doarme?

— Imediat, Leonid Andreevici, am mormăit. O secundă, Leonid Andreevici... Am cuplat grăbit interfonul. Komov să vină în camera de comandă, am anunţat. Apel urgent de la bază.

— Nu e chiar atât de urgent... protestă timid Garbovski.

— Vă cheamă Leonid Andreevici Garbovski! am adăugat solemn pentru Komov, ca să nu se mocăie prea mult.

— Tinere... mi se adresă Garbovski.

— Cibertehnicianul Stasi Popov, să trăiţi! am raportat. În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit!

Garbovski tăcu, apoi spuse, şovăielnic:

— Pe loc repaus...

Se auzi tropăitul paşilor grăbiţi şi-n camera de comandă intră repede Komov: faţa obosită, ochii sticloşi, iar sub ei cearcăne negre. M-am ridicat şi i-am cedat locul.

— Komov la aparat, spuse el. Dumneavoastră sunteţi, Leonid Andreevici?

— Eu sunt, bună ziua... se fâstâci Garbovski. Auzi, Ghenadi, n-ai putea face cumva să ne şi vedem? Aici sunt nişte butoane...

Komov abia mă privi, că mâinile mele se şi întinseră singure spre panou şi conectă video-ul. Noi, radio-telegrafiştii, ţinem de regulă video-ul stins. Din diferite motive.

— Aha, făcu mulţumit Garbovski. Iată că încep să vă văd.

Pe ecranul nostru mititel apăru o imagine cunoscută din portrete şi descrieri: faţa prelungă şi parcă uşor scobită a lui Leonid Andreevici. E adevărat că în portrete arată de obicei ca un filozof antic, acum însă avea o înfăţişare cam acră şi decepţionată, iar pe nasul lui lat de raţă am observat uimit o zgârietură, care, aşa cum mi s-a părut, era foarte proaspătă. Când imaginea se stabiliză, m-am dat de-o parte şi m-am aşezat chitic pe locul paznicului. Aveam o puternică presimţire că voi fi imediat alungat şi de aceea am început să privesc concentrat împrejurimile devastate de uragan.

Garbovski începu:

— În primul rând, vă mulţumesc mult, Ghenadi. Am văzut materialele dumneavoastră şi trebuie să vă spun că e ceva cu totul ieşit din comun. Extraordinar de interesant. Inventiv, elegant... fulgerător...

— Mă flataţi, îl întrerupse Komov. Dar?...

— De ce „dar”? se miră Garbovski. Vreţi să spuneţi: „şi”. Şi majoritatea membrilor comisiei au aceeaşi părere. E greu de închipuit că o asemenea muncă formidabilă a fost făcută în două zile.

— N-am niciun merit, pară sec Komov. Împrejurări favorabile, atâta tot.

— Nu vorbiţi aşa, îl dojeni vioi Garbovski. Mai bine recunoaşteţi că ştiaţi de la început cu ce aveţi de-a face. Că doar nu-i atât de simplu să ştii ce te aşteaptă de la bun început. Şi apoi intuiţia dumneavoastră, hotărârea... energia...

— Sunt flatat, Leonid Andreevici, repetă Komov, ridicând puţin vocea.

Garbovski tăcu şi şopti dintr-o dată:

— Ghenadi, cum vă imaginaţi viitorul băiatului?

Sentimentul că acum-acum mă vor da afară din cabina de comandă, cât ai clipi din ochi, ajunse la apogeu cu o repeziciune uimitoare. M-am făcut mic şi am încetat să mai respir.

Komov răspunse:

— Piciul va fi un intermediar între Pământ şi aborigeni.

— Înţeleg, spuse Garbovski. Asta ar fi minunat. Dar dacă nu va avea loc contactul?

— Leonid Andreevici, rosti aspru Komov. Haideţi să vorbim deschis. Haideţi să ne spunem cu voce tare tot ce gândim acum şi de ce ne e frică cel mai mult. Eu încerc să transform Piciul într-o unealtă a Pământului. Pentru asta voi încerca să reconstitui în el omul prin toate mijloacele accesibile mie şi complet fără milă, dacă pot să mă exprim aşa. Toată greutatea constă în aceea că psihologia umană, atitudinea pământeană faţă de lume este probabil complet necunoscută aborigenilor care l-au educat pe Piciul. Ne refuză şi nu ne vor. Şi cu această atitudine faţă de noi este îmbibat întreg subconştientul Piciului. Din fericire, sau din nefericire, aborigenii au mai lăsat destul omenesc Piciului, încât să avem posibilitatea stăpânirii conştiinţei lui. Situaţia apărută acum este critică. Conflictul este foarte greu şi riscant, sunt conştient de asta, dar el se poate rezolva. Am nevoie doar de câteva zile pentru pregătirea Piciului. Îi voi descrie situaţia lui adevărată şi, eliberându-i subconştientul, îl voi transforma în colaboratorul nostru. Dumneavoastră nu puteţi să nu înţelegeţi, Leonid Andreevici, ce valoare reprezintă pentru noi această colaborare... Prevăd însă multe greutăţi. De exemplu, refuzul subconştientului se poate transforma în principiu, după dezvăluirea situaţiei reale, într-o aspiraţie conştientă de apărare a „casei” lui, a salvatorilor şi educatorilor lui împotriva oamenilor. Pot apărea încordări noi şi periculoase. Sunt sigur însă că îl vom convinge de faptul că cele două civilizaţii sunt parteneri egali, cu calităţile şi lipsurile lor, şi atunci el poate căpăta toată viaţa, în poziţia lui de intermediar, şi dintr-o parte şi din cealaltă, de tot ce are nevoie, fără să se mai îngrijoreze nici pentru unii, nici pentru alţii. Va fi mândru de poziţia lui excepţională, viaţa lui va fi plină şi fericită... Komov ezită puţin. Trebuie, suntem obligaţi să riscăm. Un asemenea prilej nu se va mai ivi niciodată. Asta-i punctul meu de vedere, Leonid Andreevici.

— Înţeleg, spuse Garbovski. Cunosc ideile dumneavoastră şi le apreciez... Ştiu şi în numele cărei cauze propuneţi să riscăm. Dar propun să acceptaţi ideea că riscul nu trebuie să depăşească o limită. Înţelegeţi-mă, am fost încă de la început de partea dumneavoastră. Ştiam că riscăm, mi-era frică, dar tot mă mai gândeam: dacă reuşim? Ce perspective, ce posibilităţi!... Şi-mi tot repetam că încă mai avem timp să ne retragem. Nici nu mi-am imaginat că băiatul va fi atât de comunicativ, că totul va ajunge aşa de departe, după nici două zile. Garbovski făcu o pauză. Ghenadi, contactul nu se va realiza. E timpul să sunăm retragerea.

— Contactul se va realiza! se încăpăţână Komov.

— Contactul nu se va realiza, repetă delicat, dar insistent Garbovski. Înţelegeţi foarte bine, Ghenadi, că avem de-a face cu o civilizaţie coagulară. Cu o raţiune închisă în sine.

— Asta-i parţial o închidere, replică Komov. E o cvasiînchidere. Au sterilizat planeta şi este evident că o menţin în această stare. Nu ştim de ce l-au salvat şi educat pe Piciul. În fine, nu sunt deloc rău informaţi despre omenire. E o cvasiînchidere, Leonid Andreevici.

— Ei, Ghenadi, închiderea absolută este o idealizare teoretică. Desigur, întotdeauna va rămâne o oarecare activitate funcţională direcţionată spre exterior, de exemplu, cea igienico-sanitară. În ceea ce-l priveşte pe Piciul... Bineînţeles, toate acestea nu sunt decât presupuneri, dar dacă civilizaţia este destul de veche, umanismul ei putea să se transforme în reflex social necondiţionat, în instinct social. Copilul a fost salvat pentru că tocmai de o astfel de acţiune s-a simţit nevoia...

— Tot ce-i posibil, acceptă Komov. Dar acum nu-i vorba de presupuneri. Important e că avem o cvasiînchidere, că există portiţe pentru contact. Desigur, procesul de apropiere va fi foarte lung. Poate că va fi nevoie de o dată şi jumătate, chiar de două ori mai mult timp decât pentru o apropiere de o civilizaţie obişnuită, deschisă... Nu, Leonid Andreevici. M-am gândit la toate astea şi ştiţi bine că nu mi-aţi spus nimic nou. Părerea dumneavoastră este contrară cu a mea, atâta tot. Dumneavoastră îmi propuneţi o retragere, iar eu vreau să folosesc această unică şansă până la sfârşit.

— Ghenadi, nu numai eu gândesc că nu va avea loc nici un contact, şopti Garbovski.

— Cine încă? se interesă Komov cu o ironie uşoară. August-Johann-Maria-Bader?

— Nu, nu numai Bader. La drept vorbind, Ghenadi, ţi-am ascuns atuul meu... Nu v-a trecut niciodată prin minte că Şura Semionov a şters jurnalul de bord nu pe planetă, ci încă din Cosmos, şi asta nu fiindcă văzuse cine ştie ce monştri raţionali, ci pentru că fusese atacat încă din Cosmos şi crezuse, în mod logic, că pe planetă domina o civilizaţie agresivă bine dezvoltată? Nouă ne-a venit această idee. Normal, nu imediat, la început trăgând concluzii corecte dintr-o premisă greşită, ca şi dumneavoastră. Dar de cum a apărut această idee, am şi început să cercetăm spaţiul din jurul planetei. Şi iată că acum două ore am primit comunicarea. În sfârşit, a fost găsit! Garbovski tăcu.

Depuneam eforturi uriaşe să nu ţip: „Cine? Cine a fost găsit?”. Cred că Garbovski a aşteptat un asemenea ţipăt. Degeaba însă. Komov tăcea. Garbovski fu nevoit să continue:

— Este foarte bine mascat. Absoarbe aproape toate radiaţiile. Niciodată nu l-am fi găsit, dacă nu l-am fi căutat în mod special şi asta utilizând ceva complet nou, mi-au explicat, dar n-am înţeles ce anume, un fel de concentrator de *vacuum.* Într-un cuvânt, l-am găsit şi l-am abordat. Un satelit automat asemănător unei santinele înarmate. Judecând după unele detalii de construcţie, a fost instalat aici de Pelerini, foarte demult, acum sute de mii de ani. Spre norocul participanţilor la proiectul „Arca”, a avut numai două încărcături. Prima fusese utilizată în timpuri imemoriale, probabil că nu vom afla niciodată împotriva cui. A doua i-a fost hărăzită lui Semionov. Pelerinii au considerat această planetă interzisă, altă explicaţie nu găsesc. Întrebare: de ce? În lumina celor ştiute de noi, răspunsul nu poate fi decât unul singur: au înţeles, din experienţa lor, că civilizaţia locală nu e comunicativă, mai mult decât atât, e închisă, ba chiar contactul ameninţă distrugerea acestei civilizaţii. Din partea mea, dacă ar fi fost numai August-Johann-Bader... Dar, din câte ştiu, aţi vorbit întotdeauna cu respect despre Pelerini, Ghenadi. Garbovski tăcu din nou. Treaba nu constă numai în asta. În alte condiţii echivalente, în pofida părerii Pelerinilor, ne-am fi permis, prin încercări foarte precaute, să desfacem treptat aceşti aborigeni coagulaţi. În cel mai rău caz, experienţa noastră s-ar fi îmbogăţit cu încă un rezultat negativ. Am fi pus aici un oarecare semn şi am fi plecat

acasă. Asta ar fi vizat doar acele civilizaţii... Dar între cele două civilizaţii ale noastre a apărut, ca-ntre ciocan şi nicovală, o a treia, iar pentru această a treia civilizaţie, Ghenadi, pentru singurul ei reprezentant, Piciul, iată că purtăm de câteva zile o responsabilitate deplină.

Am auzit cum Komov suspină adânc, apoi se aşternu o tăcere deplină, lungă. Când Komov începu din nou să vorbească, vocea lui avea un ton neobişnuit, părea cumva spartă. Vorbea despre Pelerini, întâi mirându-se că Pelerinii, montând acel satelit santinelă, au riscat până la săvârşirea de crimă, dar apoi tot el îşi aminti de nişte date indirecte, conform cărora Pelerinii călătoresc întotdeauna în escadrile întregi şi că orice navă stelară singuratică e privită drept o sondă automată. Mai adaugă că, de asemenea, şi pe Pământ se sfârşise de mai bine de jumătate de veac epoca barbară a zborurilor solitare în cercetarea liberă: prea multe jertfe, prea multe greşeli absurde şi cu prea puţin folos. „Da, încuviinţă Garbovski, şi eu mă gândeam la asta.” Apoi Komov îşi aminti de cazurile enigmatice ale unor dispariţii de cercetaşi automaţi lansaţi către unele planete. „Niciodată n-am avut timp să analizăm toate aceste dispariţii, acum însă ele se prezintă într-o altă lumină.” „Adevărat, se entuziasmă Garbovski. La asta nu m-am gândit, e o idee foarte interesantă”. Au mai discutat despre satelitul santinelă, se mirară că avusese doar două încărcături şi încercară să facă un plan: în cazul de faţă, trebuie cunoscută concepţia Pelerinilor referitoare la populaţia Universului şi, concluzionând, stabiliră că la urma-urmei această concepţie nu e prea diferită de a noastră şi inevitabil apăru ideea că Pelerinii voiau pesemne să se reîntoarcă, însă nu se ştie de ce n-au mai făcut-o... Poate că totuşi Borovik avea dreptate când spunea că Pelerinii părăsiseră de fapt Galaxia. Komov presupuse în glumă că înşişi aborigenii sunt Pelerinii, care acum se cuminţiseră, saturaţi de atâtea informaţii. Garbovski îi aduse iarăşi aminte lui Komov de ideile lui şi, tot ca o glumă, începu să-l întrebe cum trebuie privită o astfel de evoluţie a Pelerinilor, în lumina teoriei progresului vertical.

Mai pălăvrăgiră despre sănătatea doctorului Mboga, săriră brusc la împăcarea nu ştiu cărui Imperiu Insular şi despre rolul în această pace a unui oarecare Carol Ludwig, pe care ei îl numeau Pelerinul. Trecură uşor, pe neobservate, de la acest Carol Ludwig la problema limitelor de competenţă ale Sfatului

Securităţii Galactice şi căzură de acord că în aceste limite de competenţă intră numai civilizaţiile umanoide... Foarte rapid, am început să nu mai înţeleg despre ce vorbeau şi, mai ales, de ce vorbeau tocmai despre asta.

Apoi Garbovski spuse:

— V-am omorât cu zile, Ghenadi, iertaţi-mă. Odihniţi-vă. Discuţia cu dumneavoastră a fost extrem de plăcută. Nu ne-am mai văzut de mult.

— Ne vom revedea, bineînţeles, în curând, spuse Komov, amărât.

— Da, cred că peste vreo două zile. Bader e deja pe drum. Borovik la fel. Cred că poimâine tot Comconul va fi la bază.

— Atunci, pe poimâine, stabili Komov.

— Transmiteţi-i salutări celui de pază... lui Stasi, mi se pare. Este... aşa... milităros, aş zice. Şi lui Iacov, lui Iacov transmiteţi-i neapărat salutări! Şi de fapt, la toţi ceilalţi, desigur.

Şi-au luat rămas bun.

Stăteam liniştit, ca un şoricel, holbându-mi ochii în gol, în direcţia ecranului, nevăzând nimic, neînţelegând nimic. În spatele meu nu se auzi niciun sunet. Minutele treceau insuportabil de încet. Din dorinţa de a-mi întoarce capul, îmi amorţise gâtul şi simţeam înţepături sub omoplat. Era limpede: Komov fusese doborât. În orice caz, eu fusesem doborât imediat. Căutam un răspuns pentru Komov, dar în mintea mea se învârtea prosteşte doar un singur gând: „Şi ce dacă-s Pelerinii...? Ei, ce să spun, Pelerinii! Şi eu sunt, într-un anume sens, un Pelerin...”

Komov spuse brusc:

— Care-i părerea dumitale, Stasi?

Mai că era să fac o gafă: „Şi ce dacă sunt Pelerinii?...” dar m-am abţinut. Am mai lăsat o secundă de tăcere, ca să mă dau mare, apoi m-am întors spre el cu tot cu fotoliu. Komov, cu bărbia pe degetele împreunate, privea ecranul stins al video-ului. Ochii îi erau întredeschişi, gura exprima îndurerarea.

— Probabil c-o să trebuiască să mai aşteptăm, am spus. Ce să facem... Şi Piciul ăsta, dacă nu va mai veni... În orice caz, nu va apărea prea curând...

Komov surâse în colţul gurii.

— O să vină, spuse el. Prea mult îi place Piciului să pună întrebări... Îţi imaginezi câte întrebări noi are acum?

Era aproape cuvânt cu cuvânt ceea ce spusese Vandehuze în salon.

— Atunci, poate că..., am mormăit, poate într-adevăr e mai bine...

Ce puteam să-i spun? După Garbovski, după însuşi Komov, ce mai puteam spune eu, un neînsemnat cibertehnician, unul obişnuit, de douăzeci de ani şi cu un stagiu de practică de şase zile şi jumătate, un băiat poate bun, muncitor, care se interesează ş.a.m.d., dar, la drept vorbind, cu mintea nu prea descuiată, cam simpluţ şi neştiutor...

— Poate, spuse vlăguit Komov. Se ridică şi se îndreptă spre ieşire, târându-şi picioarele, dar se opri în prag. Faţa i se schimonosi brusc. Aproape urlă: oare nimeni dintre voi nu înţelege că Piciul este o ocazie unică, o ocazie practic imposibilă şi tocmai de aceea unică, ultima?! Aşa ceva nu se va mai întâmpla niciodată. Înţelegeţi? Niciodată!

Plecă, iar eu am rămas să zac cu faţa spre radioemiţător şi cu spatele la ecran, încercând să mă descurc nu doar în gândurile mele, ci şi în sentimentele mele. Niciodată!... Desigur, niciodată. Cum s-a mai încurcat totul! Sărmanul Komov, sărmana Maika, sărmanul Piciul... Şi care-i cel mai sărman dintre ei? Acum, bineînţeles, vom pleca de aici. Piciul o să simtă mai bine, Maika o să frecventeze cursurile de pedagogie, aşa încât cel mai sărman va rămâne Komov. Să se întâmple astfel: să te loveşti personal de o situaţie unicat, cu o unică posibilitate de a pune o bază experimentală ideilor tale şi, dintr-o dată, să se facă totul ţăndări! Şi acel Pici, care ar fi trebuit să devină un sprijin de nădejde, un intermediar valoros, principalul detonator care ar fi trebuit să dărâme toate obstacolele, tocmai el se transformă acum în principalul obstacol... E şi normal că nu poţi pune problema astfel: viitorul Piciului sau progresul vertical al omenirii. Aici există o oarecare farsă logică, asemănătoare cu paradoxul lui Zenon... Sau nu e o farsă? Poate aşa trebuie pusă problema? Totuşi, omenirea... M-am întors gânditor în fotoliul de lângă ecran, privind absent împrejurimile... şi-am rămas mască. Toate problemele măreţe îmi zburară imediat din cap.

Uraganul parcă nici nu fusese. Totul în jur era alb din cauza zăpezii şi brumei, iar Tom stătea lângă navă pe graniţa „zonei moarte”, în faţa hubloului de intrare, şi-am înţeles imediat că acolo stătea, pe zăpadă, Piciul, ezitând să intre, singuratic, sfâşiat între două civilizaţii.

Am sărit şi-am galopat pe coridor. Am luat maşinal din ecluză o şubă, dar imediat am aruncat-o. M-am repezit cu capul înainte prin membrana intrării şi-am căzut afară. Piciul nu mai era. Tom prostănacul îşi aprinse luminiţa, cerând noi ordine. Totul era alb şi sclipea în lumina aurorei boreale. Dar lângă hublou, la picioarele mele – un obiect rotund, negru. Dracu ştie ce absurditate mi se năzări pentru moment. Mi-am impus, nu chiar dintr-o dată, să mă aplec.

Era mingea noastră, iar pe ea era îndesat cercul cu „al treilea ochi”. Obiectivul era spart şi-n general cercul arăta în aşa hal, de parcă nimerise sub o avalanşă.

Şi nicio urmă pe stratul de zăpadă.

ÎNCHEIERE

Mă chema de fiecare dată când voia să discute.

— Bună ziua, Stasi, spuse el. Vrei să discutăm? Hai!

Pentru legătură ne erau rezervate patru ore din douăzeci şi patru, dar niciodată orarul nu era respectat. Nu-l recunoaşte. Mă cheamă când dorm, când sunt în baie, când scriu referatele, când mă pregătesc pentru discuţia cu el, când ajut băieţii să desfacă şurub cu şurub satelitul santinelă al Pelerinilor. Nu mă supăr. Este imposibil să te superi pe el.

— Bună ziua, Piciule, îi răspund. Sigur că da, hai să vorbim.

Îşi mijeşte ochii, parcă de plăcere, şi îmi pune întrebarea sa tip.

— Stasi, acum tu eşti, de adevăratelea? Sau e numai imaginea ta?

Îl asigur că sunt eu, în persoană, Stasi Popov, personal şi fără niciun fel de imagini. I-am explicat de mai multe ori că nu pot construi imagini ca el şi cred că de mult înţelesese asta, dar întrebarea tot mai rămăsese. Poate aşa glumea, poate că fără această întrebare nu-şi imagina schimbul normal de salutări sau poate pur şi simplu îi plăcea cuvântul „imagine”. Are nişte cuvinte dragi, „imagine”, „fenomenal”, „trinchet”...

— De ce vede ochiul? începe.

Îi explic de ce vede ochiul. Ascultă atent, pipăindu-şi tot timpul ochii cu degetele lui fine şi lungi. E un ascultător minunat, deşi acum s-a lăsat de vechile maniere (să se zbată ca un apucat când ceva îl uimea în mod deosebit), este tot timpul în el o frenezie, o pasiune puternică, ascunsă, un extaz indescriptibil şi atotcuprinzător al cunoaşterii, din păcate inaccesibil mie.

— Formidabil! mă laudă el, când am terminat. Spărgătorul de nuci! Am să mă gândesc şi apoi o să te mai întreb o dată...

De altfel, aceste cugetări asupra celor auzite (un dans demenţial al muşchilor faciali, desene întortocheate din pietre, nuiele şi frunze) sugerau câteodată întrebări foarte stranii. Ca acum:

— Cum s-a aflat că oamenii gândesc cu capul? întrebă el.

Sunt puţin uluit şi încep să mă bâlbâi. Ca de obicei, mă ascultă atent şi încet-încet ies la liman, simt pământul tare sub picioare şi totul parcă începe să curgă lin şi amândoi începem să fim mulţumiţi, dar termin şi atunci îmi spune:

— Nu. Asta e ceva particular. Nu întotdeauna şi nu peste tot. Dacă mă gândesc numai cu capul, atunci de ce nu pot deloc să mă gândesc fără mâini?...

Simt că intrăm într-un domeniu alunecos. Cei de la Centru mi-au ordonat categoric să nu discut cu niciun preţ subiectele ce vor putea sugera Piciului existenţa aborigenilor. Şi trebuie să recunosc că au dreptate. Nu reuşesc să evit complet aceste discuţii şi în ultima vreme am observat că Piciul suferă îngrozitor chiar atunci când povesteşte singur despre modul său de viaţă. Poate va începe să înţeleagă? Cine ştie... Aştept de câteva zile întrebarea lui directă. Vreau această întrebare, dar totuşi mi-e frică...

— De ce voi puteţi, iar eu nu pot?

— Nici noi nu ştim încă bine, am recunoscut şi-am adăugat precaut. Există o presupunere că totuşi n-ai fi om chiar în totalitate...

— Atunci, ce-nseamnă om? întrebă imediat. Ce-nseamnă om în totalitate?

Nu prea-mi imaginez răspunsul la această întrebare şi-l asigur că-i voi povesti altă dată. A făcut din mine un enciclopedist desăvârşit. Câteodată stau zile întregi, înghit informaţii şi le diger. Informatorul principal lucrează pentru mine, cei mai mari specialişti din cele mai diverse domenii lucrează pentru mine şi am dreptul în orice moment să iau legătura cu oricare dintre ei şi să le cer explicaţii referitoare la: modelarea P-abstracţiunilor, metabolismul formelor de viaţă abisale, metoda construcţiei etude la şah.

— Arăţi cam obosit, remarcă compătimitor Piciul. Eşti obosit?

— Nu-i nimic, spun eu, pot să rabd.

— Ce ciudat că oboseşti, spuse gânditor. Nu ştiu de ce, dar eu nu obosesc niciodată. Şi, de fapt, ce este oboseala?

Trag mai mult aer în piept şi încep să-i explic ce e oboseala. Fără a înceta să mă asculte, aranjă în faţa lui pietrele pe care le şlefuise pentru el bunul şi bătrânul Tom, dându-le forma de cuburi, sfere, paralelipipede, conuri şi alte figuri mai complicate. Când am terminat, în faţa Piciului crescuse o

construcţie foarte complicată care, hotărât lucru, nu semăna cu nimic, dar care în felul ei era armonioasă şi ciudat de raţională.

— Ai povestit frumos, mă lăudă Piciul. Spune-mi, discuţia noastră se înregistrează?

— Da, desigur.

— Imaginea e bună, clară? Imaginea!

— Ca întotdeauna.

— Atunci lasă această figură s-o vadă şi bunicul. Uite, bunicule, nodurile de răcire sunt aici, aici şi aici…

Bunicul Piciului, Pavel Alexandrovici Semionov, lucrează în domeniul realizării abstracţiilor Parsifel. E un savant obişnuit, dar un mare erudit şi Piciul întreţine cu el o legătură creatoare permanentă. Pavel Alexandrovici mi-a spus că deseori Piciul gândeşte naiv, dar întotdeauna original, iar unele dintre construcţiile lui prezintă interes pentru teoria lui Parsifel.

— Neapărat, îl asigur. Îi voi transmite neapărat. Chiar azi.

— Poate-s prostii, răbufni Piciul şi dintr-o singură mişcare îşi dărâmă construcţia. Ce face acum Leova? întrebă.

Leova este inginerul şef al bazei, un mare glumeţ şi bun cunoscător de bancuri. Când Leova vorbea cu Piciul, eterul din jurul planetei se umplea de hohotele şi chiuiturile frenetice ale celor doi şi atunci simţeam ceva asemănător cu gelozia. Piciul îl iubea mult pe Leova şi mereu întreba de el. Câteodată întreabă şi de Vandehuze şi atunci se simte că, pentru el, taina dulce a perciunilor a rămas nedezlegată şi spinoasă. O dată sau de două ori a întrebat şi de Komov şi a trebuit să-i explic ce înseamnă proiectul „Arca-2” şi care-i scopul acestui proiect xenopsihologic. N-a întrebat niciodată de Maika, iar când am încercat din proprie iniţiativă să-i vorbesc de ea, când am încercat să-i explic că Maika, deşi minţise, o făcuse în folosul Piciului şi că dintre noi patru tocmai ea înţelesese prima cât îi este lui de greu şi ce multă nevoie de ajutor avusese, când am încercat să-i explic toate astea, el s-a ridicat pur şi simplu şi-a plecat. Şi tot aşa s-a ridicat şi a plecat, când odată începusem să-i explic ce-i minciuna…

— Leova doarme, am spus. Acum e noapte la noi, mai bine zis, timpul de noapte, după ceasul de bord.

— Înseamnă că şi tu dormeai? Te-am sculat?

— Nu-i nimic, îi spun sincer. E mult mai interesant cu tine decât să dorm.

— Nu. Du-te şi culcă-te, hotărî Piciul. Totuşi suntem nişte fiinţe ciudate... trebuie neapărat să dormim.

Acest „suntem” se prelinse ca un balsam în inima mea. De altfel, în ultimul timp, Piciul rostea tot mai des „noi” şi am început puţin câte puţin să mă obişnuiesc.

— Du-te la culcare, repetă Piciul. Dar mai întâi, spune-mi, în timp ce voi dormi, nu va mai veni nimeni pe acest mal?

— Nimeni, îl asigur, ca de obicei. Nu fi îngrijorat.

— Asta-i bine, spuse satisfăcut. Atunci dormi, iar eu mă voi duce să mai cuget.

— Bineînţeles, du-te, îi spun. La revedere, îi spun şi întrerup legătura.

Dar eu ştiu ce va urma şi nu mă duc la culcare. Mi-e foarte clar că azi iar nu voi dormi.

Stă în poziţia lui obişnuită, care acum mi se pare normală şi nu chinuitoare. A privit un timp ecranul stins de pe fruntea bătrânului Tom, apoi şi-a ridicat ochii spre cer, sperând parcă să vadă acolo, la înălţimea de două sute de kilometri, baza mea, cuplată cu satelitul Pelerinilor, iar în spatele lui se întindea binecunoscutul peisaj al planetei interzise proiectului „Arca”: dune de nisip, căciula mişcătoare de ceaţă deasupra mlaştinii fierbinţi, creasta posomorâtă din depărtare şi liniile subţiri şi lungi ale uriaşelor construcţii, până acum, sau poate pentru totdeauna, enigmatice (antenele flexibile, fremătând îngrijorate, ale unei insecte monstruoase).

La ei este acum primăvară, pe tufişuri s-au desfăcut flori mari în culori neaşteptat de stridente, iar pe deasupra dunelor unduieşte aerul cald. Piciul se uită absent în jur, în timp ce degetele lui aleg pietricelele şlefuite. Se uită peste umăr înspre creastă, după aceea se întoarce şi un timp rămâne nemişcat, cu capul plecat. Apoi întinde mâna hotărât, direct spre mine, şi apasă butonul de apel, aflat sub nasul lui Tom.

— Bună ziua, Stasi. Ai adormit?

— Da. Îmi vine să râd, deşi mi-e groaznic de somn.

— Ar fi bine să ne jucăm acum, Stasi. Nu-i aşa?

— Da, îi răspund. N-ar fi deloc rău.

— Greieraş după cuptoraş, spune, şi tace o vreme.

Aştept.

— Bine, se învioră Piciul. Atunci hai să mai vorbim. Da?

— Sigur, îi răspund. Hai!